

~~12517~~
~~6~~

XVe siècle n^o ~~1107~~

V2 KIBDAM

1202

Inc 1202

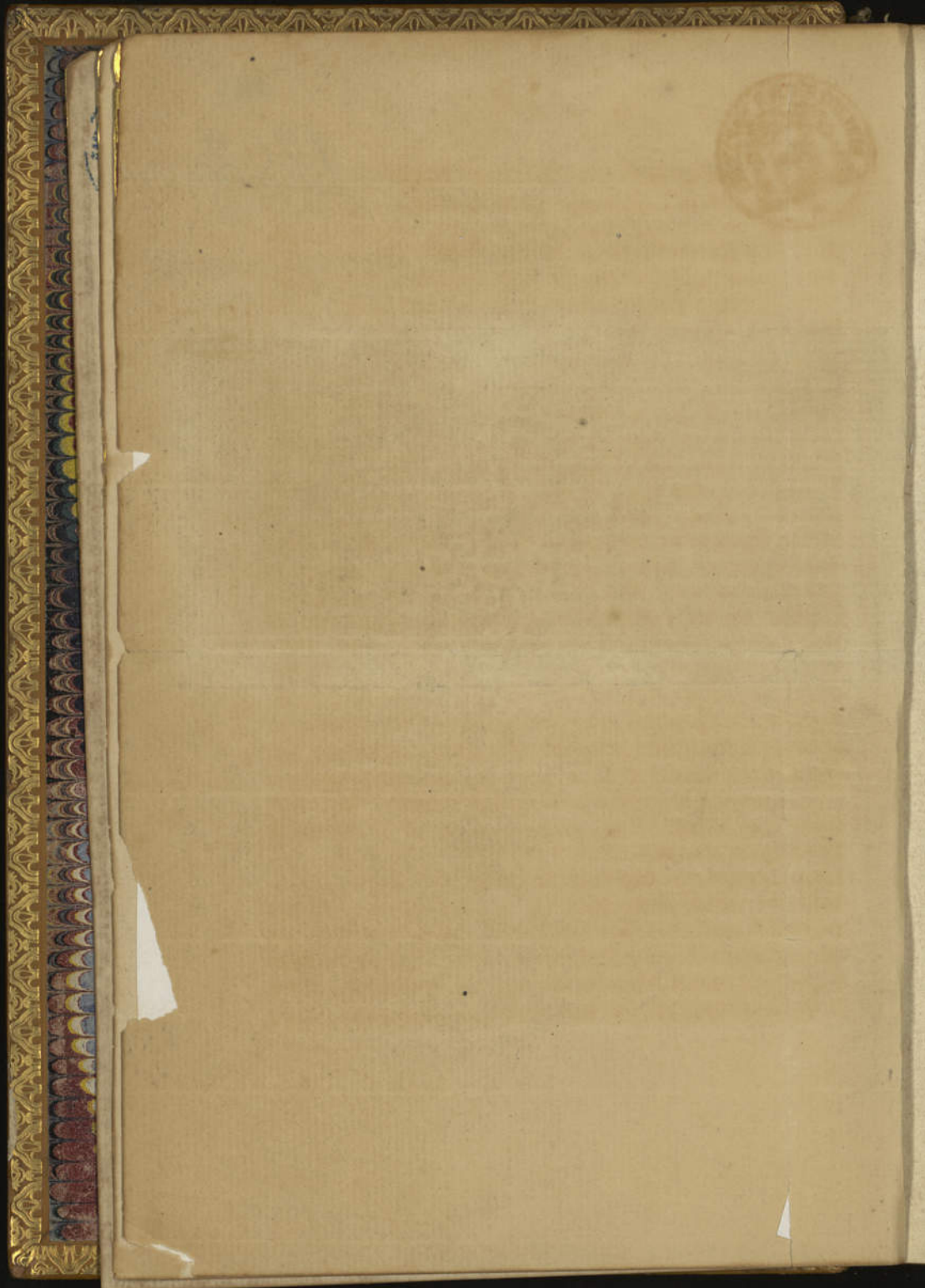
- 1.- Speculum animae peccatricis.- Paris, Antoine Caillaut, circa 1483.
C 5564. Pell 4315
- 2.-Stella clericorum.- [Paris, Antoine Caillaut, ante 19 XI 1488]
C 5648. Pell 10765
- 3.- HUGO de SANCTO CARO.- Speculum ecclesiae.-
[Paris, Philippe Pigouchet, circa 1490]
C 5315. Pell 6148
- 4.- MANCINUS (Dominicus).- Carmen de passione Christi.- [Paris, Philippe Pigouchet, c. 1490]
C 3811. Pell 7446
- 5.- WIRECKER (Nigellus).- Speculum stultorum.-
[Paris, Philippe Pigouchet, circa 1490]
HCR 16215 . Pell 11834
- 6.- Cordiale quattuor novissimorum.- [Paris, Philippe Pigouchet, circa 1495]
C 1730. GW 7500

XV° - J. n^o ~~1112~~.

1202

speculum aīa peccat:
Stella Cleivionum
passio J^hi metria
speculum stultitiam
De quatuor novissimis ~

60¹
6p

De quattuor nouissimis

Quattuor Nouissimorum Liber

Le mercredi 23 Septembre 1562
entreux Gouy Jone Jean Jehan
notre le 2e d'icelle Leguist d'icelle
de nous d'icelle d'icelle Jone
Jus Jone Jone d'icelle d'icelle
de Jone d'icelle

2
Quattuor nouissimorum liber. de morte videlicet. penis
infernū iudicio. z celesti gloria quem pleriqz cordiale appellāt
cuīqz predicanti perutilis atqz sūmopere necessarius auctori
tatibus sacrarum litterarum/exemplis/z poetarum carminibz
passim refulgens feliciter incipit.

m
Emorare nouissima tua et in eternū non peccabis
eccl. vii. Sicut dicit beatus Aug. in libro suarum
meditationū. Plus vitanda est sola peccati
feditas q̄ quilibet inmanitas tormentorum
Cum igitur nouissimorum noticia z illorū frequens
memoria a peccatis nos reuocet virtutibus copulet et
in oī bono opere nos retineat z cōfirmet: ideo diuina inspirante
gratia de his nouissimis videlicet q̄ z quot sunt illa a modicum
pposui dicere z narrare. necnō quodlibet ipsorum scōrū
dictis auctoritatibus z exēplis singulariter z p se/ac specialiter
et p̄cise quodāmodo declarare. Est ergo notādū q̄ quatuor
sunt nouissima cōiter apud sanctos in numero computata.
sicut patet euidenter ex verbis beati bernardi in quodam
sermone sic dicentis. In oībus opibus tuis memorare nouissima
tua. Que quidē quattuor sunt mors/iudiciū/gehenna/z
gloria. Quid horribili⁹ morte? Quid terribili⁹ iudicio? Quid
intolerabili⁹ gehenna? Quid iocundius celesti gloria? Hec
bernardus. Ista sūt quattuor rote currus aīe vehētis ipaz ad
etnā salutē. Ista sunt quattuor incitamenta spiritū hoīs incitantia
vt mundanis spretis oībus ad suū redeat creatorē. Est
igit̄ conueniens z vtile q̄ habeantur in continua recordatione.
Et ergo dicit Salomon eccl. xxviii. Memento nouissimorum.
Vnde quidam volens hec nouissima frequenter habere pre
oculis et iugiter in memoria versificando sic loquitur in hec
verba. His duo sunt que cordetenus sub pectore misi. Mors
mea/iudiciū/baratri nox/iur paradisi. Voz cū totalis huius
opusculi precessus principaliter z precipue ad hoc conatur
inducere: vt nouissimorum celebris memoria cordialiter z itime
humanis cordibus continuo imprimatur. ergo videt̄ rationi

a ii

cōsonū vt p̄senti huic libello hoc nomē cordiale loco sui tituli
si placet imponat.

De morte corporali.

p **R**imū igit nouissimorū cuius memoria ē a pctis retra-
ctina ē mors corporalis. Dñ bernardus ī speculo mona-
chorū. Sūma phia est meditatio mortis assidua. Hāc ubiqz
hō prexerit secū portet: et in eternū nō peccabit. Itē aug. in li-
bro exhortationū. Nihil sic nos reuocat a pctis: sicut frequens
meditatio mortis. Hec est enī illa que facit hoīem se humilia-
re/ōia contēnere: et p̄niam aggredi siue acceptare.

Quod mors facit hoīem se humiliare.

d **I**co igit q̄ mortis memoria facit hoīem se humiliare.
Dñ aug. in libro de verbis dñi. Agnoscat se hō mortale
z franget elationē. Cetera nostra et bona z mala incerta sūt.
sola mors est certa. Dñ q̄uis aduētus eius hora nobis est in-
certa z occulta: ipsa tñ certissima est. z veniens veniet cito et
nō tardabit. eccl. xiiii. Memor esto qm̄ mors nō tardabit. Scri-
bitur enī in thobia. Mors p̄perat. fuga nulla patet. mortale
tributū. Soluere nature lege tenet homo. Ad idem dicit ber.
in quodā sermone. Miser homo quare te oī hora nō disponis.
Cogita te iā mortuū: quē scis de necessitate morturum. Di-
stingue qualiter oculi vertent in capite. bene rūpent in corpe:
z cor scindet in dolore. Quis ergo non timebit z se humiliabit
cū certissime scit se iā in terrā reuersurū. Nulla enī erit p̄sona
rum acceptio: sicut nec fuit ab initio. Nam vt scribit. ii. re.
xiiii. Dēs morimur z quasi aque dilabimur in terram. q̄ nō re-
uertuntur. Dñ legit in ricardo. Jure vocata fuit mors. quia
mors mortus amarus omnibus est a quo cauere nemo potest
Hinc dicit in libello de cōtemptu mundi. Mors resecat mors
omne necat quod carne creatur. Magnificos premit et modis-
cos: cunctis dominatur. Nobilium tenet impreiuz nullumqz
veretur. Tam ducibus q̄ principibus cōmunis habet. Mors
iuuenes rapit atqz senes nulli miseretur. Illa fremit genus
omne tremit quod ī vrbe mouetur. Illa ferit caro tota perit:
dum sub pede mortis Conteritur nec eripitur vir robore for-

tis. Nil redimit dū mors perimit q: federa nunq̄. Nec precū
 nec seruiciū mors accipit vnq̄. Sed quid plura loquar? Nul-
 li mors impia parcat nec euadit inops nec qui marsupia far-
 cit. Certe audio nunc q̄ mors est vltima linea rerū. Dñ scribi-
 tur in getha. Dia mors tollit doctū cecidisse cathonē / atqz i-
 plum socratē pcubuisse ferunt. Ecce qualiter scia et doctrina
 nullū p̄seruat a mortis iaculis z ruinis. Nam vt scribit eccl.ii.
 Morit̄ doctus similiter z indoctus. Dñ isa. xxxiii. Vbi est littera
 tus? vbi est verba legis p̄derās? vbi doctor puuloz? q. d. Nō
 sunt neqz viuunt: s; eodē cursu cū aliis transierunt. Sed cum
 getha solū duos ātedictos noiat morte pemptos dic mihi tu.
 vbi hector? vbi iulius? vbi alexander potētissimus? vbi iudas
 machabeus? vbi sanson fortissimus? vbi galiennus medicus/
 et auicenna eius socius? vbi salomon prudentissimus? vbi ab-
 salon pulcherrimus? vbi tulius? vbi aristoteles pitissimus? v-
 bi plato z porphirius? vbi doctissimus poetarū virgilius? nō
 ne oēs tanq̄ pegrini z hospes vnius diei velocissime trāsierūt
 Vere sic. Nā vnus ex eis nō remāsit. q: in vanitate defecerūt
 dies eoz: et anni eoz cū festinatione. Nā vt d: i psal. In ima-
 gine p̄transiuit hō. Nunc ei fortis z sanus est cōptusqz p̄ oīa:
 cras vero debilis aut languidus seu flossus in terra. cū dubiaz
 fragilis sit nobis vīta tributa. Quod etiā clare patet p̄ quen-
 dā philosophū qui adriano impatori de essentia z statu hoīs ī
 interrogātī taliter r̄ndit. Homo ē mācipiū mortis hospes loci/
 biator: trāsies similis aceruo niuis / rose mature / atqz pomo
 nono. Ex hīs faciliter cōprobat̄ q̄ fragilis z labilis z q̄ indura-
 bilis est humana vīta. Nō solūmodo paupis: verū etiam quā-
 tūcunqz diuitis z potentis. Nam commune mori: mors nulli
 parcat honori. Mors fera mors nequā: mors nulli parcat. et es
 quā. Functis dat legem. tollit cū paupere regem. Pauperis z
 regis communis lex moriendi. Dat causam fiendi si bene scri-
 pta legis. Dñ iob. xx. sic scribitur de diuite et elato. Si ascende-
 rit vsqz ad celum superbia eius / z caput eius nubes tetigerit:
 quasi sterquilinium in fine perdet. z qui eum viderint dicent.
 Vbi est delus̄ somnium aduolans: non inuenietur. trāsiet de

lospites

lut visio nocturna. Itē baruth.iii. Vbi sunt principes genti-
um qui dñantur sup bestias que sūt sup terrā. qui in auib⁹ ce-
li ludūt q̄ argentū thesaurisāt z aurū ī quo ḡfidūt hoīes z nō
est finis acquisitionis eoz. qui argentū fabricāt z solliciti sūt
nec est inuentio operū eoz. exterminati enī sūt: z ad iferos de-
scenderunt: et alii in locū eorūde surrexerūt. Dñ psper in suis
sententiis sic ait. Vbi sunt insupabiles oratores: vbi qui cōue-
nientius festa disponebāt: vbi equoz splendidi nutritores: v-
bi exercituū duces: vbi satrape z tyrāni: nōne oīa puluis et fa-
uille: nōne in paucis versibus est eoz memoria vite? Respice
sepulchra et vide quis seruus/quis dñs/quis diues/quis pau-
per. Discerne si potes villicū a rege fortē a debili: z pulchrū a
disfoami. Item dicit criso. in libello de reparatiōe lapsi. Quid
p̄fuit illis qui luxuria corporis et p̄sentis vite voluptatib⁹ v-
qz ad diē vltimum p̄manserunt? Intuere nūc sepulchra eoz: ;
vide si est aliquid iactātie sue vestigiū in eis. si aliqua diuitia/
rum vel luxurie signa cognoueris. require vbi sunt vestes z or-
namenta peregrina. vbi nunc est speculatoz voluptas. vbi et
affectarum turbe z opulentia. risus iocus et imoderata atqz
e infrenata leticia. quo abcessit. vbi illa nunc et ipsi nūc finē v-
trouiqz intuere diligentius. z accede p̄pius ad singuloz sepul-
chra. vide cineres solos z fetidas vermiū reliquias. et recordare
nūc eoz esse finē: etiā si in deliciis leticia et labore et ḡtinē-
tia transferūt hanc vīā. Itē bern. in suis meditationibus sic i-
quit. Dic mihi vbi sunt hui⁹ mundi amatores: qui añ pauca
tpa nobiscū erāt nihil ex eis remāst nisi cineres z v̄mes. atten-
de diligenter qd sūt et quid fuerūt. hoīes fuerūt sicut tu. come-
derūt et biberūt riserūt dixerūt in bonis dies suos et in pun-
cto ad inferos descenderūt. hic caro eoz vermibus et illic aīa
deputabit ignibus donec rursus infelici collegio colligati sē-
piternis inuolantē incendiis qui socii fuerūt in vicis z pctis.
quid p̄fuit illis inanis gloria/ breuis leticia/ mūdi potētia/ car-
nis voluptas/ false diuitie/ magna familia/ et mala ḡcupiscē-
tia: vbi risus: vbi iocus: vbi iactantia: vbi arrogantia: de tā-
ta leticia quanta tristitia: post tantā voluptatē tā grauis mī-

seria. de illa exultatione ceciderunt in magnam ruinā: graua
 tormenta. Quicquid illis accidit tibi accidere pōt. qz homo es *homo de*
 hō de humo. z limus de limo. de terra es: et de terra diuis. et in *humo*
 terrā reuerteris. De his supradictis mūdi amatorib⁹ tam car
 naliter z seculariter viuētib⁹ nec mortē metuētib⁹ iam licidi
 cinā: loquit̄ Bern. ad fratres de mōte dei. O miserabiles mi
 seri: quos ipse miserie huius miserabilis die et vite seducūt dū
 in bonis dies suos ducūt: et in puncto ad inferna descendunt.
 Nam vt dicit̄ in psal. Veniet mors sup illos: et descendēt ad i
 ferna viuētes. Certe tūc quilibet eoz posset dicere. Circūde
 derunt me dolores mortis z picula inferni inuenerunt me. Hi
 sūt miserabiles miseri quos vita p̄ris sic seducit. De quib⁹ di
 cit̄ iob. xxi. Impiū viuūt subleuati q̄fortatiqz diuitiis semē eo
 rū p̄manet corā eis. p̄pinguoz turba z nepotū in ōspectu eo
 rum. domus eoz secure sūt z pacate z nō est virga dei sup il
 los. bos eoz ocepit et nō abortiuit. vacca pepit et nō est puua
 ta fetu suo. Egrediunt̄ quasi greges paruuli eoz. z infantes
 eoz exultant iustibus. tenent tympanūz cytharā z gaudēt ad
 sonitū organi. Ducūt in bonis dies et in puncto ad infernuz
 descendunt. O q̄ male fraudat̄. q̄ stulte iudificat̄ qui p̄p̄ flo
 rem mundi vanūqz decorē qui p̄ius apparet quasi flos et p
 tinus aret. vadit ad infernū pdens dyadema supnum. Certe
 tunc flēs et tristis qui penis tradit̄ istis mallet q̄ in oī tpe vi
 te p̄terite paup̄ virisset nec diuitias habuisset. Nec immerito.
 Nā quid tūc thesauri: quid aceruus p̄derit auri: cum pctōres
 mittunt̄ ad inferos. inferni latebras / ignez p̄iterqz tenebras z
 semp̄ passuri: nec ab his vnq̄ redituri: Charissime quid dicis
 de diuitibus hui⁹ mundi: qd̄ de potētib⁹ hui⁹ seculi: nōne mo
 riunt̄ sicut ceteri. Perissime in nullo vident̄ p̄uilegiari. Naz
 sicut dicit̄ sapi. vii. vnus est introitus oibus ad vitā: z similis
 exitus. Item iob. xxi. Iste morit̄ robustus z sanus / diues z fe
 lix viscera eius plena sunt adipe / et medullis ossā eius irrigā
 tur. alius vero moritur in amaritudine anime sue absqz vliis
 opibus. et tamen simul in puluere dormient: et vermes operi
 ent eos. Ecce qualiter diuites et mundi potentes mortem

comune cum pauperibus sortiunt. **Dñs** eccl. x. **D**is potentat⁹ bre-
uis vita. rex est hodie: et cras morietur. De tali rege sine dubio sic
legit. i. machab. ii. Gloria eius stercus et vermis. hodie extollit:
et cras non inuenit. Exemplum etiam accipe de excellentissimo mundi
principi. videlicet magno alexandro qui vniuersum orbem sibi po-
tenter bellando subiugauit: sic quod totius seculi solus dominus pu-
tabatur. **Dñs** legit de ipso. Magnus alexander quo primus grecia
rege floruit: ceteris multa trophea tulit. Sic mundi pagras si-
nes sibi subiugat orbem. totaque terra minor viribus eius erat. **I**-
tem in alio libro scribitur de eodem. **D**ia rex regum sibi subdita re-
gina videbat. fecit eum fame sonus et fortuna monarcha. **T**o-
tus alexandro famule subditus orbis. Magnus et in magno
dominatur maximus orbe. Sed post mundi triumphum post vniuer-
salem vnicum totius orbis adeptum imperium quid magni sequebatur?
Nunquid regni stabilitas aut potentie perpetuitas? nunquid cor-
poris incolumitas aut presentis vite longeuitas? Certe nequaquam. **S**ed
illud commune omnibus vltimus ad mortem post omnia facta recursum
Tunc bene poterat dicere alexander in hora mortis sue illud iob
xii. Ego ille quondam opulentus. repetere otritus sum. **N**am solummodo
xii. annos et non amplius imperauit. Sic enim de ipso scribitur
Petrus in aurore. **B**is senis dominans animis morti vir obedit. cu-
ius vita adhuc vestra fama mori. Similiter de morte conque-
rendo poterat dicere illud. iob. xix. Spoliavit me gloria abstulit
coronam de capite meo. destruxit me undique et pereit. **E**cce charis-
sime iam patet manifeste licet omnia cesar habet et gloria cesaris esse
desinit et tumulus viri erit octo pedum. **E**x quo (vt videtur) appa-
ret quod regia maiestas omnis terrena potestas prosperitas rerum se-
ries longinqua dierum preterit absque mora mortis dum venerit
hora. **Dñs** dicit poeta. **E**s sapiens marcescet sapientia morte. redum
dans diuitiis lapsu mobiliore fluunt. es probus: expirat probitas
es honestus: honestas labitur. es fortis: fortia morte cadunt. **S**a-
ne iam video quod singula de nobis anni furant euntes. ergo si fu-
eris diues fortis pulcher: de quid inde? Si dominus mundi si rex si
papa quid inde? si prior: vel abbas fueris. si presul: tacto pretere-
unt hec omnia. quid inde? **S**ola manent merita. que glorificabitur

Inde. Dñi isidorus in omelia. Dilectissimi p̄sare debemus
 q̄ breuis est mūdi felicitas / q̄ modica est hui⁹ sc̄li gla. q̄ fragi-
 lis et caduca est t̄p̄alis potentia. Dicat qui poterit / vbi sūt res
 ges / vbi sunt principes / vbi impatores / vbi reruz locupletes /
 vbi potentes seculi / vbi diuites mundi: quasi vmbra transie-
 runt. z velut somnū euauerūt. querunt z nō sūt. Quid dice-
 mus ad hec: Reges obierūt: z principes mortui sūt. Multi t̄n
 putant diu viuere: z quasi nunq̄ morte cadere de p̄s̄ti vita.
 Certe nō sic impii nō sic. Vos aut̄ sicut hoies moriemini: et si-
 cut vnus de principibus cadetis. Nā vt dicit seneca ad lucillū
 huius eminētis vite cadere est exitus. Dñi scribitur in getha.
 Dñā mors delet: oīa morte cadunt. Vniuersas enī felicitates
 hoīm: mors terminat z ocludit. Nā cū p̄dicaueris fidē abrahe /
 pietatē ioseph / charitatē moysi / fortitudinē sanfonis / zelū phi-
 nees / danid mansuetudinē helisei / miracula salomonis / diuiti-
 as z prudentiā / absalonis pulchritudinē z formā: semp̄ extre-
 ma oīm luctus occupat. finēqz historie finis hoīs imponit. V-
 naqz oclusio est singuloz. videlicet est mortuus. Ecce iā patz
 manifeste p̄ p̄dicta q̄ fama / genus mors / sapientia / res z ho-
 nores: nō retinent hoīem quin ruat in cinerē. Nam oīe quod
 est genitū tēdit ad iteritū. Hinc ē qd̄ ouidius dicit. Ortus cun-
 cta suos repetūt matrēqz reqrūt. Et reddit ī nihilū qd̄ fuit añ
 nihil. Dñā ad nihilū deuenērūt tāq̄ aqua decurrēs. Silt et e-
 go miseri⁹ quasi ad nihilū redact⁹ sū: et nesciui. Nā dies mei
 sicut vmbra declinauerunt z ego sicut fenum arui. Puluis ei
 sumus z hō sicut fenū. dies eius tanq̄ flos agri sic effloresbit.
 qm̄ spūs p̄transibit in illo z nō subsistet. z nō cognosket ampli-
 us locū suum. Ecce iā cōsidera q̄ homo est res fragilis / res du-
 rans t̄pe paruo. similis floui qui crescit in aruo. Dñi isa. xliii.
 Omnis caro fenū z omnis gloria eius quasi flos agri. Vere
 fenū est populus. exsiccātū est fenū: z cecidit flos. Verbū autē
 dñi manet in eternū. Et ergo cur supbit homo: qui est fenum
 tectorū quod priusq̄ euellat̄ exaruit. Dñi scribit in thobia. Est
 caro vas luteū / vas lamentabile / fenū aridulū / fragilis gle-
 bella / succus olēs / carnis vita labor / carnis oceptio / tabes / mē-

Vita hoīs qui

frua/putredo finis.origo lutū. sp̄ma prius/mō saccus olens.
 post:vermib⁹esca in tumulo. Pro qua dote supbit hō. Itē ber
 nardus in libro meditationū. Dñi supbit hō cuius oceptio cul
 pa/nasci pena/vita labor:necesse mori. Post hoīem vermib/
 post vermē fetor et horror. Sic in nō hoīem vertit oīs hō. Attē
 de igit et vide p̄ncipiū vite tue/et mediū/finē siue terminū.
 et inuenies maximā occasionē et causā temetip̄m humiliādī.
 Quid cogitas:quid dicis:quē teip̄m facis. Nōne puluis es
 terra. Scriptū est enī eccl̄. xii. Reuertat puluis in terrā suam
 dñi erat. in terrā vilissimā/ in terrā putridā/ vermibus repletā
 Job. xvii. Putredini dixi. Pater meus es/ mater mea/ et soror
 mea vermib⁹. Itē eccl̄. xviii. Dēs hoīes terra z cinis. Et gen̄.
 iii. Reuertes in terraz de qua sumptus es. q̄ puluis es et in
 puluerē reuertes. Et ideo sicut admonet alanus. Esto me/
 mor q̄ puluis eris et vermibus esca. In gelida putrēs qñ ia
 cebis humo:nō erit in mūdo qui te velit vltra videre. Luz tua
 rauidio: sit caro rupta cane. Vnde Bern. Quid fetidius hu
 mano cadauere. Quid horribilius hoīe mortuo. Cuius erat
 in vita gratissimus āplexus: sit i morte horribilissimus aspe
 ctus. Quid g^o p̄sunt diuitie: qd delicie/ qd honores. Diuitie
 non liberant a morte nec delicie a vermib⁹ nec honores a fetore.
 O deus eterne q̄mīsera sorte claudīt oīs hō. Certe tu cha
 rissime si p̄dicta diligent attenderes: maximā hūiliatiōis cau
 sam p̄culdubio inuenires. Itē q̄ mortis memoria hoīem hu
 miliat: patet. iii. re. xxi. de achaz. q̄ audita cōminatione mortē
 sibi facta ab helya iterim hūiliatus ē sic q̄ dñs dixerat ad he
 lyam. nōne vides achaz hūiliatū corā me. Legit q̄ in romana
 curia quōdā fieri solebat scz q̄ creato papa apportabat corā
 eo stupa. Qua incensa dicebat sibi sub hac forma. Sic transit
 gloria mūdi. Hoc est. Sicut ignis stupa velociter z subito redi
 git in fauillā: sic oīs glā mundi labit et preterit quasi vmbra.
 Narrat etiā isidorus q̄suetudinez antiquitus fuisse. q̄ prima
 die coronationis impatoris ostantino politani cū esset in glā
 sua: lathomus quidā apportabat ei tria aut quattuor genera
 lapidū: dicens ei q̄ eligeret de quo sibi vellet fieri monumētū

rēdo p̄p̄t

rēdo p̄p̄t
 rid cerstan

Item legit de beato iohane elemosinario patriarcha alexandria
 no qd dñi sepulcrū eius fieret nunq̄ voluit illud pfici. ordinans
 q̄ in magnis solēnitatibus cum eēt in honore suo aliqs veni
 ret ad eū: sic dices. Dñe sepulchri tuū impfectū est. iube illud
 pfici: q̄ nescis qua hora fur est vēturus. Et quare ista fiebant
 de papa de impatore et patriarcha q̄ oēs erant viri status excel
 lētissimi hui⁹ mundi: nisi vt semetipōs recognoscerent hoīes
 mortales/ et spe lōgioris vite aut magnanimitate potētie/ seu
 terrene glē supbiendo se nō extolerēt: s̄ mortē memoriā p̄ ocu
 lis hūdo se in oīb⁹ hūiliarent. Dñi dicit p̄ pphetā in psal. Scis
 ant gētes qm̄ hoīes sūt. Hoīes iquit: hoc est de humo seu de li
 mo pcreati. et ergo necessario morituri. Eccl. xli. Dñā q̄ de ter
 ra sūt: in terrā quertent. de quoz numero oīs hō reputat. Hie
 re. xlii. Terra/ Terra/ Terra: audi sermonē dñi. Ter vocat ho
 minē terrā. Nāqz triplicit̄ pōt hō dici de terra. Est eī terra. qz
 de terra creat̄/ in terra quersat̄: et finalit̄ in terrā redit et muta
 tur. Terra ē creatione/ quersatiōe et morte. Terra ē natura/
 via et sepultura. Terrā sapit. terrā lingit. terrā sūt et occupi
 scit. o glutinatus ē in terra vēter eius. descēdit in interiora ter
 re. celestiuū oblit⁹ p̄ terra litigat z p̄ terra pugnat. Pro terra
 mare nauigat et pambulat. et sepius p̄pterea nūc huc nūc il
 luc hō miserabilis ārius laborat. nec a talib⁹ cessat. donec qui
 de terra sumpt⁹ est reuertat̄ in materiā primā videlicet in ter
 ram. dicens illud. iii. re. ii. Ecce ingredior viam vniuersę terre.
 Et ideo cum fer̄ cū lim⁹/ cum res vilissīma simus. vnde super
 binus ad terram qm̄ reimus.

*Jo de humo
 limo vult*

Quod mors facit omnia contemnere.

f Acit etiā secūdo mortē memoria oīa otēnere. z tanq̄ ni
 hilū reputare. Dñi hieroni. in plogo suo sup bibliā sic i
 quit. facile otēnit oīa qui se semp cogitat moriturū. Nā ocu
 piscētia oculoz otēnnit qm̄ aliquis cogitat se tā breuiter reli
 cturū oīa. Cōcupiscētia carnis despiciť dūmodo q̄s cōsiderat
 q̄ corpus suum ppriū quasi in instanti erit. cibus vermiuz
 Superbia vite spernitur dum quis hoc corde ponderat q̄ ille

*huc omnis d
 vni
 vita*

qui vult esse sup alios ponet in terra subtus pedes oim q est
infinū elementorū. Et ergo dicit hieronimus ad ciprianuz in
epla. Memento mortis tue et nō peccabis. qui quotidie recors
datur se moriturū: cōtemnit p̄sentia festinās ad futura. Et lau
enī osiderans sibi mortē imminere facilliter otemptit terrena.
Dñ dicit genesis. xxvii. Si morior quid mihi p̄derunt primo
genita. Item isodoros aduertens p̄ntis vite breuitatē z q ea
que vident hic possideri quasi instantissime in morte videlicet
relinquenda sunt. Ad illoz exhortans contēptum sic inq̄lēs
ait. Si vis esse quietus nihil seculi appetas. semp requiē mē
tis habebis si curas seculi a te pieceris: abiciis a te qcquid bo
num ppositum poterit impedire. Esto mortuus mundo z mū
dus tibi. mūdi glām tanq̄ mortuus non aspicias. ab effectu
huius vite tanq̄ mortuus te iā separa. sicut sepultus non ha
beas curam de seculo: tanq̄ defūctus ab oī purga negocio. vi
uens contemne: quod post mortē nō poteris habere. Item se
neca. Nihil eque tibi p̄ficiet ad temperantiā oim rerū z contē
ptum sicut frequens cogitatio breuis eui. z huius temporis in
certi. Igitur dilecte mi dum viuis memozi mente memento
mori. Item legit in libello de dono timoris q quidaz magne
litterature i philosophia datus mundi vanitatibus audiēs se
mel in matutinis legi de longa vita patrū z q semper diceba
tur. in fine ad quēlibet eoz illud genesis. Et mortuus est: co
gitavit q sibi etiā taliter eueniret quantūcumqz t̄pis viueret.
Ex hoc q̄cipiēs mundi contēptum intrauit in ordinā p̄dicato
rum in quo factus est parisius magister in theologia z vir ex
imie sanctitatis. Quam bene hic habuit p̄ oculis verba ec
clesiastes vndecimo. sic dicentis. Si annis multis vixerit ho
mo et in omnibus his letatus fuerit meminiſſe debet tenebrō
si temporis z dierum multorum. qui cum venerit vanitatē ar
guentur p̄terita. Vere in die mortis patet vanitas ac vanita
tum vanitas z q omnia fuerunt vana. Vnde scribitur ecclesi
astes tertio. Cuncta subiacent vanitati. et sic est reuera. vana
sunt omnia vniuersa et singula. vanitas est vita nostra z que
libet mūdi creatura. Nā vt dicitur in psalmo. Vniuersa vanti

tas ois homo viuens. tu autē estimas diu viuere. ⁊ hec tpa
 annis piurimis in deliciis possidere. Charissime nō sit hō va
 nitati silis factus. dies eius sicut vmbra ptereūt. Ecce iam vi
 des q̄ dies āni tui erūt pauci ⁊ epatum tuū accipiet alter. Et
 ideo tpa longa noli pmittere vite. quocūqz ingrederis sequit̄
 mors corporis vmbra. Ideo si te bñ inspexeris ⁊ verba tibi di
 cta et etiā post modū dicēda cordis aurib⁹ diligēter pcepis. po
 tius debes dicere vado mori q̄ credēs p longū viuere tps. for
 te dies hec ē vltima. Tibi enī dī aiām tuā repetēt a te. que au
 tē parasti cuius erūt. Ergo vade mori. vade certus. qz velox ē
 dispositio tabernaculi tui. vt scribit̄. ii. petri. i. Et cogita iam
 te mortuū quē scis de necessitate etiā post quātolibet annos
 pcul dubio moriturū. ac otemne trāsitōria q̄ statimz quasi abl
 qz mora quāuis iuuue erūt relinq̄nda. Dñ poeta refert. Pre
 dia terrarū. possessio diuitiarū. fabrica muroz. grādīs structu
 ra domoz. gla mensarū cū deliciis epularū. insignesqz thori.
 mappe ciphizqz decori. resplendēs vestis q̄ moib⁹ obstat hone
 stis. grex armentoz spaciosus cultus agroz. fertile vinetum
 diuersa vite repletū. gaudia natoz. dilectio dulcis eoz. cūcta
 relinquunt. nec post hec reueniunt. Ex his iā vide ⁊ considera
 q̄ nihil stabile aut pmanens ē in p̄senti vita. Dñ dicit̄ eccl' ii.
 Magnificauī opa mea. edificauī mihi domos. plātaui vineas
 ortos feci ⁊ pomeria. q̄seui ea cuncti generis arboribus. et ex
 truxi mihi piscinas aquarū. vt irrigarē siluā lignoz germinā
 tium. possedi seruos ⁊ ancillas multāqz familiā habui. armē
 ta quoqz ⁊ magnos ouilū greges vltra oēs qui fuerūt añ me
 in hierusalē. coaceruauī mihi aurū et argentū ⁊ substantias re
 gum ⁊ puinciarū. feci mihi cantatores ⁊ cantatrices ⁊ delici
 as filioz hoīm. ciphos ⁊ vceos in ministerio ad vīna funden
 denda. ⁊ supgressus sū opib⁹ oēs qui fuerunt ante me in hie
 rusalē. sapia quoqz pseuerauit mecum. ⁊ oīa q̄ desiderauerūt o
 culi mei nō negauī eis nec p̄hibui cor meū qn omī volūptate
 fruere ⁊ oblectaret se in his q̄ p̄parauerā. Quqz me conuertit̄
 sem ad vniuersa opa q̄ fecerāt manus mee ⁊ ad labores in q̄
 bus frustra sudauerā: vidi in oībus vanitatē ⁊ afflictionē ani

M^a

mi et nihil permanere sub sole. Vere nihil permanet. omnia enim transeunt et labuntur quasi umbra. Unde iohannes de garlandia. Quod fuit est et erit perit articulo brevis hore. Ergo quid prodest esse fuisse fore? Esse fuisse fore: tria florida sunt sine flore. Ne simul omne perit quod fuit est et erit. Mūdus enim transit et concupiscentia eius. Et ideo quod breuiter durat quis prudens quere re curat. Dñ bern. in libro meditationū sic ait. Quid thesauri sat quis in terra cum sine dilatioe trāseat et illud quod colligit et ille qui colligit? Tu ergo homo quem fructū expectas in mūdo cuius fructus ruina est finis mors? Utinā sapias et intelligeres: ac non uisissima pnderes. Itē petrus blesē. in quadam epla sic dicit. Gloria mūdi fallax seductoria: suos decipit amatores. Quicquid ei uel in futurū pmittit uel in pñti p̄tendit totū ad nihilū deueniet tanquā aqua decurrēs. Inspice quod fragilē quod fallax sit iānis mūdus et illius glā quā cupim⁹. Et g⁹ stultissime cur dīto nō spernis quod p̄tereūtia cernis? Nōne uides mūdū miserū nūmis et furibundū sub gladio dire mortis lāguēdo perire?

Quod mors facit hoīem penitentiam acceptare.

i. **U**ta ordinē p̄missorū nunc restat diligenter inuestigare qualiter mortis memoria facit hoīem p̄niam aggredi siue acceptare. Istud clare patet. Josue. iiii. de ninuittis qui ad cōmiationē mortis p̄niaz pegerūt. Per hoc etiā b̄tus iohānes baptista inducebat hoīes ad p̄niam faciendā dicens luce. iiii. Facite dignos fructus penitētie. Et subdit. Securis ad radicem arboris posita est. quod est cōminatio mortis. Item psal. Cū occideret eos querebāt eū et reuertebant. uidelicet ad penitentiam pagēdā. Dñ ambrosius sup lucā. De mihi si pctā mea non defleuero. De mihi si media nocte non surrexero ad confitendum tibi dñe. De mihi si dolum primo meo fecero. De mihi si ueritatē non dixerō. Ad radicē arboris securis posita est. Job etiā cōsiderans breuitatē p̄sentis uite potius elegit hic: quod postmodū sine fructu inutiliter penitere. Dñ dicit. Job. x. Paucitas dierū meorū finiet breui. Dimitte ergo me ut plāgam paululum dolorē meū: anteq̄ badam et non reuertar ad terram tenebrōsā et opertā mortis caligine. Vere tempus p̄sens

est breuissimū. Nam vt dicit iob. xiiii. Breues dies hoīs sunt.
 Item prima ad choz. vii. Tempus breue est. Et ergo melius
 esset breuiter z leuiter nunc susinere modicū: q̄ post dolere et
 inutiliter penitere p̄ infinita seculoz secula. Dñ̄ dicit aug. de
 decē cordis. Melior est modica amaritudo in faucibus: q̄ eter-
 num tormentū in visceribus. De breuitate p̄ntis vite sic dicit
 idē in sermone. Vita hoīs tota breuis est ab infantia vsqz ad
 decrepitā senectutē. Adā si adhuc diueret: z hodie mox̄ret quid
 p̄fuisset illi longitudo vite: certe modicū vel nihilū. Dñ̄ posset
 set dicere. Jā mihi p̄terite flurerūt tpa vite. Dñ̄ quidā. Quid
 p̄dest hoī si uiuat secula centū: cū morit̄ vitam trāsisse putat
 quasi ventū. Et ergo dicit aug. sup psalteriū. si toto tpe illobi
 ueres a quo adā de paradiso emissus est vsqz hodiernā diē: cer-
 te bideres vitā tuā nō fuisse diuturnāz q̄ sic aduolasset. Vita
 aut̄ bniuscuiusqz hoīs quanta est. adde tantoslibet ānos duc
 lōgissimā senectutē qd̄ erit: Nōne quasi aurora matutina?
 Itē dicit idē in quadā omelia. Fragiliores sumus q̄ si vitrei
 essemus. Vitrum enī et si fragile est: tñ bñ seruātū et custodi-
 tum diu durat: vita aut̄ humana quantūcunqz seruet̄ durare
 nō potest. Nam vt scribit̄ ad hebreos. ix. Statutū est hoīb̄us se-
 mel mori. Dñ̄ seneca de remediis futuroz. Vita nostra pegr̄-
 natio est. Cū diu ambulauerim: deniqz redeundum est. Hanc
 mortis necessitatē et humane vite breuitatē: considerauit gē-
 tilis ille xerxes: de quo beatus hieronimus scribens ad heliodo-
 rum in epistola sic inquit. xerxes ille potētissimus rex: qui sub-
 uertit montes mariaqz strauit: cū de sublimi loco infinitā cer-
 neret multitudinē ait. Desinimus esse. Hinc est q̄ seneca in e-
 pistola sua quarta dicit. Quotidie morimur nam quotidie de-
 mitur aliqua pars vite nr̄e. Et quid aliud est vita nr̄a nisi qui-
 dam cursus sine trāsitus ad mortē. Dñ̄ nō inmerito horologio
 cōparat̄ qd̄ sp̄ gradatim trās it: z vsqz ad certū punctuz cōtinue
 discurret z tūc subito z iprouise cāpanellas tangit ac eas soni-
 tum facere cōpellit. Sic in veritate vita nostra labit z fluit vsqz
 ad certum punctum hoc est ad vite terminum a deo patre
 positum prefixum. quem nemo poterit preterire. tunc enim

*Seneca de
 breuē vita.*

*Vita hoīs ho-
 logio simili*

deficit z cadit ac cāpanellas realiter z ad litteraz sepe pulsare
z sonare facit. Igit̄ euigila z prudēter expecta casū vite tue.
Nā horologiū tuū grad⁹ iā paucissimos habet p̄trāsire. Dis
eni hora plures gradus p̄terit z trāscēdit z statiz cū ad dltimū
puenit in baratrū mort̄ improuise z subito dilabit̄ z cadit. au
di quid poeta refert. Vita breuis velut vmbra leuis fugit̄ z ni
hilat̄. Si vadit subito cadit dū stare putat̄. Media enī vita in
morte sum⁹. Et ergo dicit eccl̄. ix. Nescit hō finē suū. s̄ sicut pl
sces capiunt̄ hamo z sicut aues cōprehendunt̄ laqueo sic ca
piunt̄ hoīes in tpe malo. ecce iā venit̄ finis. finis venit̄. Nam
mors vite est dltima finis. Hec est finis cūctorz hoīm q̄ amoue
tur in domo luct⁹. vt habet̄ eccl̄. viii. Dñ in libro metrico de vi
ta z gestis alexādri. o felix mortale gen⁹ si sp̄ haberet̄ eternū
p̄ mēte bonū: finēqz timeret. Quī tā nobilib⁹ media q̄ plebe
creatis. Im p̄uisus ad est aie discriminē magno. Ecce iā charis
sime vita qd̄ ē hoīs nisi res vallata ruinis. Est caro nr̄a cinis
mō p̄ncipiū mō finis. Hinc ē qd̄ ber. dixit. Cū recordor q̄sū ci
nis z q̄ venit̄ finis sine fine: p̄timesco z vt cinis refrigescō. Et
qz scdm̄ greg. Valde se sollicitat̄ hō in bono opere q̄ sp̄ cogitat̄
de terreno fine. Igit̄ dilectissime oēs crede diē tibi diluxisse su
premū. sp̄ hīs memori mēte necesse mori. Quis g⁹ sane men
tis q̄siderans breuitatē z maximā incertitudinē huius vite ac
ppinq̄tatē mortis iā v̄tute. Quis asaduertēs diligētēqz re
uoluens q̄ āni nr̄i sicut arena meditabunt̄ z dies nr̄i sicut fu
mus deficiūt q̄ hō nat⁹ de muliere tā breui viuēs tpe q̄ qua
si flos egredit̄ z q̄terit̄ z velut vmbra fugit̄. Quis mentefen⁹
hec ponderās ac cordialit̄ intuensz q̄siderans sic seducit̄ a dia
bolo carnez mundo: q̄ penitere negligit̄ i hoc tpe breuissimo?
imo (vt verius dicā) in hac p̄nti horula siue momento. Certe
nemo differt siue negligit̄: nisi quē malicia sua penitus exce
cauit. o q̄ta pena de illa negligentia q̄sequet̄. Dñ apoca. ad
hebr. ii. Quō effugiem⁹ si tā tā neglexerim⁹ salutē? Hinc bt̄us
effrē dicit. Charissime in hoc breui tpe si neglexerim⁹: nullam
oīo exultationē habebimus: quā p̄ nostris facinorib⁹ ostenda
mus. Noli ergo breuitatem huius tēporis negligere: ne p̄ in

finita seculoz secula pnia infructuosa postmodu incipias tar
 de penitere. Igit festina z ne tardaueris: ne cu fatuis virgini
 bus finalit excludaris. Dñ math. xxd. Ecce spõsus venit z que
 parate erãt intrauerũt cū eo ad nuptias. zc. Sup quo bteat⁹
 grego. sic dicit. D si palatũ cordis sapere possit q̄tũ admirati
 onis habet/ ecce spõsus venit. Quãtũ dulcedinis cū dicit itra
 uerunt cū eo ad nuptias. Et q̄tũ amaritudinis cū dicit clau
 sa est ianua. Charissime si hec sapesz itelligeres ac frequẽt cor
 detenus ruminares ad pniã btiqz festinãter curreres. Negz
 tps acceptabile z dies salutis p comestationes z ocia tã inuti
 liter pderes sine fructu. Et g^o scribit apoca. ii. Memoz esto vñ
 excideris et pniã age. Legit apud clare vallẽ accidisse q̄ qui
 dã vir sanct⁹ cū esset in orõe: audiuit quãdã vocẽ miserabiliter
 lamẽtantẽ. Et cū inq̄reret quid hoc eẽt rĩdit. Ego sũ aĩa cu
 iusdã dãnati meã infinitã plangẽs dãnationẽ. Et cū de pena
 eius q̄reret: dixit. q̄ iter oĩa q̄ dãnatos magis excitabãt ad pe
 nã: erat amissio tps sibi gratia dei collati. in cuius pua mou
 la potuissent pniã fecisse: q̄ eos liberasset a pena infernali.
 Dñ hugo de scõ victore. Dĩa gehẽne supplicia supat: deũ nõ
 videre et bonis carere: q̄ in potestate habuisti obtinere. Dpe
 mur igit bonũ dum tps habemus: ne postmodũ dicam⁹ peni
 tendo illud hie. viii. Transit mellis finita est estas z nos sal
 uati nõ sumus. Hinc est q̄ deuot⁹ ille effrem nos admonet sic
 dicẽs. Obsecro vos charissimi et suppliciter rogo amici mei
 vigilate in hoc breui tpe in hac hora vñdecima ostendite. iã ei
 vesp̄a pperauit et cum gloria multa remunerator adueniet:
 reddere vnicuiqz scdm opa sua. Exẽplariter enĩ patet q̄ mor
 tis memoria inducit hoiem ad pniãz faciendã. Dñ legitur de
 quodam milite flagicioso q̄ nullam pniã a papa alexãdro
 sibi impositam voluit acceptare. Tandem papa dedit sibi a
 nulum vñũ vt illum p penitentia portaret. et quicunqz eũ re
 spiceret: q̄ p morte sua cogitaret. Quod cū fecisset multis di
 ebus: postmodũ ad papam rediit. dicen s q̄ paratus esset oẽm
 aliam pniã quãcũqz sibi iniungeret facere et implere. Itẽz
 legit de quodã alio pctõre qui etiã nullam voluit acceptare pe

ignis

fabula
na

ignis

nitentiā. tandē cōfessor suus sibi hoc iniūxit. vt p̄lperet serui
tori suo q̄sēmp in primo ferculo baculū decorticatū p̄sentaret
dicēs. Dñe redueatis ad memoriā q̄ necessario habet mori. z
nescitis vbi quō. vel q̄. Cum autē p̄ tps aliquod sic fecisset. et
p̄ hoc q̄ comedebat sibi in odiū verterent. dixit cōfessori suo. q̄
paratus esset oēm aliā p̄niam facere q̄tācūqz etiam vellet.
Nā cor suū erat in seipso q̄turbatū. z formido mortis cecidit su
per eū. Ex p̄dictis ergo satis clare p̄z q̄ mortis memoria facit
hōiem se hūillare oīa q̄tēnere z p̄nias aggredi siue acceptare.
z ex q̄lq̄nti p̄ctā deuicare. Et ideo sepe recorder bone frater:
q̄ morieris. et si memor es mortis felix eris cito fortis.

Secundum nouissimorum est de extremo iudicio.

Secundū nouissimoz cui⁹ frequē recordatio nos a p̄ctis
reuoat: est iudiciū nouissimū z finale. Huius ei memo
ria nō solū cohibet a maximis. verū etiā a culpis minimis z pec
catis. Dñ in vitis patrū legit q̄ cū quidā senex vidisset quēdā
iuuenē dissolute videntē. dixit ei. Corā celoz terra reddituri su
mus rōem toti⁹ vite nrē. z tu rides. quasi diceret. Si scires q̄
stricta rō postmodū fiat in iudicio de oīb⁹ p̄ctis q̄tūcūqz leui
bus z puis: nō rideres s̄z poti⁹ plāgeres et doleres. q̄ nūc loc⁹
est flēdi: locus est p̄ctā luēdi. Postea gaudebūt: q̄ nūc sua cri
mina flebūt. Dñ gre. i omel. Si qua est p̄ntis t̄pis leticia. ita
agenda ē vt nunq̄ amaritudo seq̄ntis iudicii recedat a memo
ria. Hinc ē qd̄ dñs dicit eccl. xxxviii. Nemoz esto iudicii mei. sic
enim erit z tuoz. mihi heri: z tibi hodie. Nā cū accipero t̄ps: ei
go iusticias iudicabo. Sic p̄ p̄phām loquit in psal. z ioele dicit.
Cōsurgāt et ascendāt gētes in valle iosaphat. q̄ ibi sedebo vt
iudicē in circuitu oēs gētes. Itē hier. ii. Adhuc iudicio q̄tēdā
vobiscū ait dñs. De quo ḡnali iudicio scribit ozec. iiii. Audite
p̄bū dñi filii israel. q̄ iudiciū dño cū h̄tatorib⁹ terre. Hoc iudi
cium valde est timendū. Dñ dicit p̄phā. A iudiciis enī tuis t̄
mui. Item sapi. v. Vidētes turbabunt timore horribili: gemē
tes p̄ angustia spūs. Certe dñe in hoc die turbabūt gētes: z ti
mebūt q̄ h̄tant terminos a signis tuis. Nec inmerito pauebūt:
q̄ multū horribilia erunt signa q̄ videbunt. Nā vt scribit luc.

*dicim dei
hybot a malo*

xxi. Cū viderint fillū hoīs venientē ī nube cū ptāte magna et
 maiestate. tūc erūt signa in sole et luna et stellis: et in trīs p̄llu
 ra gētū p̄ ofusione sonit⁹ maris et fluctuū. ita q̄ arescēt hoīs
 p̄ timore et expectatione. q̄ supuenient vniuerso orbi. **M**iser
 hō cogita illud iudicē. s. dei et hoīs tā horribilē aduētū. **M**az i
 gnis ī ospectu ei⁹ exardescet et in exercitu ei⁹ tēpestas erit vali
 da. **I**gnis inq̄ añ ipm̄ p̄cedet et īflāmabit in circuitu īmicos
 ei⁹. **Dñ** hebre. x. **T**erribilē est autē qdā expectatio iudiciū et ignis
 emulatio q̄ osuptura ē aduersarios ei⁹. **E**t malach. ii. i. **E**cce dñs
 es veniet succēsa quasi camin⁹ et erūt oēs supbi et oēs facien
 tes ī pietatē dēstipula. **I**tē ita. lxxvi. **E**cce dñs in igne veniet.
Dñ ioelis. ii. **Añ** faciē ei⁹ ignis dorās: et p̄ eū exurēs flāma. **E**t
 igit̄ vt scribit̄ malach. iiii. **Q**uis stabit ad vidēdū eū? **I**pe enī
 quasi ignis oflās et quasi herba fulonū sedebit colās et expur
 gās argētū. **Q**uis ḡ sane mēt̄ hūc iudicē et aduēt⁹ ei⁹ diē to
 to corde nō timebit? **Dñ** gre. sup ezech. **Q**ue erit mēs hoīs et
 ni iudicē p̄ntiā nō formidāt̄ vbi cūcta sūt p̄ctā añ oculos rede
 unt. et oīa q̄ cū delectatiōe facta sūt ad mēoriā cū pauore redu
 cunt? **C**erte vt scribit̄ puer. xxviii. **D**ere mali nō cogitāt iudi
 ciū. q̄ autē req̄rūt deū: aduertūt oīa. **Dñ** bern. i. p̄sa. **E**xpānesco
 qd̄ vultū iudicē dēturi. **V**ultū quē latebit̄ nil occultū ne creli
 quet qd̄ iultū. et q̄s nr̄m nō tiebit qñ iudex appebit? **I**gnis in
 q̄ ardebit̄ pctōres q̄ delebit. **E**st autē hoc iudiciūz sp̄alt̄ metu
 endū p̄pt̄ tria. **P**rimū est mltipler accusatio ipsi⁹ peccatorū val
 de phorēnda. **S**cđm est strictissima villicationis nostre ratio
Tertiuū est horribilis sn̄e expectatio q̄ a iusto iudice tūc crude
 liter est ferenda. q̄ oīa sunt pctōrib⁹ plurimum metuenda et p
 osequens eoz memoria est a peccatis retractiua.

Qd iudiciū timēdū ē p̄pter mltiplicē accusatiōem.

St autē primū p̄pt̄ qd̄ iudiciū valde et sp̄alt̄ metuēduz
 ē: mltipler accusatio ipsi⁹ pctōrib⁹ valde grauit̄ phorēda. **Dñ**
 mltā iueniūt et nūerant̄ ī scriptura q̄ pctōres ī die nouissio ac
 culabūt. **P**rimū ē pp̄ria ofcīa q̄ pctōrē arguet nō ī occulto
 vt nūc: s; corā oīb⁹ tūc apte. **Dñ** dan. vii. **J**udiciū sedit et libri
 apti sūt: id ē ofcīe q̄ oīb⁹ reuelabunt. **I**n hīs libris continetur

sententia vite vel mortis, glorie seu ofusionis, salutis perpe-
tue vel qdēnatiōis sempiternae. Itē apoc. xi. Judicati sūt mor-
tui ex his q̄ scripta erant in libris scdm̄ opa ipsorū. hoc est in cō-
sciētis ipsorū. Dñ̄ ro. ii. Testimoniū illis reddente conscia eo-
rum. Nā testimoniū bone conscie est accusatio pctōrū qdēna-
tio siue pena. Scd̄ qd̄ accusat pctm̄ sūt diaboli z spūs ma-
ligni, ipsi enī sunt pditores. Nā suggerūt pctm̄ faciendū: z de
facto z de cōmisso pctōrem accusabunt, sicut socius furis iter
dū accusat furē de illo qd̄ fecerat cū eo. Jō apoc. xii. Diabolus
accusator fratru noīatur. Dñ̄ aug. Abstinent oēs ante tribu-
nal xp̄isti z p̄sō erit diabolus z recitabit verba pfessionis no-
stre, z obiciet nobis in faciē quicquid fecerimus z in quo pec-
cauimus: z in quo loco: z quid facere debebamus. Diciturus ē
enī ille aduersarius noster. Equissime iudex iudica istū eē me-
um ob culpā: q̄ noluit esse tuus p̄ grām. tuus est p̄ naturā: meus
p̄ miserā. tuus ob passionē: meus p̄ suasionē. tibi inobediens:
mihi aut̄ ofentens. a te accepit immortalitatis skolā: a me hanc
pānosam qua indutus est tunicā. tuā bestē dimisit: cum mea
huc venit. Equissime iudex iudica ergo istū esse meū: z mecum
fore qdēnatū. Hec aug. Tertiū quod pctōres accusabit: sūt
angeli et spūs beati. Credibile est enī q̄ ille q̄ tradidit aīas cus-
todiendas: requirat ab eisdē de hmōi custodia rationē z cū illi
non mentient: oportebit eos dicere q̄ ipsi sunt in culpa. s; pec-
catores noluerūt eis credere z obedire. sicut nō est culpa medi-
ci q̄ nihil omittit de p̄tinētibus ad curā infirmi si nō sanat lā-
gidum sibi inobediētē. Dñ̄ hieremie li. Curauimus babilo-
nē z non est curata. z est verbū angelorū quasi diceret. fecimus
qd̄ necessariū erat fieri circa babilonē vt curaret. sed culpa sui
fuit: q̄ nō est curata. Quartū accusans pctōrē sūt creature.
Et si q̄ris que dico q̄ oēs z singule. Nā offenso creatore: totus
mūdus odio habebit offensorē. Dñ̄ iob. ix. Reuelabūt celi iniqui-
tatem impiū z terra aduersus eū ḡsurget. Nā dñs aduocabit
celū de sursum z terrā discernere pplm̄ suū. Dñ̄ cris. sup math.
In illo die nihil est qd̄ r̄deamus: vbi celū et terra sol z luna/
dies z noctes z totus mūdus stabunt aduersus nos in testī

monium pctōz nostrōz. Et ergo dicit grego. Si quis quis te accusabit. Dico tot⁹ mūdus et creature. nō solū pctōres accusabūt verū etiā creatorē de ipsis vindicabunt. vñ sap. v. Alma bit creaturā ad vltionē inimicōz: z pugnabit cū illo orbis terrū oīra infēlatos videlicet pctōres. Itē eiusdē. xvi. Creatura tibi factori deseruiēs excādesūt in tormentū aduersus iūstos.

Quintū accusās pctōrē sūt miserabiles psonē: q̄ iūriā paf se sūt. nā ille tūc accusabūt eos q̄ ipsis iniuriā fecerūt. tūc eī vificabit p̄bum pphete in psal. sic dicent. Cognouit qz faciet dñs iudiciū inopū z vindictā pauperz. Nā ip̄e q̄ abyssus intuetur q̄ sedet sup cherubin z seraphin: q̄ ambulat sup pēnas bētoz terribilis est in osiliis sup filios hoīz: tūc iudicabit causas pauperū: qñ stabunt in magna ostantia aduersus eos q̄ se angustiauerūt. Tūc vindicabit oīa pater orphanoz z iudex viduarū. patiētia p̄o pauperuz nō p̄bit in finē. Accusabūt etiā subditi suos iptos negligētes p̄latos. vñ bern. sup cācica. O terribilis deus sup filios hoīm. frustra incipiēt miseri tūc dicē mōtibuscadite sup nos z collib⁹ cooperite nos venient aū tribunal xpi: et audiet grauis p̄loz q̄rela: accusatio dura quoz virete stipendiis: nec diluere pctā quibus facti sunt duces ceci z mediatores fraudulentī. Sextū accusās pctōrē est malicia siue pctm̄. Hiere. ii. Arguet te malicia tua. z aduersio tua increpabit te. Dñi pctā erūt ligata ad collū pctōris. Dzee. xiii. Colligata est iniqtas effraym: absconditū pctm̄ eius. Itē trenoz i. Conolute sūt et iposite collo meo videlz iniqtates mee. Et iō sicut furtū ligatū ad collū furis accusat eū ita z tūc pctā accusabūt miserū pctōrē. puer. v. Iniqtates sue capiūt ipiū: z funib⁹ pctōz suoz vnulq̄sqz ostringit. Hinc ē qd̄ p̄ pphām dicitur funes pctōz circūplexi sūt me. q̄bus funib⁹ mali p̄ diaboluz trahent ad infernū. tūc enī cadēt in retiaculo ei⁹ pctōres. et captio quā abscondit ap̄phendit eos. Legit̄ de ericio q̄ intrans ortū onerat se pomis figens ea in aculeis suis. cū aut̄ venerit ortolanus tunc ericius volēs fugere impedit̄ ab onere: et sic cuz pomis cūprehendit̄ et arreat̄. Sic etiā pctōri accidit diuersis onerato pctis: quib⁹ cōprehendet̄ in die iudicii z accusabit̄ ab

eisoe. Dñ psal. Cognoscetur dñs iudicia faciēs: et i opib⁹ ma
nuū suarū cōphensus est pctōr. De quo dicit. Johānes chriso.
sup mathēū. Ipe cogitatioēs et opa specialiter stabunt ante
oculos nostros accusantes nos ante deū Dicēte aplō. cogita
tionibus inuicē accusātib⁹. Dñ Ber. Tūc opera nostra simul
loquētia dicēt ad miserū peccatorē. Tu nos elegisti. opera tu
a sum⁹ te non deseremus. tecū erimus: tecū ad iudiciū perge
mus. Nā vt dicit ezechie. xviii. Sicut iusticia iusti sup eū erit
sic impietas impiū erit super eū. Hinc est q̄ psalmista dicit. Au
dite hec omnes gentes: auribus p̄cipite omnes qui habitatis
orbē. Cur timebo in die mala? hoc est: in die iudiciū que nō so
lum mala est: immo pessima cuilibet peccatorū. Ad quod respō
det sibi: dices. Igitur tūc timebo q̄ iniquitas calcanei mei
circūdabit me. Septimū et vltimū accusas peccatorē: sūt tor
mēta siue instrumēta passiōis dñi nostri iesu chrisi. immobe
rius ipsemet chrisus. Dñ ihere. Crux chrisi cōtra pugnabit.
Christus vulnera sua oītra te allegabit. cicatrices contra te lo
quētur: et clauī de te cōqrētur. Sic aug. in tractatu de simbo
lo sic dicit. Fortasse dñs in corpore suo cicatrices obseruauit:
vt i iudicio pctōribus exprobrēt. z cōuincēs eos dicat. Ecce ho
minē quē crucifixistis. ecce deū z hoīem in quē credē nolulistis.
videte vulnera q̄ infixistis. agnoscite lat⁹ qd̄ ipugnastis. qd̄ p̄
pter vos aptū est et intrare nolulistis. Tunc etiā xps accusans
pctōrē dicit id qd̄ naum. iiii. habet scriptū. Reuelabo pudenda
tua in faciē tuā z ostendā gētib⁹ nuditatē tuā z regnis igno
miniā tuā. Itē osee. ii. Reuelabo stulticiā eius i oculis arma
toz eius: z vir nō eruet eū de manu mea. D̄ q̄ desolati z q̄tri
stes erunt i hac die miseri pctōres. Tūc ei sicut scribit apoca. i.
Videbit eū oīs oculus z q̄ eū pupugerūt. z plāgēt se sup eum
oēs trib⁹ terre. Tūc pctōr videbit z irascet: dentib⁹ suis fremet

Qd̄ iudiciū timēdū ē p̄p̄ reddēdā rōem. (z tabesceat.
a Sicut qd̄ timorōsū reddit iudiciū ē strictissima z villicat
tiōis nrē rō de oīb⁹ singularit̄ faciēda. Dñ lu. xviii. Red
de rōem villicatiōis tue. iā ei nō poteris villicare. Charissime
si esses rōnem redditurus mille florenoz coraz dño tpali iusto

prudenti z fevero: multū deberes sollicitari p bona cōputatio-
 ne faciēda. **S**is ergo multomagis sollicitus vigilās z timoro-
 sus p reddēda rōe de cōmissis z omisiss corā deo z āngelis: et
 oibus sanctis eius quib⁹ tūc pntib⁹ et asstantib⁹ te necessario
 oportebit cōputare nō solū de maiorib⁹: verūetiā de minimis
 vsqz ad vltimū quadrantē. **D**n̄ isa. iiii. **D**ñs ad iudicādū veni
 et cū seniorib⁹ ppli z principibus eius. **I**tē zacharie. xiiii. **V**eni
 et cū seniorib⁹ et oēs sc̄ti cū eo videlz ad iudiciū generale.
 qd̄ erit in publico corā oibus z nō in occulto. et igit̄ tātomaḡ
 est timendū. **D**n̄ sophonie. iiii. **M**ane iudiciū suū dabit in lu ce
 et nō abscondet. **E**rit g⁹ rō multimoda de cūctis tūc reddēda.
Prīmo videlz de aīa nobis a deo cōmissa. **S**i enī rex filiaz sibi
 dilectissimā quā in regno suo disposuit fieri reginā alicui suo
 rū cōmisisset subditoꝝ z ille eā male custodierit: quis dubitat
 qn̄ rex erigeret rōez de custodia filie sue taliū neglecte? **Q**uid
 ergo faciet rex celoz de illo cui filiā suā id est aīam sibi speci-
 aliter dilectā tradidit in custodia quā intēdit ad dignitatē re-
 giā in celis sublimare: si eā male custodierit: nōne magnā ide
 eriget rōez? **I**deo dī de utro. iiii. **C**ustodi temetipm̄z aīaz tuā
 sollicite. **N**ā sicut dicit aug. **M**aius est dānū in amissione vni
 us aīe: q̄ mille corporū. **D**n̄ bern. in libro meditationuz. **T**ot⁹
 iste mūdus ad vnius aīe p̄ciū estimari nō potest. **E**t igit̄ dicit
 idē. **C**ur carnē tuā p̄ciosis rebus impinguas z adornas quaz
 infra paucos dies vermes sūt in sepulchro comesturi? z aīam
 tuā bonis operib⁹ nō decoras q̄ deo z angelis ei⁹ ī iudicio est p̄
 sentanda. **C**ur ergo animam vilipendis et ei carnem antepo-
 nis: dominam ancillari z ancillam dominari: magna abusio
 est. **I**tem dicit idem in libro de contemptu mundi. **H**odie filiū
 hoīm anime curam negligūt: curā aut̄ carnis omni desiderio
 pficiūt neqz ei peccare metuunt: s̄z puniri. **T**u g⁹ charissime
 noli min⁹ dignū diligere plus magis digno. **N**oli corp⁹ extol-
 lere z aīam negligē. noli ācillā extollere z dñam pmittē ācilla-
 ri. **D**n̄ cris. in li. de repatiōe lapsi. **S**i aīam negligim⁹: nec cor-
 pus saluare poterimus. **N**ō ei aīa p̄ corpe: s̄z corp⁹ p̄ aīa factū
 est. **Q**ui ergo qd̄ primū est negligit: z qd̄ sc̄dm z interius est ex
 b iiii

tollit et custodit: utruq; corrumpit. Qui hoc ordinē seruat: et qđ
p̄mū ē colit z custodit. z si scđm neglexerit: p̄ p̄mū salutem
saluabit z scđm. Si g^o volueris aīam tuā saluare: z bonā ide
dño reddere rōem: ipsā istue sciētis z p̄tutib⁹ dñis. Dñs dicit
plato ī thimeo. Ad hoc aīa q̄iuncta est corpi: vt feneret scias z p̄
tutes. si cū magno fenore venerit: benigne suscipiet a suo crea
tore. sin autē relegabit ad inferna. Scđo reddēda est rō de cor
pore nrō. Ip̄m siquidē ē castrū a deo nobis traditū z cōmissū.
vñ bern. Bonū castrū custodit q̄ corpus suū custodit. Exiget
ergo rō de custodia hui⁹ castrū. videlicet si inimici dñi hoc est car
nis voluptates z vicia ibi. aliqñ sunt recepti. z familiares eius
dē et aīci. i. p̄tutes et bona opa ab ide turpit effugati. si diabo
lus ibi sit recept⁹: z xp̄s verus dñs ofuso mō sit exclusus. Qđ
si fecerim⁹ magna erit suspicio de nota p̄ditiois nostre z infide
litatis. et stabim⁹ ad reddendū inde rōem. Itē corp⁹ nr̄m est iu
mentū a deo nobis ocellū: vt ip̄o vtamur p̄ aīe nr̄e cōmodo et
vtilitate. de quo debemus reddere rōnē quo ad tria. vnde eccl.
xxiii. Libaria virga z onus asino. panis disciplina et op⁹ ser
uo. Taz asinus quā seru⁹ designat nr̄m corp⁹ cui debet panis
ad sustentationē nature h̄ga discipline ad lasciuie rēp̄lōnē
et onus boni opis ad p̄fectū p̄nie. Exiget g^o dñs de hoc suo iu
mento: si illi pabulū discrete mistrauerim⁹ nō nimis late ip̄m
corpus nutriendo. Nā q̄ seruū suū delicate nutrit: postea il
lum sentit otumacē. vt habet puer. xix. Et iā nō nimis modū
cum ipsi corpori de necessariis. tribuēdo. quod si fecerimus: re
putamur p̄priorum corporum interemptores. Cōtra quod sic
loquitur bern. in epla ad fratres de monte dei. Sūt z alia cor
poris exercitia in quibus necesse est laborare. sicut sūt vigilie
ieiunia / et h̄mōi q̄ sp̄ūalia nō impediunt sed adiuvant: si cum
ratione et discretionē fiant. q̄ si ex indiscretionē sic agantur vt
vel deficiente sp̄ū lāguēte corpore / sp̄ūalia ipediātur / q̄ sic ē:
corpi suo abstulit boni opis effectū / sp̄ū affectū / p̄rio exēplū
honorem deo / sacrilegus est et horum oīm in deus reus. Et er
go grego. xxx. moralium sic dicit. Per abstinentiā carnis vicia
extinguenda sunt non caro. Sed necesse est vt artē otinētie

quisq; teneat. q̄ nō carnē s; vicia occidat. sepe enī dum in illa
 hostē insequimur: etiā carnē quā diligimus trucidamus.
 Secūdo eriget si cū v̄ga discipline illud correxerimus a rebel-
 lione et lasciuia ip̄m cohibendo. Dñ bern. sup cantica. Jugo
 discipline insolentia mox ē domāda. Itē dicit idē in epla. Q̄
 cōpositū reddit oēm corpis statū necnō et mentē h̄itū disci-
 plina. ceruicē submittit z ponit sup cilia: cōponit vultuz ligat
 oculos/cachinos phibet et moderat linguā. frenat gulā sedat
 frā: et fornat incessū. Tertio eriget dñs: si ip̄z corpus labo-
 rare fecimus in op̄ibus p̄nie et v̄tutum. Dñ augu. in li. de
 p̄tissimo paruuloz. Propter hoc de paradiso emissus adā oītra-
 edon habitabat: vt significaret q̄ in laborib; q̄ sūt deliciis cōtra-
 rii: erudiēda est caro p̄cti. Dñ corpus nr̄m reputādūz ē aīal la-
 boriosū ad opa p̄nie faciēda a deo nobis cōmodatuz. Noli er-
 go tenere illud ociosū: cū ignoras q̄diu ap̄d te manet. ne imp-
 secto p̄nie ope ab illo q̄ ocellerat forsitan ip̄m im̄p̄uisse repeta-
 tur. Et ergo iohānes criso. sic dicit. Si mutuo accepis bouem
 aut equū: oparis instant et dicis. forte cras a me tollet. quare
 hoc etiā nō facis cū corpe: quod facis cū equo v̄l boue? Sic igitur
 iumētum tuuz a ielu xp̄o tibi ocellum discrete nutrias: v̄
 sustentet natura et domet vicia. sic virga discipline corrigas:
 vt maneat inobedientia et fulgeat castimonia. sic ad laborē ī-
 struas: vt pfugant oīa z faciat dina p̄nie operab̄t tunc fina-
 liter possis dño bonā et valentē exinde reddere rationē. Ter-
 tio reddenda erit rō de primis. Et primo pater de filio. Hoc ha-
 bet. i. re. iiii. vbi legit q̄ heli punitus est pro filiis suis: eo q̄ no-
 uerat illos indigne agere: z non corripuit illos delinquentes.
 Et ergo dicit puer. xxi. Erudi filium tuū. Dñ quidā. Si tibi
 sit natus peccantē corripere natū. Nebe suuz luere possis de iu-
 re reatum. Item platus de suo subdito. ezech. xxiii. Fili homi-
 nis speculatoz: dedi te domui israel. Audiēs ergo ex ore meo
 sermonē ānūciabis eis ex me. si me dicente ad ip̄iū impie mo-
 rieris morte: et nō fueris locutus vt se custodiat impius a via
 sua: et ipse in iniquitate sua moriet: sanguinez eius de manu
 tua requirā. Itē ezech. xxiiii. Ecce ego ipse videbo sup pasto-

res: et requirā gregē meū de manu eoz. Itē dñs seu p̄iceps terrenus etiā rōem reddet de suo inferiori et subiecto. Hoc p̄t̄ nu. xxx. vbi p̄cipes a dño iussi sunt suspendi in patibulis p̄o p̄ter pct̄m̄ populi. quia fornicat⁹ fuit p̄pls cū filiabus moab: q̄ vocabant eos ad sacrificia sua vt legit̄ ibidē. Tales enī sūt p̄ncipes z p̄lati de q̄bus scribit̄. Hieremie. xxv. Plulate pasto res z clamate z aspergite vos cinere opiates gregis qz cōple cti sunt dies vestri vt interficiamini z cadetis quasi bala p̄cio sa. Videant ergo p̄lati ecc̄ie et p̄ncipes vniuerse terre q̄ aliis p̄sunt. qualiter commissū sibi gregē verbo pariter z exemplo regunt instruunt z defendūt. P̄relati nāqz debent p̄plm̄ doce re a lupinis hereticoz insultibus vulpinis quoqz fraudib⁹ sa gaciter defendere. P̄ncipes vero terre debent peccantes corri gere scz subditis iudiciū et iustitiā facere. pupillos z viduas miserabileqz personas diligenter protegere nec quēq̄ iniu ris exactionibus seu molestiis aggrauare. Sciant enī fore scri ptū sap. vi. q̄ iudicium durissimū his qui p̄sunt fiet. Exiguo enī cedit̄ m̄ia: potentes aut̄ potenter tormenta patiētur. Ad vos ergo p̄latos et p̄ncipes vniuerse terre sunt hī sermones mei. vt discatis sciam z nō excedatis ac subditos sic instruite regite z defendate tu durissimū hoc iudiciū. vbi fortiorib⁹ for tior z maioribus maior instat curatio: secure in die nouissimo valeatis expectare. Quarto erit ratio reddenda de oibus o peribus cōmissis. Dñ atanasius dicit in symbolo: q̄ ad xp̄i ad uentū om̄s hoīes resurgere habent cū corporibus: z reddituri sunt de factis p̄p̄iis rationē. Et hoc est q̄ apl̄s inuit. ii. ad cor̄ rint. v. vbi dicit. Dēs nos manifestari optet an̄ tribunal xp̄i si vt recipiat vnusquisqz p̄p̄ia corporis put̄ gessit siue maluz siue bonū. Dñ eccl̄. vltimo. Cuncta que sūt adducet dñs ad iu diciū. et nō solū magna et grania pct̄a: sed etiā que in oculis nostris videt̄ modica et quasi nulla. Dñ parū quid videt̄ pas sus hoīs. s̄ de hoc ratio reddenda. Job. xiii. Obseruasti oēs se mitas meas: z vestigia pedū meoz q̄siderasti. Et subdit caplo seq̄nti. Tu quidē gressus meos dinumerasti. Itē eiudē. xxxiii. Oculi eius sup̄ bias hoīm z oēs gressus eius q̄siderat scilicet

ad retribuendū quod in illis ppetrauerunt. Exemplū de ange
 lo numerante om̄s passus heremite. de quo legi in vitis pa
 trum. Minus est verbū ociosum. Et tñ sicut scribit Math. xii.
 De oī verbo ocioso qđ locuti fuerint hoīes reddent in die iudi
 cii rōem. Sap. i. Qui loquit que nō poterit latere nec p̄teriet
 illū correctionis iudiciū. Minus videt cogitatio vana: et tñ
 dicit sap. i. In cogitatioibus impū interrogatio erit. Et eius
 dē vi. Ipse cogitatioēs nostras scrutabit. Vñ isaye. vii. Ego
 aut in opa eoz et cogitationes eoz venio: vt ogregē cū genti
 bus videlicet ad iudicandū put gentes iudicabo. De quo ha
 bet ioeis. iiii. ca. In diebus illis ogregabo oēs gētes: et deducā
 illas in valle iosaphat. et disceptabo cū eis ibi sup polo meo et
 hereditate mea isrl. Dia ergo opa nostra cogitationes et ver
 ba strictissime iudicabunt. Nā vt dicit greg. sup illud Math.
 xiiii. Om̄s capilli vestri numerati sunt. Sic deus vias nr̄as
 osiderat et gressus dinumerat: vt nec mīme cogitatioēs aut
 verba minutissima q̄ apud nos villuerūt in eis iudicio rema
 neant indiscussa. Tunc enī vniuersa opa nostra tanq̄ si i frō
 tibus essent scripta: erūt oibus manifesta. Nā vt scribit. ecel.
 xi. In fine hoīs denudatio operū illius. Quinto erit rō reddē
 da non solū de malis cōmissis: sed etiam de bonis p̄termis
 sis. Vnde math. xv. Tunc dicet rex his qui a sinistris eius erunt.
 Discedite a me maligni in ignē eternū: qui paratus est diabo
 lo et angelis eius. Esuriui enim et nō dedistis mihi manduca
 re: et cetera que sequuntur. Et fuit vna de causis quare diues
 epulo nō inuenit aque refrigerationē qz paup lazarus de mi
 cis eius mense nihil potuit obtinere. Itē nō solū de cōmissis et
 omisissis ratio reddet s; etiā de tpe pdito in quo mala facta sūt
 et bona plurima neglecta. Eccl. xvii. Numerū dierū et tps de
 dit illi dominus: vt ipsis salubriter ad eius honorem et propi
 am salutem semper vteretur. quod tamen multi vilipendūt:
 et tempus inutiliter osumunt. De quo ber. in sermone ad sco
 lares oquerit dicens sic. Nihil preciosius tempore sed heu ni
 hil hodie vilius reputatur. transeunt dies salutis: et nemo

recogitat. nemo sibi perire dicit: et nunquam rediturum causat. Sed sicut non pibit capillus de capite: sic nec momentum de tempore videlicet de quo ratio non eriget. Quatum hoc timebat beatus Anselmus in meditationibus suis sic dicens. Lignum aridum et inutile et in ignibus dignum. Quid ei respondebis in illo die: cum eriget a te usque ad ictum oculi oculus tuus videndi tibi impensum: qualiter a te fuit expensum: et ideo sapiens dicit ecclesiasticus. iii. Filii observa tempora. Sexto et ultimo reddenda erit ratio de omnibus donis a deo receptis. Ipse enim dominus nihil dat: de quo non velit habere rationem. Dominus potius videtur commodare quam simpliciter dare. Ipse enim requiret rationem de omni dato: siue sit spirituale: ut sunt bona anime naturalia: acquisita et infusa: siue corporalia: ut fortitudo: agilitas et pulchritudo: siue temporalia: ut sunt preterites diuitie et honores. De his omnibus patet exemplariter et parabolice. Math. xxv. de quinque talentis. et luce. xix. de nobili qui tradidit seruis suis diuitias. de quibus omnibus oportuit reddi rationem et fieri computatio spiritualis. Et ergo scribit iob. xix. Scitote esse iudicium spiritus breuiter faciedum: in quo de omnibus et singulis superius laus positus ratio strictissime eriget. Quare dicebat iob. xxxi. Quid faciam cum surrexerit ad iudicandum dominus: cum quaesierit quid respondebo illi? Quod velociter veniet quaerens et interrogans de omnibus operibus nostris. Nam iuxta est dies perditionis et adesse festinant tempora: sed quando iudicabit dominus populum suum: quod ut dicit abdiel. cap. vltimo. Iuxta est dies domini super oculos gentes ipse namque dicit apocalypsis. iii. Ecce venio cito. Et gaudet dicit marci. xiii. Vigilate. nescit enim quando dominus veniet: sero an media nocte an galli cantu an mane: ne cum venerit repente inueniat vos dormientes. quod autem vobis dico omnibus dico: vigilate: te. nam si non vigilaueris: veniam ad te tanquam fur et nescies qua hora veniam ad te. Item apocalypsis. vltimo. Ecce venio cito et merces mea mecum est reddere unicuique secundum opera sua. et ideo charissime cum de tot et tantis te iacito et quasi iprouise et subito oportet reddere rationem. semper vigila et diligenter te examina conscientiam quoque funditus expurga. ut cum dominus ad iudicandum venerit: possis eidem quoniam ueniret responderi: et in oculis eius gratiam ac peccatorum veniam misericorditer inuenire. Et hoc est

quod suadet tibi ecclesia. ubi dicit. Ante iudicium interroga te
metipsum: et in conspectu dei inuenies propitiationem.

Quod iudicium timendum est propter suae plationem.

¶ Et timendum quod iudicium reddit formidabile et pauescendum est
horribilis expectatio suae que a iusto iudice tunc crudeliter
est ferenda. Hec autem suae est terribiliter specialiter propter tria. Primum
est incertitudo suae siue dubitatio. nulli ei offert an pro se vel con-
tra se feret. Nam ut dicitur ecclesiae ix. Sunt iusti atque sapientes et opera eo-
rum in manu dei. Et tamen nescit homo utrum odio vel amore dignus sit
sed omnia in futurum seruant incerta. Dominus legit in vitis patrum quod cum ab
bas agathon moriturus pro tres dies staret immobilis apertis oculis
et fratres eius pullabant dicentes abbas ubi es: respondit. In conspectu omnium
iudicis assisto. Et dixerunt fratres. Tu times? Dixit. Intima vir-
tute que potui mandata dei custodiri. sed homo sum: et nescio utrum o-
pera mea accepta fuerint coram deo. quia aliter sunt iudicia dei et aliter
hominum. et ideo timeo. nec confido nisi venero ante deum. Dicit ei gregorius.
Iusticia nostra ad examen divine iustitiae deducta iniustitia est. et ple-
rumsq; sordet in conspectu iudicis quod in intentione fulget operantem. Dominus
puer. xliii. Est via quae videt homini iusta: et nonissima ei? deducunt
ad iteritum. Et quod iste sanctus pater agathon hec cordialiter aduerte-
bat: ideo quoniam in mandatis dei custodiendis diligentissimus fuit: futu-
rum tamen iudicium valde timuit et expauit. Item legitur adhuc in vitis
patrum quod quidam senex dixit. Tres res timeo. unam videlicet quoniam a-
nima mea egressura est de corpore. aliam quoniam occursura est ipsi deo:
tertia pro quoniam finale suam in die nouissimo expectauerit audi-
tura. Ecce qualiter hoc iudicium multi sanctorum patrum timuerunt propter
incertitudinem suae tunc ferende. Et vere merito multum est timen-
dum. Dominus math. vii. et sunt verba saluatoris. Multi dicunt mihi in
illa die domine nonne in nomine tuo prophetauimus? et demonia eiecimus?
et virtutes multas fecimus? et tunc confitebitur illis dicens nunquam no-
ui vos. discedite a me. Et si propheta et fugantes demones et mi-
rabilia in dei nomine facientes tunc repellentur quos poterit esse securus
quis tam sancte hic posset viuere quod in hoc iudicio non habeat tre-
mere et flere? Nullus verissime cum non sit mundus a sordibus super
terram etiam nec infans unius diei. Hinc est quod scribit isaie. lxxiii.

Facti sumus vt in:andi nos om̄s quasi pann⁹ mēstruate vni
uerse iusti de nr̄e. Igit̄ de oib⁹ opib⁹ nr̄is in hoc iudicio p̄duce
dis q̄tūcunqz etiā videant bona siue iusta debem⁹ merito for
midare. Vñ iob. ix. Verebar oīa opa mea sciēs q̄ nō p̄ceres de
līngnti. Sic b̄tūs paul⁹ vas electiōis quīs de nullo pctō oīcī⁹
sibi fuit. dicit ei actū. xiiii. Ego enī oīcīa bona ouersatus suz
an̄ deū vsqz in hodiernū diē. tñ sicut scribit̄ eccl. v. de p̄piciatu
pctōz noluit esse sine metu. neqz adicias pctm̄ sup pctm̄. vñ
i. ad cor. iiii. quasi pauescēdo dicit. Nihil mihi oīcī⁹ sū s; i hoc
nō iustificatus sū. Hinc gre. ait. Iusti aut̄ oē qd̄ agūt metuūt
dū tñ oīderāt an̄ q̄tū iudicē stabunt. Dēs enī stabim⁹ an̄ tri
bunal xp̄i sicut scribit̄ apo. ad ro. xiiii. Et iō. qd̄ ego miserim⁹
dicā. vel qd̄ faciā dū nil boni p̄ferā an̄ tantū iudicē? Scdm̄ p̄
pter qd̄ sn̄a est tribilis est illius sn̄e dura z lamentabil⁹ imo i
tolerabilis platio cū dicit̄. Ite maledicti. Vñ math. xxv. Cum
venit fili⁹ hoīs in maiestate sua z oēs angeli cū eo tunc sede
bit sup sedē maiestatis sue. et oīgregabunt an̄ eum eo tunc sede
bit et sepabit eos ab inuicē: sicut pastor segregat oues ad hedis.
z statuet qdē oues a dextris edos aut̄ a sinistris tunc dicet rex
his q̄ a dextris eius erūt. Venite b̄ndicti p̄is mei. possidete pa
tum vobis regnū a oīstitutiōe mundi. Esurui et dedistis mihi
manducare. zc. q̄ sequunt̄. Tunc dicet his q̄ a sinistris ei⁹ erūt
discedite a me maligni i ignē et̄nū q̄ patus ē diabolo z angel
ei⁹. Vñ qd̄ā. Iudic̄ in lite breuis ē vox. Ite: venite dicet̄. repro
bis ite. venite p̄bis. O graciosissimūz dulce xp̄i alloqum: cū di
cerit venite. O durum z amax imo intolerabile verbum: cū
pnunciauerit discedite a me siue ite. Verebere aspa vox ite.
vox ē b̄ndicta venite. Vñ ber. O q̄ graue. q̄ inuite a sinistris
erit ite. Cū a dextris vos venite dicet rex largitor: vite. Iste est
gladi⁹ ab dextraz pte acut⁹ exiēs ab ore filii hoīs. vt habet̄ apo.
i. et etiā. xix. Certe tūc peutiet terrā vga oris sui. z spū labioz
suoꝝ iterficiet ip̄ium. vt habet̄ esa. xi. O q̄ tribile est illā vocē
tunc audire. Vñ aug. sup iohāne. Quī ceciderūt ad vocē vnā
xp̄i morituri. qd̄ faciet sub voce iudicaturū? Ip̄se si qdē rugiet
sicut leo. amos. iiii. Leo rugiet q̄s nō timebit. Ite esaie. v. Ru

gl'us eius vt leonis. Et hie. xxv. Dñs de excelso rugiet: et de
 hitaculo suo dabit vocē suā. puenietqz sonit⁹ vsqz ad extrema
 terre. qz iudiciū dño cū gētib⁹. Certe tunc vox dñi erit in p̄tu-
 te. vox dñi in magnificētia. vox dñi ofringent cedros. nā tūc
 dñs ofringet cedros libani: hoc ē supbos et elatos eius inimi-
 cos sp̄ales. q̄ morvt honorificati fuerit z tanq̄ cedri exaltati:
 quē admodū fum⁹ deficient. cū in hoc iudicio humiliati fuerit
 a dño: et quasi penit⁹ ad nihilū redacti. Hec etiā vox dñi erit sicut
 tonitruū p̄berās terrā. Jō iob. xxvi. tremēs dicebat. Quis
 poterit tonitruū magnitudis illi⁹ intueri? Dñ psal. Intonuit
 de celo dñs: et altissimus dedit vocē suā. Itē iob. xxvii. Tona-
 bit dñs voce sua mirabilis: q̄ facit magna et inscrutabilia. Sic
 anselm⁹ in meditationib⁹ suis dicit. Quid dormitas asa tepi-
 da et enozmi digna. q̄ nō expgiscit. q̄ nō tremet ad tm̄ tonitru-
 um. nō dormit: sed mortuus est. Item p̄bum dñi erit ad modū
 fulguris choruscant⁹. Dñ zacharie. ix. erit vt fulgur iaculuz
 ei⁹: et dñs in tuba canet. Certe sicut dicit isa. xxvii. In illa die
 clange't tuba magna. Hinc dicit iohānes criso. sup illud mat.
 xxiii. Virtutes celoꝝ mouebunt. Vere vox magna vox tube ter-
 ribilis: cui oīa obediūt elemēta: q̄ petras scindit. iferos aperit.
 portas ereas frangit vincula mortuoꝝ dissoluit et de profūdo
 abyssi animas liberatas corporibus suis reddit: z ad iudiciuz
 ire compellit. Hec autem oīa citius consumētur in opere: quā
 sagitta transit in aere. Dicente apostolo p̄ma ad corinthe.
 xv. In momento in ictu oculi in nouissima tuba. De hac etiā
 am tuba dicit hiero. super matheum. Quotiens diem illuz cō-
 sidero toto corde contremisco: siue enī comedo siue bibo siue a-
 liquid aliud facio semper videtur illa horribilis tuba sonare ī
 auribus meis. Surgite vos mortui venite ad iudicium. hūc di-
 em frequēter debet cogitare quilibet tribulatus seu onere pe-
 nitente aggrauatus. z inde magnum suscipiet in anima sub-
 leuamen. Vnde grego. in omelia. Diem illum fratres charis-
 simi ante oculos vestros ponite. z quicquid modo graue cerni-
 tur in eius operatione leuatur. Debemus etiā hūc diē expa-
 uescē et timere. nā ē dies ire. dies magna z amara valde. Itēz

isaye. xliii. Ecce dies dñi crudelis veniet: et indignatiōis plenus
et ire et furoris. Iohelis. iiii. Sol quertet in tenebras: et luna
in sanguinē anteq̄ veniat dies dñi magnus et horribilis. Q
quantū metuebat btūs bern. hūc diē qñ dixit. Cū recordor mo
riturus: quid post mortē sū tacturus terret terror me vcturus
quē expecto nō securus terret dies me terroris dies ire et furo
ris dies luctus et meroris dies vltix pctōz. De hoc etiā die
ait idē in sermone sic. Nudi stabūt añ tribunal xp̄i vt audiant
vocē iudicii q̄ obdurauerūt aures suas et vocē oflii. quid ei lo
quit dñs: agite (inquit) pñiam. multi dissimulāt multi conti
nent aures suas et dicūt durus est hic sermo. Nō sic impij nō
sic. qm̄ cū intonuerit durus sermo verbū asperū. cū pñciatū
fuerit. Ite maledicti in ignē eternū. Quid g° dicēt in illa die
terribili miseri pctōres ppetue gdenati cū viderint scōs ad re
gnū vocari atqz semetiplos ad mortis supplicia eternaliter de
stinari. Certe sicut dicit sapi. v. Semētes p̄ angustia spūs di
cētes intra se pñiam agētes: et p̄ angustia spūs dicētes. Hi sūt
quos aliquñ habuimus in derisū et in similitudinē impperii. nos
insensati vitā illoz estimabam⁹ insaniā. et finē illoz sine hos
nore. Quō ergo coputati sūt inter filios dei et iter scōs fors il
lorū est. Nos errauim⁹ a via veritatis et lumē iustitie nō illu
xit nobis et sol intelligentie nō est ortus nobis. Lassati sumus
in via iniquitatis et pditionis. Et ābulauim⁹ vias difficiles vt
am dñi ignorauim⁹. Quid nobis pfuit supbia aut qd diuitia
rum factātia otulit nobis. Transierūt ei oīa illa tāq̄ vmbra
et tanq̄ nūcius p̄currēs et tanq̄ nauis q̄ ptrāliit fluctuantes
aquā. cui⁹ cū p̄terierit nō ē vestigiū inuenire. Certe hec ofessioz
pñia erit nimis tarda. penitebūt quidē ad penā: s; nō querten
tur ad veniā. Nā tūc nō erit āplius locus veniē et miē: s; eq̄ta
tis et iustitie. cū pñciat a tremēdo iudice. Ite: et venite. Q̄
hec sc̄ntia ab hoībus ē timēda. Dñ legi in vitā patrū q̄ quidaz
sc̄us cū spūs fornicationis ipm̄ grauit tētaret: erorauit dñs vt
tētator ei visibilē appareret. Quod factū ē. Tūc sc̄tus iste ait
Quid tibi pficit q̄ sic me tētas. Est enī sūma fatuitas. No
sti nāqz q̄ cū aliquē in pctm̄ p̄cipitas pctm̄ tuuz aggrauas: et

ex osequenti penā tuā sic augmentas. Rādens demon ait. Scio
 enī verū esse qđ loqueris. scio enī qđ quāto plures peccare fece
 ro tāto diē iudiciū amplius retardabo. Illā autē diē sup oīa re
 formido: in qua durā illā sniam me auditorū expecto. Ite ma
 ledicti in ignē eternū qui patus est diabolo et angelis ei⁹. Et
 vt fulminationē illius snie saltē ad tps valeā retardare: iō ni
 tor hoīes tā grauiter tentare. **D**eus etne q̄tū tūc demones
 et miseri pctōres timebūt: ⁊ a voce tonitruī tui formidabunt.
Et ergo si volueris hāc vocē nō timere et in illa diē horribiliz
 magna securus eē semina nūc opa iustitie pietatis et mie. **D**
 qđ felix fuerit ⁊ multū btūs qđ nūc intelligit sup egenū et pau
 perē. nā in diē mala: liberabit eū dñs. puer. xi. **B**ñfacit anime
 sue vir misericors. fac etiā odignos fructus pnīe. nā qđ nūc se
 mināt in lathrynīs ⁊ dolore tūc veniētes veniēt portātes ma
 nipulos suos cū magna exultatioue. Sed multi nūc semināt
 spinas ⁊ zizanīā putātes se tūc triticū mēssuros. Nō sic impiū
 nō sic. qđ enī seminauerit hō: hec ⁊ metet. dicit apls ad galathas
 vi. **E**t ergo dicit dñs osee. vii. **A**rastis impietate iniquitate mē
 suistis. **N**ū qui seminauerit pctā ⁊ actus nequicie: metet ge
 hēnalē penā. qui hō ptutes ⁊ opa pnīe: collidet glām sempit
 nā. nā qđ bona egerūt ibūt in vitā eternā. qđ hō mala in ignē e
 ternū. opa enī illoꝝ sequunt illos. **S**cribit apoc. xiii. **N**az opa
 tūc saluabūt te: opa odēnabūt. **H**inc ē qđ dī ioh. v. **V**enit hora
 in qua oēs qđ in monumētis sūt audiēt vocē filii dei. ⁊ pcedēt
 qui bona fecerūt in resurrectionē vite. qđ hō mala in resurrecti
 onē iudiciū. **N**ū apo. ii. dicit iudex affuturus. **E**go sū scrutans
 corda et renes et dabo vnicuiq; vñ scđm opa vā. **N**ā vt dicit
 abdie ca. vlt. **S**icut fecisti fiet tibi. **E**t ergo scribit hiere. i. ⁊ sūt
 verba iudicis ad angelos malos de pctōre odēnato: sic dicēt.
Reddite illi scđm opus suū. iuxta oīa que fecit facite illi. **E**t i
 gitur si delis antiū bonū tunc habere ⁊ multis fructibus ab
 undare: semina nunc largiter in hoc vere p̄sentis huius vite.
Nā qui parce seminat: parce et metet. vt habetur. ii. ad corin.
 ix. sic etiā qui seminat in maledictionibus ⁊ pctis: de eisdem ⁊
 metet. **N**ā vt dī cōi. puer. **Q**đ sibi quisq; serit p̄sentis tempo
 c i.

rebite. hoc sibi mellis erit dū dicit ite venite. Tertiū hō ppter
qđ snia iudicis dī: terribilis: est desolata et oī dolore plena dā
natorz a deo et angelis z ab oībus sanctis eīna sepatio. cū ps
sinistra a demonib⁹ rapiet. In instanti eī z sine mora horribili
illa snia ab ore xpī pmulgata: erūt parati demones crudelissi
mi rapiētes aīas misereroz ducētes eas velociter ad supplici
um sempiternū. Hoc etiā patet figuratiue hester. vii. de mini
stris assueri regis qui erat audissimi et pati ad suspēdendum
amon. Dñ dī: ibidē. Nec dū hbum de ore regis exierat: z statz
operuerūt faciē eius serui regis. Sic diaboli ī die illa erūt pa
ratiissimi ad statim rapiēdas aīas pctōz. Et hoc est qđ dī: in la
mētationib⁹ hiermie. ca. i. Dēs psecutores eius apphenderūt
eā. Dñ crisost. de repatione lapsi. Cogita seuos illos z horrē
dos penaz mīstros: qui pctōres p̄cipitant ad supplicia sempl
terna. Itē hugo de sancto victore. Tortores horribiles qui nū
q̄ miserent erūt parati vt data snia te damnatū rapiāt ad tor
menta. tūc miserande miser lamētādo dices. Susceperūt me
sicut leo paratus ad predā: z sicut catulus leōis hīans in ab
ditis. O dolor ineffabilis. o pena indicibilis talis amarissime
separationis. Dñ ber. in meditationibus suis dicit. Quis putas
meroz erit quis luctus q̄ tristitia: cū sepabunt mali a cōsortio
iustoz z a visione dei: z traditi in potestātē demonū ibunt cuz
illis in ignē eternū: ibiqz erūt sine fine in luctu z gemitu. p̄cul
relegati a beata patria paradisi z in gehēnam nunq̄ lucē habi
turi: iuxta q̄tītātē culpe penā sustinētes. Tūc illi miseri pctō
res de oī redemptione desperantes vsqz in eternū non videbūt
lumen. Nam introibunt in inferiora terre: tradent in manus
gladii: partes vulpium erunt. hoc est ipsoz demonū qui sunt
fraudenti z nequissimi in oībus ad nocendū. De hac sepa
rationis pena sic dicit crisost. in libro de reparatōe lapsi. Nō
nulli imperitoz putant supelle et optabile videri: si t̄modo
careant gehenna. ego aut̄ multo grauiores q̄ gehennaz dico
esse cruciatus: remoueri et abiici ab illa gloria. Nec puto ita a
cerba esse gehenne supplicia: vt sunt illa de quibus audi qđ dī

est beatus petrus. Torquet is qui arcetur a cōspectu xp̄i. Hoc
 (crede mihi) penis oibus grauius est. hoc est solū qđ supat ge
 hennā. Dñ̄ idem sup illud math. iiii. Excidet z in ignē mitteť.
 Intolerabilis res est gehenna. quis nesciat z supplicium hor
 ribile. tñ si mille quis gehennas ponat: nihil tale est dicturus
 quale est ab honore illius gl̄e ppelli et exosū eē xp̄o. Nam scđz
 beatū aug. Reprobī mallent oē tormentū sustinere: qđ vī dē fa
 ciē iudicis irati. Dñ̄ ioel. ii. A facie eius cōtremuit terra/ moti
 sunt celi/ sol z luna obtenebrati sunt/ z stelle retraxerunt splen
 dorē suū: a facie eius trucidabuntē populi. Certe dñe. tūc pctō/
 res infirmabunt z pibunt a facie tua. et hoc pre dolore nimio
 cū eam viderint aduersam z quo ad ipsos terribiliter cōmotaz
 z terribilissime. dicente illud hiere. xviii. Dorſū z nō faciē ostē
 dam eis in die pditionis eoz. Q̄ qual sepacio qđ grauisz ama
 ra tūc diuisio cuiuslibet pctōris a facie dñi sibi totalit̄ indignā
 tis z terribiliter dicētis. Amē amē dico vobis: nescio vos. Dñ̄ qđ
 dam. Caroz tristis est decessus tristior istis. Corporis z aīe tri
 stissimus a deitate. Charissimi ppter hec oīa supra dictaz qua
 ū infinita alia qđ causa breuitatis: omittunt̄ expgiscimini z le
 uate capita vr̄a/ ac oī timore z tremore diē illū p̄caute. Nā si
 cut d̄r. Sophnie. i. Iurta est dies dñi magn⁹. iurta est velox ni
 mis. Et igit̄ d̄r isa. iiii. Dulate qz ppe ē dies dñi. vigilate itaqz
 qz nescitis diē neqz horā. scribit̄ math. xxv. Dñ̄. i. ad tessal. vlti.
 Fratres xp̄i diligētes sitis qz dies dñi sicut fur in nocte ita ve
 niet. Cū enī dixerint pax z securitas: tūc repētinus eis supue
 niet interitus. Et sicut dolo: in vtero hñtis z nō effugiēt. Vos
 aut̄ fratres nō estis in tenebris vt̄ vos dies illa tanqđ fur cōpre
 hendat. oēs enī filii lucis estis z filii dei: vos aut̄ non estis filii
 noctis neqz tenebrarū. Igit̄ nō dormiamus sicut ceteri: sed vt̄
 gilemus z sobrii simus. Hec vbi supra. Itē lu. xxi. Attendite vo
 bis ne forte grauent̄ corda vr̄a crapula et ebrietate/ z curis hu
 ius vite: z supueniat in vos repētina dies illa. tanqđ laqueus e
 nim superueniet in om̄s qui sedent sup faciē oīs terre. Vigila
 te ita om̄i tpe orātes: vt̄ digni habeami fugere ista oīa qđ fu
 tura sūt. et stare añ filiū hoīs. Hec oīa ibidez. nā in veritate sibi

erit timor et tremor et intolerabilis dolor. Dñ. iohelis. ii. Magnus est dies dñi et terribilis valde: et quis sustinebit eum? Et i sape. ii. Introibunt in spelūcas petrarū et voragine terre a facie formidinis dñi et glā maiestatis eius: cū surrexerit pcutere terrā. tūc ei in fremitu oculcabis terrā z in furore obstupescies gētes. sicut scribit abacuc. iiii. Et g^o d^r isa. x. Quid facietis in die visitationis et calamitatis de lōge venietis ad cui⁹ fugietis auxiliū? Certe pctōri tūc nō erit refugiū nullū solamē seu adiutoriū. Dñ anselmus in li. de simili. A dextris erūt pctā ac cūsantia: a sinistris ifinita demonia. sub⁹ horredū chaos. desuper pntia iudicis irati: foris mūdus ardēs. itus oclia vrēs vbi iustus vix saluabit. Heu miser pctōr sic dephēlus quo fugiat? latere tūc erit ipossibile: et apparere intolerabile. Itē est dicta snia eo magis formidabilis et timēda. qz nō solū corpus diuū dicat: s; etiā ipam aiām odēnat. Dñ legit in exeplo. q duo fratres quoz vnus erat fatuus et alter sapiēs ihāt piter in eadē via. cū aut venissent ad biuū vbi erāt due vie: vna delectabilis et pulchra: reliqua pō inhabilis et aspera. fatuus vidēs viā delectabilem dixit sapiēti. eamus p hāc viā. sapiēs rōdit. frater et si via ista p quā ire desideras delectabilis sit: tñ ad malū hospiciū in fine deducit. Dñ osulo vt p aliā viā transeamus. Naz q̄ uis ista sit aspa et inhabilis: ducit tñ finaliter ad hospiciū laudabile z magne honestatē et q̄ctis. Rōdit fatuus. Magis volo oculis meis credere q̄ tibi de his q̄ tu nō vides. Et sic se posuit in via delectabili z amena. Qd sapiēs osiderās q̄ nolens eū dimittere ipm seq̄bat. pgentes aut piter inciderūt statim i latrones q̄ eos ab inuicē separātes posuerūt i carcerib⁹ diuersis. Factū est aut vt rex illius terre p̄cipet quadā die oēs incarceratos corā se adduci: vt ipos iudicaret. veniētes aut isti duo inter ceteros cū se mutuo viderunt: sapiēs dixit regi. O dñe rex et iudex valde vobis conqueror: de isto fratre meo: nam cū essemus pariter in via et ipse sit fatuus ego vero sapiēs reputatus noluit mihi credere vt iuissemus p quadā viā bonā quā sibi demonstrauit. sed fecit me ire secum p quadā viā malam vbi cecidimus in latrones vnde reus est mortē mee. fatuus dī

rit ecōtrario regi. dñe rex ego aduersus fratrem meum habeo ma-
 iorem causam et rationem conueniendi. nam cum ipse sapiens est non debuisset tam
 faciliter me secutus fuisse per viam quam sciuit fore malam. quod si non fe-
 cisset rediisset utique et secutus eum fuisset et per periculum nullatenus
 incurrissemus. verum reus est mortis mee. His verbis ex utraque par-
 te auditis rex tale protulit sententiam dicens. Tu fatue noluisse sapi-
 enti credere et tu sapiens secutus es fatuum in itinere. igitur ambo
 debetis iam suspendi et morte condēnari. Sic erit in die iudicii et
 in consumatione seculi: tunc exhibunt anime de latibulis et corpora de se-
 pulchris ad recipiendum iudicium de commissis omnibus et omissis. Nam
 corpus fatuum quia noluit sequi consilium anime sapientis et spiritus sa-
 piens quia secutus est corpus fatuum. igitur danabunt ambo in ex-
 tremo iudicio. et hac de causa sententia iudicis dei gladius ab utra-
 que parte acutus dicitur. ut habet apostolus. i. Nam percussit quo ad corpus
 et animam miserum propter carnem. Unde math. x. Illi timeate qui potest
 corpus et animam perdere in gehennam. Item dictam sententiam reddit
 multo formidabilem et timendam qualitas ipsius iudicis. Est ei
 ferenda iudice circumspecto imo prudentissimo: qui non poterit
 falli. Nam omnia sibi cognita sunt et nota. Ipse enim nouit abscon-
 dita cordis scrutans renes et corda deus. Dñs ad hebre. iiii. Om-
 nia nuda et aperta sunt oculis eius. deus enim intuetur cor ut ha-
 bet. i. re. xvi. Et eccl. xiii. Oculi domini multo plus lucidiores
 super solem circūspicientes omnes vias hominum et profundum abyssi
 et hominum corda intuentes in absconditas partes. Et ergo ut di-
 cit Boetius pro salustiana quinti de consolatione. Magna nobis
 inclita est benefaciendi necessitas: cum agamus omnia ante
 oculos iudicis cuncta cernentis. Item hieremie. xxxii. Oculi
 tui aperti sunt super omnes vias filiorum adam: ut reddas unicuique
 secundum vias suas et secundum fructum adinventionis eius. Iste
 est iudex valde metuendus. cui perscrutabile est omne solidum
 et apertum est omne secretum. cui obscura clarent: muta respondet.
 mens sine voce loquitur. et silentium consistitur. Hec est sententia fe-
 renda a iudice iustissimo qui non poterit flecti. Nam iudicabit
 orbem terrarum in iusticia: et populos in equitate. Nullius ei
 veretur potentiam nec alicuius accipi personam: nec aliquo munere

re tūc placat. Dñi de utro. x. Deus magnus potēs et terribilis: qui psonā nō accipit nec munera. certe tūc plus valebit pura oſcia: q̄ maſcupia plena. Tūc diuitib⁹ nihī pderit diuitiarū copia: ſ; ſolū pietatē et iuſtitie tūc plū opa. ezech. vii. Argētū eoz foras eiciet et aurū eoz in ſterq̄liniū erit. Argētū et aurū nō valebit liberare eos in die furoris dñi. tūc apparebit dolus ſeculi. falſitas mundi acbilitas et indignitas oīm diuitiarum. **Q** q̄ dulce q̄ iocundū erit tūc odiſſe mūdū. et q̄ triſte q̄ amarū habuiſſe mundū carū. Hec etiā ſnīa ferenda ē a iudice: q̄ p cib⁹ nō corrupit neq; mitigat. puer. vi. nō adq̄ſcet cuiuſoā p cibibus. Et iō vt dicit erilo. Ibi angeli p hoīb⁹ nō intercedēt q̄ iuſt⁹ iudex tūc nō faciet miſz: ſ; reddet vnicuiq; ſcōz ſua merita vel demerita equā et inflexibilē iuſtitia. vñ ezechiel. vii. Secundū viā eoz faciā eis et ſcōm iudicia eoz iudicabo eos: et ſcient q̄ ego dñs. Et g⁹ iob. ix. expaueſcēs dicens. Verebar oīa opera mea ſciens q̄ nō pceres delinq̄nti. De his oīb⁹ bern. in pſa. Juſte quidē iudicabit: nec psonā acceptabit p̄cio nec cor rumpet. ſ; nec p̄cibus flectet. Et igit̄ labora diligēt illic deſerere iuſtitia: vbi miām nō poteris iuenire. Nā vt ſcribit puer. xi. Nō pderunt diuitie in die ditionis ſed iuſtitia liberabit tūc a morte. Chariffime ſi ſcolares lectiones ſuas neſcientes valde acriter timēt de examine magiſtri qz forſitan acriter corrigēt. q̄ tū hñt tūc timere miſeri pctōres de extrema auditione ſummi magiſtri et iudicis q̄ nō ſtuduerūt in libro iuſtitie et veritatis. certe in hoc examine q̄ nūc malignant: exterminabunt. Iniuſti enī punient et ſemen eoz pibit. Cōtra hō tunc in memoria eterna erūt iuſti: ab auditione mala penitus non timebunt. Et g⁹ dicit eccl. xviii. Ante iudiciū para tibi iuſtitia. hec etiā ſnīa feret a iudice crudeli et cōmoto qui nō poterit placari. Nā dñs qui nūc naturaliter manſuetus eſt vt agnus tunc apparebit quaſi leo rugiēs crudelis et cōmotus. vñ Dzee xiii. et pñt eſſe p̄ba dñi de auaris guloliſz ſuperbis in die iudicis ſic dicentis. Iurta paſcua ſua adimpleti ſuntz ſaturati et eleuauerunt cor ſuū et obliſi ſunt mei. et ero eis quaſi leena et ſicut pardus in viā aſſirioz occurrā eis quaſi viſa raptis catu

līs z dirūpā interiora teoz z cōsumā eos ibi quasi leo. qđ enī
 crudelius istis bestiis posset inueniri: Itē dicet dñs ad impiū
 cōdēnandū illud ezechiel. vii. Finis veni t̄ venit finis sup quat
 tuoz plagas terre. nūc finis sup te. z imittā furozē meū in te.
 z iudicabo te iuxta vias tuas: et ponā circa te oēs abominati
 one tuas. et nō parceret oculus meus sup te: z nō miserebor: sed
 vias tuas ponā sup te. et abominatiōes tue ī medio tui erūt
 z scient qz ego dñs. venit t̄ps. ppe est dies occisionis nūc de p
 pinquo effundā irā meā sup te z cōplebo furozē meū sup te.
 Certe dñe sicut ignis qui cōburit siluā z sicut flāma cōburēs
 montes ita pleq̄ris tūc illos in tēpestate tua z in ira tua: et in
 furozē tuo obstupescies gētes. De quo d̄r isa. xxx. Ecce nomē
 dñi de lōginq̄o veniet: ardēs furoz eius et grauis ad portan
 dū. labia ei⁹ repleta sūt indignatione et liguā ei⁹ quasi ignis
 deuorans. et spūs eius quasi torrēs in vndā vsqz ad mediū col
 li ad pdendas gētes ad nihilū. Hūc furozē p̄uidit iob in spū cū
 dixit. Quis mihi hoc tribuat vt in inferno p̄tegas me z absō
 das me donec p̄transseat furoz tuus? Vere tāta tūc erit seueri
 tas iudicis: q̄ nec verbis poterit exprimi: nec mente cogitari.
 Dia enī iudicia ab initio mūdi sup humanū gen⁹ habita sūt
 tanq̄ scintille respectu furozis dñi: quē ī hoc iudicio exercebit
 Ecce q̄ districtus rediet ad iudiciū: q̄ mittis resurrexit z trāsiit
 ad celū. Dñs greg. in omelia sup illud iohānis. xx. Thomas v
 nus ex duodecim q̄ dicit didimus: sic ait. Vitā igit̄ vestraz frēs
 moresqz cōponite. et is qui nūc resurrexit a mortuis q̄ distri
 ct⁹ ī iudicio veniet p̄uidete. Certe ī die tremendi examis sui cū
 angelis thronis et dñationibus cū principatibus et potesta
 tibus appebit. celis et terris ardentibus cūctisqz elementis in
 obsequiū sui terrore cōmotis. Hūc ergo tāti pauoris iudicē añ
 oculos bestros ponite. Hunc vēturū timete. vt hunc cū venerit
 non timidi sed securi videatis. Timendus est ergo modo: ne
 tunc timeatur. Terror illius ad vsum bone operationis nos
 exerceat. metus illius vitam nostram a prauitate compescat.
 Mihi fratres credite. quia tanto tūc erim⁹ securi de eius p̄sen
 tia: q̄to nunc esse satagin⁹ suspecti de culpa. Certe si aliq̄s ve

strū cū suo aduersario causā diciturus in meo iudicio die cras
siina eēt exhibēdus: totā fortasse noctē insonē duceret quid si
ibi dicere posset quid obiectionib⁹ rīderet: secū sollicita z inestu
ante mēte haret. ne me iueniret asperū vehement metueret:
z ne apud me notius appareret. Et q̄s ego aut qd̄ ego? nūmi
rū nō longe futurus post hōiem vermis: atqz post p̄mē puluis
Si g⁹ tanta cura p̄timefcit iudiciū pulueris: qua intentiōe co
gitandū est: qua formidine p̄uidendū est iudiciū tante maie
statis? Hec oīa gre. vbi supra. Adhuc sūt quedā alia p̄dictā sen
tentiā aggrauantia. Primū videlz q: ibi nō est p̄tās resistēdi.
Sap. xi. Virtuti brachii tui q̄s resistet? Et isa. xlii. Quis resis
stet iudicio tuo? vere nullus p̄t resistere: s; oēs generalit̄ opoz
tet cōparere ac sn̄iam sūmi iudicis velint nolint corā angelis
expectare. Ipse eī loquit̄ p̄ isa. xlvii. ad p̄ctōrē odēnandū i hec
p̄ba. Reuelabit̄ ignominia tua z videbit̄ opprobriū tuū. vitio
nē capiam z nō resistet mihi hō. Dñ̄ iob. ix. Deus cuius ire res
sistere nemo p̄t. Nā si fortitudo querit̄: robustissim⁹ est. Item
hester. xlii. Dñe deus rex om̄p̄s in ditione tua oīa posita sūt: z
nō est qui possit resistere volūtati tue. Tu enī fecisti celū z ter
rā et quicquid celi ambitu ḡtinet. Dñs oīm tu es. nec est qui
resistit maieitati tue. Iste eā magnus dñs fortis et potēs. cui
ius magnitudinis et potentie nō est nūerus neqz finis. Nul
lū etiā q̄tūcūqz magnū ipse timebit. Sap. vi. Nō verebit̄ dñs
magnitudinē cuiuscūqz qm̄ pusillū et magnū ipse fecit. Dia eī
subiecta erūt pedibus eius et timebūt eū in die illa vehement̄
Nā dicit̄ d: ezechiel. vii. In die iudicii z furoris dñi rex iugebit
et p̄ncipes induent̄ merore. Item apo. vi. Reges terre z p̄n
cipes z tribuni et diuites et fortes et oīs seruus et liber absco
dent se in spelūcis et in petris montiū et dicent montib⁹. cadi
te sup nos et abscondite nos a facie sedentis sup thronū et ab
ira agni. qm̄ venit dies magnus ire ipoz. Et ibides. xviii. Fles
bunt et plangēt reges terre q̄ cū habilone fornicati sunt et in
deliciis vixerūt cū viderint fumū incendiū eius longe stantes p̄
pter timorē tormentoz. Certe tūc erit tribulatio magna qua
lis nō fuit ab initio mundi vsqz mō. sicut d: math. xxiii. Aliud

est quod dictā sñiam aggrauat. qz nō est ibi locus pctōibus se
occultandi seu latendi. Nā vt dicit btūs Anselmus: latere tūc
erit ipossibile z apparere intolerabile. Vñ iob. xiiii. ca. Non
sūt tenebre et nō est vmbra mortis vt abscondant ibi q opant
iniquitatē. Itē ber. in ser. Nudi stabunt añ tribunal xpī vt au
diant vocē osillū. vt supius allegatū est. Charissime hāc diē ti
me hūc iudicē z dñm oīa iudicaturū cordialit expansece: vt eo
diligētius pctā possis euitare. Nā vt scribit eccl. i. Timor dñi
expellit pctm. Et alibi In timore dñi oīs hō declinat a malo.
Itē aliud est. qz nō est ibi locus ad aliū appellandi nec spaci
um fugiendi. Psal. Quo ibo a spū tuo z quo a facie tua fugi
am. Si ascēdero in celū tu illic es: si descēdero ad ifernū ades.
Dñ dicit dñs de pctōe amos ix. Fugiet z nō saluabit ex eis q
fugerit. si descēderint vsqz ad infernū: inde man⁹ mea educaet
eos. et si ascēderint vsqz ad celos: inde trahā eos. z si abscondi
ti fuerint in p̄fice carmeli: inde scrutās auferā eos. et si celane
rint se ab oculis meis in fūdo maris: ibi mandabo serpenti et
mordebit eos. et si abierint in captiuitatē corā inimicis suis: i
bi mādabo gladio z occidet eos. et ponā oculos meos sup eos
in malū et nō in bonū. Et g⁹ iob. x. sic dicit dñs oīa iudicatur⁹.
Nō ē qui de manu mea possit eruere. Certe sicut plane video:
vbiqz nos inueniet oīpotentis manus. vñ auctor de cursu aīe
Quid facies diues nūq̄ tutus bñ diues? Quozles cursū: nō
tutus es hic neqz sursum. Si miser ascēdis celos: vel ad sp̄dera
tendis. Inpat in celis: ferus est: et ad ifera tendis. Si mare q̄
rat: rex iste mari dñat. Nūq̄ tut⁹ eris: s; vbiqz reptus habet.
Verebere ita nullibi patebit fuga nec ī morte nec ī vita. Q̄
bñ aduertebat hec ille sc̄tūs eleazarus q̄ sic inquiens dicebat.
Manū oīpotentis neqz viuēs neqz defūct⁹ effugiā. vt habet.
ii. macha. vi. Et dictis g⁹ patet multiplici q̄ finale iudicium
erit oībus metuendū. et hoc p̄pter accusatiōē plurimoz ibi
sustinendā. et p̄pter rōem vniuersoz generaliter reddēdam z
p̄pter diffinitiuā sñiaz tūc a iusto iudice horribilit̄ p̄ferēda. Hu
ius g⁹ mēoria p̄seruet nō īmerito quelibet a pctis.

Tertium nouissimorum est de inferno.

t **E**rtiū nouissimoz cui⁹ salubris recordatio phibet a peccatis est infer⁹ seu gehēna. Dñi narrat Anastasius de beato Anthonio heremita q^o cū diabol⁹ eū tentaret de aliquo pctō: ipse penas etni incēdū pctō debitas remēorās eidē opponebat. z sic tandē dicit diabolū. z liberabat a tētationib⁹: pmanēs in unis a pctō. Circa quā materiā iter cetera sunt principiāliter tria osideranda. Primū est diuersimoda noiatio penaliū locoz. Scdm est mltimoda afflictio sodaliū ifernoz. Tertium est varia oditio infernaliū tormentoz. quoz magis memoria valde pferuat hoīem ne cadat in peccatis.

Quod multimoda est noiatio infernalium locorum.

d **T**rib⁹ supius positis: primū principalit declarandū ē. diuersimoda noiatio penaliū locoz. Est igit sciendū q^o infernus est locus igneus/ ab infero sic dictus. nā aīe reoz ibi infernū ad eternalit patlēdū. Dñi iob. vii. Qui descēderit ad inferna: nō ascēdet nec reuertet vltra in domū suā. et sic infernus frequenter vocat⁹ gehēna ignis. Dñi bñs greg. iiii. dialogo rū. Unus quidē gehēne ignis. credēdus est: s; nō vno mō om̄s cruciat pctōres. Vnusq⁹ enī q^o tū erigit culpa: tantū ille sentiet de pena. Itē isidorus. li. i. de sūmo bono. Ignis gegēne lucebit miseris ad augmentū pene. vt videant vñ doleāt. z nō lucebit ad osolationē. ne videāt vñ gaudeāt. Itē ibidē. In gehēna duplex est dānatoz pena: quoz et mentē affligit tristitia z corpus cōburit flāma. Ignis iste gehennal ineffabilit cruciat pctōres. de quib⁹ sic dicit in psal. Cadent sup eos carbones et i ignē deiciēs eos in miseriis nō subsistent. Itē. dñs in ira sua oturbabit eos et deuorabit eos ignis. Qua ppter scribit isaiē ix. Erūt pplus meus quasi esca ignis. Dñi pctōri dicit Dzee. xxi. Mittā ignē in ciuitates ei⁹ z deuorabit edes illius. Itē hiere. xv. dicit dñs ad dānatos. Ignis succēlus in furore meo super vos ardebit. Iste ignis taliter inflāmat⁹ ē et ab ira iudicis succēlus: q^o nouo incendio nō indigebit amodo vsq⁹ in sempiternū. Hinc est q^o dicit iob. xx. Deuorabit eos ignis qui nō succēdit. D q^o dure vindicabit se tūc de miseris pctōribus odēnat. vñ eccl. vii. vindicta carnis impiū ignis z defmis. Differt autē

ignis ille gehēnalis ab isto igne materiali p̄cipue in tribus.
 Primo in acerbitate. est eī acerbior in infinitū. vñ dicit sebaſti
 anus cui angel⁹ ad aurē stabat: q̄ ignis iste sensibil ita se ha
 bet ad ignē gehēnalē sicut ignis in pariete depictus ad istū se
 sibile. Sc̄do in duratione. nā iste ignis p̄t extingui ille v̄o non.
 isa. vi. Ignis eorū nō extinguet. Itē math. iii. Paleas autē. i. pec
 catores cōburet igne inextinguibili. Tertio in cōsumptione. Nā
 iste ignis p̄t oīa cōsumere q̄ sc̄dm ph̄m: oīa cōsumit materialis
 ignis: ille v̄o nō p̄t cōsumere corpa nec spūs quos cūburet. Vñ
 de pctōre in inferno cōstituto d̄r iob. xx. Luet q̄ fecit oīa: nō tñ cō
 sumet. Hinc ē qd̄ dicit crisostomus de repatione lapsi. Ignis iste q̄ in
 p̄ntibita est: absumit cūcta q̄ recipit. ille v̄o quos suscipit sēp
 cruciat. et penas suas sp̄ integras referuat. p̄pterea inextingu
 bilis d̄r. nō solū q̄ ipse nō extinguet: s̄ q̄ nec eos quos suscipit
 p̄mit aut extinguit. Scriptura eī dicit. q̄ et pctōres induēt ī
 corruptionē sc̄z nō ad honorē vite: s̄ ad diuturnitatē supplicii
 p̄futurā. Hui⁹ autē penebim⁹ et ignis illi⁹ potentiā nulla vox ex
 ponere: nullus sermo poterit explicare. Ibi qd̄ agem⁹: qd̄ rñ
 debimus? Nihil erit ibi nisi stridor dentū nisi ululatus et fletus
 et fera p̄nia cessantib⁹ vñd̄iqz auxiliis: et vñd̄iqz inualeſcētib⁹
 penis. Et ignis ille sicut nō habet naturā cōsumēdi: sic nec il
 luminādi. et est ignis obscurus et flāma tenebrosa. Sc̄do infer
 nus d̄r loc⁹ inq̄etus. Vñ in rerū natura quidā locus sp̄ est q̄e
 tus: vt sup̄ior ps mūdi. quidā q̄nqz q̄etus q̄nqz turbat⁹: ut ps
 eius media. Sic p̄babile est: terna p̄tē videt⁹ inferiorē sēp esse
 turbatā. et iō d̄r tartarus. Nā sc̄dm papia: tartarus d̄r turba
 tus. Prouenit enī iniquies siue turbatio ibi sp̄aliter ex tribus
 Primo ex penarū varietate. sicut tempus dicitur turbatus q̄
 mixtum est cum pluuia/ grandine/ niue/ vel huiusmodi consi
 milibus q̄ dicuntur esse in inferno. Vñ psal. Pluet sup̄ pctōres
 laqueos. ignis/ sulphur/ et spūs p̄cellarum pars calicis eorū.
 Sc̄do ex mistrozum vexatione. Hierē. xvi. Seruietis dñis alie
 nis qui nō dabunt vobis requiem die ac nocte. Tertio ex mu
 tuo clamore. isa. lxvi. Vos clamabitis pre dolore/ et p̄ cōfusione
 spiritus ululabitis. Certe tunc cuilibet sic clamāti et ululanti

rñdet dñs illud hiere. xxx. Quid clamas sup occisione tua: in
sanabilis est dolor tuus ppter multitudinē iniquitatis tue. p
pter dura pctā tua feci hec tibi. Tertio dicit infern⁹ locus intē
peratissimus. Dñ dicit auern⁹ quasi sine vere. i. tpanctia. Naz
pene nō sūt ibi in aliquo tpeate: s; in sūmo gradu z excessu ma
ximo. Sūt enī ibidē tenebre vltra modū excessiue. ppter qđ mat.
xxii. dicunt tenebre exteriores. Exē plū pz ero. r. de tenebris pal
pabilibus q̄ fuerūt in egypto. q̄ tomagis erūt ibi grauiorē?
Dñ iob. xx. Dēs tenebre abscondite sūt oculis ei⁹. Tūc pctōr di
cet illud psal. Posuerūt me in lacu inferiori in tenebrosis z in
vmbra mortē. Itē collocauit me in obscuris sicut mortuos se
culi z anxiatus ē sup me spūs meus. Similiter z illud lamētati
onis hiere. iii. In tenebrosis collocauit me quasi mortuos sem
pitinos. Itē est ibi calor sūmus. ppter qđ dicit iob. xxiiii. Calor
nimis. Et est rō. qz nō exalat. qz inclusus ē sicut calor in forna
ce. Dñ psal. Pones eos vt clibanū ignis in tpe vultus tui. dñs
in ira sua oturbabit eos z deuorabit eos ignis. Itē est ibi sum
mū frigus. Propē qđ iob. xxiiii. Aque ille dicunt aque niuiuz;
q̄ p̄ ceteris aquaz substātiis sūt frigidiores. Et hmoi signū ē.
stridor dentiu q̄ ē signū magni frigoris z algoris. Dñ fulgēt
us in epla. Duo sūt p̄ncipalia in iferno tormēta scz frig⁹ i
tolerabile z calor ignis inextinguibil. Et iō scribit math. xxi.
qz ibi erit fletus z stridor dentiu. Fletus nāqz in liq̄facione o
culoz de calore nascit. Stridor vō dētiū ex frigore causat. iob.
xxiiii. Ad nimīū calozē trāseant ab aqs niuiū. bñ i libello mer
co debita z gest⁹ ipius alexādi. Attritus glacie niuiū de frigo
re maxio trāsit. ad prumas suppliciu miserabile sp z nūq̄ mo
rit quē carcer torquet auerni. Quarto dicit infern⁹ loc⁹ desola
tissimus. Hinc ē qz scđm papā acheron vocat: ab a qđ ē sine et
cherōta gaudiū: quasi sine gaudio z hoc quoad carētiā ois ho
ni. Dñ cōmētator auerroyz poetrie. In iferno otinua ē tristi
tia z meror sine otolatiōe. Nō ei hñt dānati retro aliq̄ otolati
onē a mūdo. qz nō valēt eis suffragia. nec desup de celo. naz ex
hoc nō pluit sup eos aliqua mīa. nec sperāt grāz de futuro. sci
unt ei qz nulla eis erit redēptiōis i venia. z sicerūt tristissimū i

desolatione sempiterna. Et ergo sapi. liiii. dicitur usque ad sonum desolabunt. Vnde tironum. i. dicit anima ordinata. Posuit me desolatam toto die merore affectam. Item isa. xxxiii. Pctor desolabitur in secula seculorum. Heu dolor. o pena vach desolatio plena omni tormento. sup hec homo corde memento

Quod multimoda est afflictio sodalium infernorum.

o Ratione debito secundum mentem nunc sequitur exponendum quod est multimoda afflictio sodalium infernorum. Tales enim sodales vel diaboli siue demones sunt aspectu multum terribiles: affectu crudeliter ac tortores infatigabiles. Primo ergo dico quod diaboli siue demones sunt multum aspectu horribiles: et ideo formis horribilibus depinguntur in ecclesiis. vnde legitur quod quidam religiosus de nocte cum aliis in dormitorio iacens cepit terribilitate clamare. Et cum venissent ad eum fratres videbant eum fixis oculis ad parietem oculum re spicientem nec aliquid respondente: sed mirabili horrore percussus timore. Hanc autem a priore interrogatus quod in nocte habuisset: respondit se diabolum vidisse. et requisitus cui esset former: respondit hanc facillime describi non posse. sed hoc inquit dico. si esset fumus ardens ex vna parte et figura illius ex altera parte magis eligerem intrare fumum quam videre illam horribilissimam demonis figuram. Hinc est quod beatus hieronimus super psalmum. qui habitat inquit. Quid putat fratres si alicui die ex tanta multitudine principum tenebrarum in medium destrueretur: et in tota feritate sua ac tenebrosi enormitate corporis apparere liceret. Quis illum poterit vel corporis sensus sustinere vel cordis. Et igitur sicut in vita patrum legitur: quidam senex dixit. Credo quod si aliquis videret demones in ea forma qua damnati eos sunt visuri: non posset vivere. sed statim moreretur. Vnde dicit gregorius de crisostomo quod cum confirmaretur: et videret multitudinem demonum sibi assistantium: cepit altius clamare inducias usque mane et cum hec dicens preter se huc atque illuc ne videret eos pro nimio dolore vehementissime conturbatus: statim moriebatur. conturbati sunt omnes qui videbant eum: et timuit omnis homo. Ecce quod terribiles sunt in afflictu. qui taliter occidunt soloque aspectu. Job xx. Dabit et veniet super eum horribiles. Et hoc est quod beatus hieronimus dicit. Dominus anima mea: quod erit tibi pavore: cum dimissis omnibus quorum tibi presentia locuta tanta gratia aspectus. cohabitatio familiaris: sola pavores in

gredieris ignotā regionē: cui tibi caternatim deterrentia illa
monstra occurrēt. **D** q̄ta erit horribilitas demonū in formis
aīaliū crudelissimoz apparentiū. vñ sap. xi. p eo q̄ errātes co
lebāt multos serpētes z bestias supuacuas imissī multitudi
nē mutoz terribiliū aīaliū in vindictā vt scirēt q̄ per q̄ peccat
q̄s p hec z torqueēt. Nō enī ipossibilis erat oīs man⁹ tua q̄ cre
auit orbē terraz ex materia iūisa imittere illis multitudinez
hīloz aut audaces leones. aut noui gener⁹ z ignotas bestias
ira plenas aut vaporē igneū spirātes aut fetore fumū pferen
tes aut horēdas ab ocul scitillas emittētes: quoz nō solū le
sura poterat illos extirminare: s; z aspectus p timorē occidere.
Hec oīa ibidē. Et iob. xvi. Hostis me⁹ terribilib⁹ oculis me est
intuit⁹. Itē eiusdē vlti. Sternutatio ei⁹ splendor ignis et oculi
ei⁹ vt palpebre diluculi. de ore ei⁹ lāpades pcedūt sicut tede i
gnis icēse. de narib⁹ ei⁹ pcedit fum⁹ sicut olle succēse atq; fer
uētes. vñ poeta refert. Sūt ibi serpētes flāmas ex ore mitten
tes. A flatu quoz pereūt aīe miseroz. Scdo in effectū sūt cru
deles. iob. xvi. Collegit furoz suū i me. z cōminās mihi infre
muit q̄tra me dētib⁹ suis. apuerūt sup me ora sua: z ex pbrātes
pcusserūt maxillā meā: z faciati sūt penis. Vñ psal. Apuerunt
sup me os suū sicut leo rapiēs z rugiēs. Itē. Tētauerunt me
sublānerūt me sublānatione: frēduerūt sup me dētib⁹ suis
eccī. xxi. Dētes illi⁹ dētes leonis iterficiētes aīas hoīm. Hic dr
i. petri. q̄ diabol⁹ tanq̄ leo rugiēs circuit q̄rēs quē deuoret.
In die enī nouissimo inuitabunt diaboli ad deuorandū pctō
res. isa. lvi. Dēs bestie agri z vniuerse bestie silue venite ad de
uorandū. De isto refert exēplū hīus gre. in li. dialogoz. Vñ dī
cīt. q̄ erat quidā nō re s; tm noīe monachus. cui nimiz graue
erat si quis p salute sua aliqd loqrēt. nō soluz aūt bona facere
s; etiā nō poterat audire. Hic cū extremū spm agitaret quene
rūt fratres vt egressū ipsius aīe orādo ptegerēt. Tūc repente
cepit oīb⁹ fratrib⁹ ibidē exūti bus acclamare: necnon magnis
vocius orōes corūde interrūpēta dicens. Recedite recedite
ecce datus sū ad deuorandū draconī qui ppter priam drāz me
non pōt deglutire. Caput meū iam ore suo absorbuīt. date lo

cū ne amplius me cruciet. s; faciat qđ facturus est. Si ad deuorandū ipi datus sū: quare p̄hos moras passullū? Tūc frēs ceperūt ei dicere. Quid est qđ loqr̄is: signū scē crucis tibi ipri me. Rūdebat ille cū magnis lachrymis dicēs. Dolo me signare s; nō possū. q; squamis hui⁹ draconis stimulo: et p̄mor. Cū q; fratres hoc audirēt: p̄trati in trā cū lachrymis ceperunt p̄ redēptione illi⁹ behemētī⁹ exorare. et ecce subito cepit eger cū magnis vocib⁹ clamare dicēs. Dñs ago deo. ecce draco qđ me ad deuorandū accepit: orōib⁹ vestris expulsus ē z oīno iā recel sit. Itē i quarto dialogoz refert idē gre. quoddā aliud exēplū. At enī qđ in ptib⁹ iconie i quodā monasterio cōgalaconensis noīe dī accidisse qđ quidā monachus sc̄tūs reputat⁹ i ōspectu hoīm qual nō fuit reptus apud deū. Nā cū frēs estimabāt eū leiuare: latenti osuenerat comedere. Hic in agone ōstitut⁹ fecit ad se frēs gūalit̄ quocare. Quib⁹ ipse dixit. Ecce nūc ad deuorandū traditus sū draconi q; cauda sua genua mea pedesq; meos fortiter colligauit. caput hō suū intra os meuz mittēs/ spm̄ meū ebibens extraxit. Quib⁹ dictis: statim expirauit. Et sicut videt sūt h̄ba odēnati pctōris qđ scribūt̄ h̄ere. xl. Comedit me absorbuīt me sicut draco. Itē ē draco magnus z rufus habens septē capita et decē cornua in capitib⁹ suis. De quo dicitur apo. xii. Factū est in celo plū. michael et angeli ei⁹ pl̄iabātur cū dracone. et draco pugnauit et āgeli ei⁹ et nō p̄ualuerūt neq; locus eoz̄ inuētus est. ampli⁹ in celo. et p̄iectus ē draco ille magnus serpēs ātiguus qđ vocat̄ diabolus z sathanas: qui seducit̄ vniuersū orbē. Et ergo dicit̄ ibidez. De terre z mari q; ascendit diabolus ad vos h̄ns irā magnā sciēs qđ modicus tps̄ habet. diabolus zelo nimio bonis iuidet qđ conat̄ locū ei⁹ possidere in celo de quo ipse miserabilit̄ p̄iectus ē in penas. et q̄to magis appropinquat vltima dies iudicij: tanto ardentius tētat et feruet inuidia. Ad q̄ta erit demonū aueritas et malicia. de quibus sic ait bern. in psā. Ad qđ impij tortores torques bunt tunc pctōres. et terribiles vltiores vdicabunt malos mores. horū autē crudelitas et malicia diuersimode confortatur. Primo quia plures sūt et multi. Dñ psal. Dñe qđ multipl̄

cati sunt qui tribulant me: multi insurgunt aduersus me. Hic est quod dicit iob. xix. Obsederunt in gyro tabernaculum meum. Dominus in vitis patrum legit quod quidam senex vidit demones circūdantes homines sicut apes. Et secundo dicit in psalmo. Circūdederunt me sicut apes: et exarserunt sicut ignis in spinis. Secundo quod fortes sunt et potentes. Quod apostolus inuit ad ephesios. vi. ubi vocat eos principes et potestates et mundi rectores. quod omnia sunt nomina potentium et magnatum. Est igitur nobis colluctatio aduersus principes et potestates mundi rectores. Et quod tam potentes sunt et fortes ad nocendum: id dicitur in psalmo. Dim faciebant quod querebant animas meas. Item. Fortes quiescerunt anima mea. Et alibi. Irruerunt in me fortes. De hac potentia etiam dicit iob. xli. Non est potestas super terram: quod comparat ei quod factus est ut nullum timeret. oculus sublimis videt. ipse est rex super omnes filios superbie. huiusmodi autem potestate et superbia maxime exercebunt in punitione malorum ipsos crudelissime affligendo. Dominus ecclesiarum xxxix. Sunt spiritus quod ad vindictam crati sunt. et in furore confirmauerunt tormentata sua et in tempore consummationis effundent iram suam: et furore eius quod fecit illos offendet. Nam furor ille secundum similitudinem serpentis et sicut aspidis surde et obduratis aures suas. Item isa. lii. Ego creavi fabrum sufflantem in igne prunas et proferentem bas in opus suum. Et ego creavi interfectorem ad dissipandum. de qua crudeli interfectione ordinatus peccator: sic loquitur iob. xvi. Circūdedit me, lacelsus suis. vulnerauit lumbos meos et non peperit. effudit in terra viscera mea. occidit me vulnere super vulnus: irruit in me gygas. Tentio sunt demones in torquendo infatigabiles. Daniel. iiii. Non cessabunt ministri regis succedere fomacem. Dominus quidam. Sunt ibi tortores serpentibus horridiores. Deformes nigri sed non adhibera pergrui. Nunc lassant sed spiritus ad hec renouant. Ad mala feruentes sunt ad penasque recetes. Semper tristari spiritusque ferire parati. Semper inardescunt nec cessant nec requiescunt. Hinc est quod deuterio. xviii. de peccatore scribit. Seruus inimico tuo quem imittet dominus tibi ifame in siti et nuditate et in omni penuria. et augetur dominus plagas magnas et pseuerates plagas pessimas et perpetuas. Quanta erit damnatorum pena quod sine intermissione spiritus erit continua sine pace requie in miseria et angustia. Dominus de peccatoribus dicit ezechiel. vii. Angu-

stia supueniente requirēt pacē z nō erit. oturbatio veniet super
 oturbationē. Itē apoc. xiiii. Nō habēt requiē die ac nocte qui
 adorauerūt bestia z eius imaginē. Tūc pctōr bñ posset dicere
 hoc qđ scribit isay xxxviii. Nō videbo dñz deū in traviuentiū.
 nec aspiciā hoīem vltra z hitatorē quietē. Et illud hiere. xliiii.
 De mihi misero: qm̄ addidit dñs dolorē dolori meo. Laboraui
 in gemitu meo z requiē nō inueni. Certe tunc ouertē dolor ī
 caput eius: z in verticē ipsius iniquitas eius descendet.

Quod varia est conditio infernalium tormentorum.

nunc Hinc restat mēbrū tertiū de hac materia p̄tinē declaran
 dū qđ est varia oditio infernaliū tormētōz. Sūt eī plu
 res oditiones sp̄alit̄er faciētes ad aggrauationē pene infer
 nalis. Prima ē acerbitas. qđ pz ex fletu z stridore dētū. ex plā
 ctu z desiderio mortē. ex māducatiōe liguarz z blasphemā cre
 atoris. et ex multē aliis silibus. q̄ oīa ibidē sūt dētura. vt pz ex
 locis variis scripturar. vñ apoc. xvi. Comederūt liguas suas
 p̄ dolore: et blasphemauerūt deū celi p̄ dolorib⁹ et vulnerib⁹ su
 is. Hinc gre. dicit. qđ hic supari nō potuit: illi cruciatui dedit⁹
 inuenit. Itē hiero. Tāta erit in ifernobis doloris: q̄ mēs ad a
 liud digeri nō poterit nisi ad qđ vīs doloris ipellit. Dicit enīz
 tūc pctōr illud hiere. viii. dolor me⁹ sup dolorē. Tāta enī erit a
 cerbitas penarū q̄ pctōres vitā quā oēs appetūt sp̄refaz contē
 pta: mortē quā oēs fugiūt ardētī desiderio sepi⁹ affectabunt.
 apoc. ix. In dieb⁹ illis q̄rent hoīes mortē z nō inueniēt eā. z de
 siderabūt mori z fugiet mors ab eis. Acerbitatē vō pene infer
 nalis attestat dñs hiere. ix. vbi dicit. Ego cibabo pplm̄ istū ab
 sinthio: z potū dabo illis aquā fellis. p̄ hec amaritudinez desi
 gnās ifernaliū tormentoz. Consideratio hmōi acerbitatē fecit
 quēdā iuuenē delicate nutritū ītrare ordinē p̄dicatoz. quo in
 gressu cū qdē sapiēs a pentib⁹ suis missus ei psuadet egressū
 anq̄ p̄fiteret̄ dicēs. delicate nutrit⁹ es nō poterit sustinē rigore
 ordinis et asp̄itatē: r̄ndit iuuenis. Magister ppt̄ hoc ordinē in
 trauit qz sciui me delicatū z nihil asp̄itatis posse sustinē: cogi
 tās q̄ acerbissima pena iferni itolerabil̄ eēt et iō elegi potius
 hāc penā ordinis q̄ illā sustinere. Nā sicut scriptuz est iob. vi.

Qui timet puinā: irruet sup eū nix. Hec etiā q̄sideratio mo-
uit quēdā petrū heremitā ad mirabilē p̄niam q̄ fecit. de quo
narrat gre. in. liiii. dialogoz. ait ei q̄ quidā petrus monach⁹ ex
regiōe hibernie ort⁹ pri⁹ q̄ heremū peteret molestia corpis int̄
ueniēte defunct⁹ est. s̄z p̄tin⁹ restitutus iferni supplicia ac inu-
mera flāmaz loca vidisse attestat. Qui etiā quosdaz hui⁹ sc̄li
pctōres in eisde flāmis suspēsos se vidisse narravit. Qui cum
iā deductus eēt vt in illis z ipse mergeret subito angelū corū
sc̄i hitus apparuisse fatet q̄ ipm in ignē mitti p̄hibuit. Qui e-
tiā dixit egredere z qualit̄ tibi viuendū sit cautissime attende.
post quā vocē paulatim recalescētib⁹ mēbus ab eterne mortē
sōno euigelas cūcta q̄ circa ipm gesta fuerāt: oibus narravit.
tātisqz se postmodū vigiliis icinnis q̄strinxit vt inferni eū vi-
dille tornēta etiā si lingua taceret querlatio acclamaret. Se-
cunda q̄ditio est tornētoz multiplicitas. Est ei penaz nume-
rus quasi infinitus. Dñ d: in psal. Circūdederunt me mala
quoz nō est numerus. Et g⁹ dicit dñs deut. xxxii. Cōgregabo
sup eos mala: z sagittas meas cōplebo ī eis. Vere sicut scribit̄
isa. v. Sagitte ei⁹ acute: z oēs arcus ei⁹ extēsi. Multas hz dñs
sagittas in pharetra sua: quas oēs nōdū extrarit. q̄ post finale
iudiciū pctōrib⁹ imittent. Hec sagitte sūt pene varie quib⁹ ml-
tiplicit̄ tūc miseri torq̄bunt. Dñ d: in psal. Sagitte potentē a-
cute cū carbonib⁹ desolatoris. Itē dicit dñs. Inebriabo sagit-
tas meas sanguine: z gladius meus deuorabit carnes. Fois
dastabit eos gladius: z int⁹ pauor. ofument̄ famez deuorabūt
eos aues morlu amarissimo. Dentes bestiaz mittā in eos cū
furore trahentiū sup terrā atqz serpentū. De hac penarū ml-
tiplicate sic dicit gre. sup illud math. viii. Eicient̄ in tenebras
exteriores. In inferno erit frigus insupabile. ignis iertingui-
bilis. dermis imortalis fetor itolerabilis. tenebre palpabiles.
flagella cadentū hrida visio demonū ofusio pctōz. despacio
oīm honoz. Dñ qdā doctor. Infern⁹ ē fouea mortifera penis
oibus z miseriis inserta. Hinc d: in psal. Pluet sup pctōres la-
queos ignis sulphur z spūs pcellaz ps calicis eoz. Et notā
ter dicit ps: qz nō solū ī dictē s̄z nec etiā ī mille ofilib⁹ posset pe

ne integritas pfecte explicari. Nā quicquid de penis hlc dixeri
 mus est tanq̄ ps minima vnius festuce respectu magnitudi
 nis infinite. Ut aut̄ hec penaz multiplicitas exp̄llius declare
 tur notandū q̄ dānati erūt pleni oī miseria z dolore. habebūt
 enī fletū in oculis. stridorē in dentib⁹ fetorē ī narib⁹ gemituz
 in vocib⁹ terrorē in aurib⁹ vincula in manib⁹ z pedib⁹ ignis
 qz ardozē in mēbus suis oib⁹. Ecce q̄repleta ē penis atqz pla
 gis aīa pctōris in ifernū descēdētis. Et igit̄ de dānato dī iob.
 xv. Terrebit eū tribulatio: z angustia vallabit eū. Et eius dez.
 xx. Dis dolor irruit in eū. Itē dī isa. xlii. Dē cor hoīs tabesct
 z oteret. torsionē z dolorē tenebūt. quasi pturiētes dolebūt. v
 nusq̄sqz ad pximū suū stupebit. facies cōbustebultus eoz. vñ
 naum. ii. Nigre sūt facies eoz sicut nigredo olle. Nā oēs bul
 tus pctōz redigent̄ in ollā vt habet iohel. ii. z dolozes pturiēt
 veniet̄ in eis vt scribit̄ ozee. xlii. D q̄ multa flagella pctōris.
 tūc ei p̄t dītere cū psal. Circūdederūt me dolozes mort̄. z non
 tpalis s̄ ppetue: et picula inferni iuenerūt me. Recte dicit cir
 cūdederūt: qz abyssus sicut vestimentū. amict⁹ ei⁹. nā iduit ma
 ledictionē sicut vestimētū z intrauit sicut aqua ī iferiora ei⁹ z si
 cut oleū in ossib⁹ ei⁹. fietqz ei sicut vestimētū quo opiet̄: z sicut
 zona qua sp̄ p̄cingit̄. D quale vestimētū de filis penaz tā ml
 tipliciū sic fortiter extertū: q̄ ppetuis tpibus nūq̄ erit oteren
 dū seu etiā deponēdū. nā funiculo et̄nitat̄ erit pctōri inseparā
 liter alligatū. D q̄ asperū z mordosū sentiet̄ illud tegumētū
 Ip̄m nāqz est de quo scribit̄ isa. xlii. Opimentū tuū erūt ver
 mes. Tā multiplicis pene cōsideratio reuocauit ip̄m dauid a
 morte pcti ad p̄niam pagendā. Vñ dixit ad dñm. Quantas o
 stendisti mihi tribulationes multas z malas z quersus viuisti
 casti me. Huius etiā multiplicis pene cōsideratio nouit quēdā
 heremitam (sicut legit̄ in vitis patrū) ad asperimā penitenti
 am: quā in heremo peragebat. a quo cū quererēt cur se ita in
 ferficeret. respondit. totus labor vite mee nō est idoneus cōpa
 rari ad dñm diē tormentoz q̄ pctōrib⁹ in futuro seculo refer
 uant̄. Itē narrat Beda in gestis angeloz q̄ tpe ostantini in
 nioris quidā milles defūctus ē circa auos dñi octingentos sex.

qui postmodū vite restitutus penis territus quas viderat fugit ad heremū fecit quoqz cellulā iuxta quēdā fluuiū in quo vestib⁹ induitus sepius balneauit pmittēs vestimēta sic ad carnē ogelari. postea vō balneū calidissimū intravit z sic oīnue fecerat quouīqz moreret z cū sup isto abidētib⁹ argueret taliter rñdebat. si vidissetis q̄ ego vidi. eadē vel maiora faceret. Nam scdm gre. sup iob. Sup oīa cōpūctionē puocat visio pene infernalis. Tertia oditio penā gehēne aggrauans est eīnitas. Dñ sap. iiii. illos videlz pctōres dñs irridebit z erūt p⁹ hec decidentes sine honore z in otumelia iter mortuos ī ppetuū mat. xrb. Ibiūt hi in suppliciu eternū iusti aut in vitā eīnā. Itē iudith. xvi. Dñs dabit ignē z vermē in carnē eoz vībrant z viuāt et sentiat vsqz in sepiternū. Ad idē dī isa. vi. Vermis eoz nō moriet z ignis eoz nō extinguet. Dñ dicit dñs deut. xxxii. Ignis succēsus ē in furore meo z ardebit ad inferni nouissima hoc ē īppetuū sine fine. isa. xxxiii. Q̄s de vobis poterit hitare cuz ī gne deuozante aut q̄s hitabit ex vobis cū ardorib⁹ sepiternis? Et eiūdē xxxiii. erit terra eius in picē ardētē nocte z die nō extinguet in sempiternū. ascendet fumus eius a. generatōe ī generationē desolabit in secula seculoz. Dñ apoc. xx. Diabolus missus est in stagnū ignis z sulphuris vbi z bestia z pseudo prophete cruciabuntur die ac nocte in secula seculoz z q̄ nō est inuentus in libro vite script⁹ missus est in stagnū ignis: vbi erit vmbra mortisz nullus ordo sz sempiternus horroz inhabitās. si cut iob. x. habet. Vnde grego. iiii. moralū dicit sic. Horrendo modo tunc erit miseris dolor cum formidine flamma cum obscuritate. mors sine morte. finis sine fine. defectus sūz defectu. et quia mors semper viuūt z finis semper incipit. defectus deficere nescit. Vnde poeta refert. Non venit ad metas mortē miserabilis etas. Nescit finiri semperqz videt oziri. Semp vexas do semper gemitus renouando. Hinc petrus blesē. in quadā epla sic dicit. Ibi nō erit supplicioz modus nec intermissio siue finis. Nam ibi finis semp incipit. mors nō moriet. nec defectus deficiet. nec dānata hoīs cōditio. semp in dolorē materiā z mortis eīne pabulū miserabiliē recidiuet. Quare dī in psal.

Sicut oves in inferno posite sunt mors de pascet eos. et si mor-
 te pascent impii quid potabunt illi? si mors est pastus qualis erit
 potus? Audi prophetam. Dux coram vobis felis et botrus amarissimus.
 felis draconum vinum eorum et venenum aspidum insanabile. Item scribitur
 deut. xxxii. De quale peccatorum nutrimentum videlicet mors perpetue tam
 crudele supplicium. vivet tunc mortui quod vite sunt mortui. Hinc est
 quod hieronimus dicit li. v. de consideratione ad Eugenium papam. Horreo ver-
 me mordace et morte vivace. Horreo incidere in manus mortis
 vivetis: et vite morietis. Dominus gre. Morte immortali morientur im-
 pii. Deus eterne quare me posuisti contrarium tibi: et factus sum
 inimicus ipsi gravius: cur non tollis peccatum meum: ut hoc perpetuum
 possim evadere tormentum? De quod felix quod beatus: quod peccatorum sordibus
 nequaquam fuerit infectus quod post mundi gaudia non abiit ac in vani-
 tates et insanias falsas non respexit. nos autem miseri erravimus a
 via veritatis et perditionis. vias ambulavimus difficiles vias graves et
 inutiles. Per viam autem domini volumus ambulare sicut dicitur
 ier. isa. xlix. Inuacuam laboravimus et sine causa vane formidines
 consumpsimus. Quid enim nobis profuit superbia: quid divitiarum
 pompa: quid preciosa corporis indumentis? Quid comestiones
 et crapule: quid risus et leticie: quid hec omnia et singula nobis pro-
 fuerunt in quibus vane et inutiliter imo potius danabilem tempus
 expendimus: protholor sine fructu transierunt hec omnia. tanquam fu-
 mus seu aura matutina transiit quod temporale fuit sed heu heu reman-
 sit quod in eternum cruciabit. Tunc dicet dominus de quolibet danato il-
 lud iob. xx. Juxta multitudinem adinventionum suarum sic et sustine-
 bit. Et illud apoc. xviii. Quantum glorificavit se et in deliciis fuit
 tamen date illi tormentum et luctum quibus eternaliter sine fine torques-
 tur. De quanta est hominis demerita: pro deliciis aut divitiis seu pro aliis
 qua re terrena homini perpetua corporis et anime subire tormenta. beatus
 crisostomus de repatione lapsi sic inquit. Dic quanta tempore luxurie: quod di-
 vitiarum spaciatio parvis penis sempiternis. Centum si placet an-
 nos demus deliciis. adde alios centum adde et decies centum que
 erit ex his ad eternitatem operatio? Nonne tempus vite huius quo deli-
 cibus frui videmur et induigere libidini quasi nocturnius sonum ad-
 d. iiii

eternitatis cōparationē videt. Et igit quis est q̄ vt vna nocte
delectabilē videat sonū / eternas subire elingat penas / z illud p
his recipedel p his illud cōmutare. Quid dicemus ad repōsi-
tas penas. quid dicem⁹ ad hoc qd̄ deliciae velut vmbra trāseūt
z velociter fugiūt / penes vno eternaliter manent. etiā si equale
t̄ps z idē spaciū deliciae esset positū z penes eēt aliquis ita stul-
tus z demens vt eligeret p vno die deliciaz. vnū diē subire pe-
narū / cū soleat dolor vnus hore z quilibet corporis cruciat⁹ in
obliuionē mittere oē p̄teritū t̄ps in voluptate transactū. Hec
oīa crisō. vt supra. D̄ eternū nunq̄ finē habiturus corporis et
anime tā grande supplicium. o mortis p̄petue indicibile tormē-
tum. quid referā de te. nescio. Non enim potes verbis expūm-
ner intellectu concipi aut corde cōprehendi. posito. enī q̄ sit v-
nus lapis de arena coagulatus z cōpactus tante quantitatis
sicut infra cōcauitatem octaue spere posset contineri / et post
millesies mille annos p̄ diuinā potentiā vna arenula a dicto
lapide colleretur / z deinde post millesies mille annos adhuc v-
na / et sic consequenter donec totus lapis in nihilum redigere-
tur. nunquid cōsumpto lapide eternitas predicta erit renolu-
ta / sic q̄ damnatorum anime tunc a penis liberabuntur. Res-
pondeo tibi z dico q̄ p̄petuitas illa vix tūc fuerit īchoata. Nā
finiti ad infinitū nulla est p̄portio. vt dicit phīs. viii. physico-
rum. Si enī hoc cognoscerent z p̄scirent pctōres qd̄ nati q̄ il-
lo lapide cōsumpto ab illis intolerabilibus quos sustinent īfer-
ni cruciatibus deberent eripi z totaliter liberari. mirabilē su-
per hac redemptionis die deberent sperare. imo quodammo-
do sperando cōgaudere. ex quo scirēt finē suoz tormentorum
post innumerabiles imo post incōprehensibiles z infinitos fere
annos q̄uis tardissime aduenturū. Illa est enī maxima vna
oīm pctōrum videlz desolatio z carentia oīs spei nūq̄ a penis
redimi siue liberari. Nam sicut dicit isa. xxxiii. Peccator desola-
bitur in secula seculorum. Vñ dicitur treñ. iii. Perit finis me-
us z spes mea a deo. Itē querit pctōr. hie. xv. Quare factus
est dolor meus p̄petuus z plaga mea despabil. Sup quo puer.
xi. sapiens sic respondet. Fortuo hoīe impio nulla erit spes vl

tra. intelligite hec qui obliuiscimini deū: ne infernus aliquan-
 do vos rapiat: et nō sit qui eripiat. Ecce iā plane video q̄ i sfer-
 no nulla est redemptio alicuius pctōris. Charissime intelligis
 tu verum sapis exēplum de lapide tibi supius scriptum. Dic
 mihi ergo quid de illo sc̄tis: quid iudicas: quid desinis: puto
 veraciter q̄ rō nō poterit dissentire. q̄nimo vt p̄dicatur ita sit i
 re ueritate. Cogita ergo varias terraz. puincias et imagina-
 re regiones singulas. perpende flumios et mare mundū men-
 te cerne et totū pambula. ascende vsqz ad celū et aerē sic trans-
 uola. iterum descende abyssū. pfunditatēqz osidera. ex quibus
 oib⁹ q̄ celi ābitu q̄tinēt cōpone lapidē. et imagiāre magnitudi-
 nem et eius q̄tūtatē. qua cordialiter intellecta dic mihi cha-
 rissime quid sentis tunc de lapide: imo quid sentis de perpe-
 tuis: quid de infinitis peccatorum penis et morte: Estimo q̄
 taliter r̄idebis. Verebere loqui nescio. audiui et turbatus est
 uenter meus: a uoce contremuerunt labia mea. grandē rem i
 telligo ppositā ueritatē uideo bñ mirari nō sufficio: s; pauore
 nimio mente contremisco. Nam certissime timor et tremor ue-
 nerunt sup me et contererunt me tenebre mltiplicis horrois.
 Quis enim non metueret. quis non expauesceret. quis ante
 fate cordis penitus non deficeret. qui menteten⁹ hunc lapidē
 diligenter ruminaret infinitas pctōrum penas semp memo-
 raliter reuoluendo. Done ergo eum tanq̄ signaculuz sup cor-
 tuum. Valde enī utile est et pficiū tibi hmōi lapidis nūq̄ ob-
 liuisci. quatinus si diuinus amor nō corrigit et reuocat a ma-
 lis: hmōi speculum. pene interminabilis saltē te aliqñ cohibe-
 at a pctis. **D** graue supplicium miserabile q̄ fugiendū. o sti-
 gis exitum lacrimabile q̄ metuendū. qui stige torquetur sem-
 per: nunq̄ moriet. Semp plectet et nunq̄ finis habet. Ex pre-
 dictis clare patet q̄ penaz incrementū p infinita secula nun-
 q̄ minuet. Hmōi osideratio eternitatis. pene infernalis cōuer-
 tit fulconē marsiliensē qui cū esset excellens ioculator et uan-
 tatibus mundi deditus: bna diez cepit cogitare de eternitate
 gehennalis penez dixit in corde suo. si tibi pponeret iacere in
 lecto molli et bene strato ita q̄ nulla necessitate cogente inde

recederes hoc nō posses sustinere in eternū in tali lecto delica-
to iacere: quō ergo posses sustinere sempiternam infernalem
penam si cōtigerit te illā imppetuū fore passurū? Hac p̄o con-
sideratione p̄teritus: reliquit oīa et factus est monachus pos-
tea ep̄s tolosanus et vir eximie sanctitatis. Itē consideratio
p̄petuitatis pene infernalis ad pugnādū oīra diaboluū confor-
mat hoīem et inducit. Quis enī cōsiderās q̄ si deuictus fuerit
ab eo duceat ad tormētū sempiternū: nōne virib⁹ pugnabit ne
vincat? Dñ̄ narrat egesipus de cladib⁹ iudeoz q̄ cum quidaz
de sociis alexandri qui p̄erat magno exercitui videret cōtra eū
magnum exercitum z innumerabilē ad bellandū p̄paratum: z
sui cibum sumerent ad sustētationū viriū: ipse quodā solacio
quasi iocando eis dixit. Prandemus nunc o viri strenui: naz a
pud inferos sumus cenaturi. quo p̄bo sunt oēs asati ad fugiē-
dum illam cenā. z tam viriliter pugnauerūt: sic q̄ de cūct⁹ hoī-
sibus suis honorifice triūphauerūt. Itē a delectationib⁹ mū-
di retrahit z euellit. Legit in vitis patrū quēdam senē dixisse.
Mater cū vult puerū ablactare z a dulcedine auertere: ad mā-
mam ponit sinapium vel quid aliud amaruz qd̄ puer lactās
gustans z p̄cipiens: statim retrahit a dulcedine lactis. Sic z tu
adiunge amaritudinē p̄petuā inferni delectationibus huius
mundi: z p̄culdubio retraheris ab eis. Dñ̄ iob. vi. Nunquid
gustare posset quis quod gustatū aufert mortē amarissimaz
hoc est penam sempiternaz? Ideo dicit ps̄per. In p̄senti vita de-
licie tpales dulces sunt z tribulationes amare. Sed quis non
libēter bibit tribulationis poculū metuēs ignē p̄petue gehē-
ne? Aut quis nō otēnat dulcedinē seculi inhians bonis vite sē-
piterne? Legit in legēda b̄ti ioh̄is euāgeliste q̄ quidā diuites
ad p̄dicationē ei⁹ querē oīa reliqrūt. postea vidētes seruos su-
os in gloria mundi cōstitutos penituit eos sua bona reliquisse.
Quod b̄tus ioh̄anes p̄ sp̄m sc̄m intelligens: p̄gulas ī aurū z
silices in gēmas orando cōmutauit. sicqz eis restituit oīa dere-
licta. Postmodū quidā iuuenis a b̄to iohanue resuscitat⁹ nar-
rauit eis de gloria quam amiserunt z de penis infernalibus q̄
eos expectarent. Quibus itellectis plurimū p̄teriti z aīo cō-

tristati oia otēnentes ad paup̄tatē pristinam reuersi sunt: ac mundū cū suis deliciis penitus dereliquerūt. Itē accidiā pfugat & repellit. Dñi legit̄ in vitis patrū q̄ quidā frater dixit patri seniori. Pater nimium accidior sic continue sedendo in hac cella. Cui senex rīdit. Mondū vidisti futura tormenta p̄petue duratura. Nā si illa in corde tuo posuisses: & si cella vsq; ad cololum esset vermibus repleta sustineres patienter & nunq̄ attitudes. Et ergo cū oporteat p̄ctōrem vel eternam purgatorii acerbissimā sustinere penā vel in p̄senti q̄dignam facere p̄niam: quis nō p̄legit hic sustinere & pati potius q̄ ibi nisi oīo mente fuerit alienatus. Dñi isido. in sinodo. Intende aīo quoscuq; qz dolores tormentoz/ quascūq; seculi penas/ quascunq; dolorum acerbitates/ cōpara hoc totū gehenne: & leue erit oē qd̄ pateris. Item ber. in eplā. Vigiliās timesz ieiunia manuūq; labores/ sed hec leuia sunt: flāmas p̄petuas meditantī. Recordatio tenebrarū facit nō horrere solitudinē. Si futurā de verbis ociosis cogitas/ discussione nō displicebit silentiā fletus ille & stridor dentīū pares tibi reddūt & culturā. Itē aug. in ser. Mens humana mundi huius illecebris occupiscētis deuicta: fugit laborē/ expetit voluptatē/ & vix ad hec deducit: vt a se vite prioris gsuetudinē excludat. si tñ inceptit cogitare futuri iudicii necessitatē ac penaz eternaliū crudelitātē: voluntariū bellū inducit passionibus mota vel spe p̄mii/ vel timore supplicii vim facit pristinis desideriis/ & violēter ipsa semetip̄am vincere otēdit. Ideo d̄r abacuc. iiii. Ingrediat̄ putredo in ossibus meis & subter me sc̄areat/ tpe videlz vite p̄ntis: vt req̄scā in die tribulationis. Ecce q̄ fructuosaz salubris est meditatio pene infernalis. Quare scribit̄ in psal. Cōuertant̄ p̄ctōres ī infernū. hoc est p̄ meditationes illuc se trāfferāt viuētes ne post modū ibi tendant p̄petue moriētes. Et g° bñ d̄r dan. xxx. Beatus q̄ intueris abyssos videlz p̄ otinūā & iugē memoriā eterne otēplationis tormenta infernalīa cordialiter intuendo. Patz ergo sufficiēter p̄ p̄dicta: q̄ multiplex & varia est infernalis pena/ & q̄ vtilis & pficiua est ipsius memoria.

Quartum nouissimorum de celesti gloria.

q Dartum nouissimoz qđ valde et p̄cipue debet hoīes a
pctis retrahere est gloria celestis. Nam si homo se refre
nat ab homicidio vel consimili opere criminoso ne perdat tē
poralia: q̄tomagis se debet coarcere ab omni actu illicito ne
amittat gaudia sempiterna. Dñ aug. in li. confessionum. Est
gaudiū quod nō dat impiis: s; eis qui te gratis colūt. quozum
gaudiū tuipe es. Et ergo scribit. i. ad cor. vi. Inī qui regnuz
dei nō possidebunt. imo cum maxima confusione repellentur
ab eodem. sicut goliardi nebulon esbilissimi indignāter repel
li solent ab imperatoris curia: ne illic sedeant cum regibus et
principibus in tā excellenti z solēni mensa. Dicit enī casiodo.
sup illud spal. Expelle eos qm̄ irritauerunt te dñe. hic dicitm̄
q̄ tantū dnuquisq; a deitate repellitur: q̄tū eius pctā cumu
lant. Quantitas enī delicti: mensura est repudii. Nunquid er
go quilibet pctā vitabit et tanq̄ mortiferū celeri⁹ abhorrebit:
qui p̄ hec celeste gaudiū eternaliter se nouerit amissurū? De
hac aut̄ incōprehensibili gloria ego paup̄ ingenio quid loq̄ndo
pperā? Si enī oculus nō vidit nec auris audiuit nec in cor ho
minis ascendit q̄ deus p̄parauit diligentib⁹ se (sicut scribit. i.
ad cor. ii.) De illis quid tūc referā? Certe quasi balbutiendo si
cut cecus natus disputās de colorib⁹ nō ofidēs in sensu pp̄rio
s; multiplici sacraz scripturaz testimonio paulisp̄ inde dicā.
Est igit̄ breuit̄ notandū q̄ quāuis in regno dei sūt valde mul
ta imo innumerabilia eius felicitatē z gloriā attestantia: ip̄z
tū quo ad tps̄ sp̄cialiter a trib⁹ cōmendat̄. Primo a sūma pul
chrytudine siue claritate. Secundo a bonoz oīm copiositate.
Tertio a maxima leticia iugiter durante in eternitate. Nam
ibi est inmensa pulchrytudo siue claritas bonoz infinita copio
sitas sūmū quoq; gaudiū z stabili eternitas. De quibus hīc
p̄ ordinem breuiter dicetur.

De sūma pulchrytudine siue claritate regni celestis.

i. N̄ primis regnuz dei cōmendat̄ a sūma pulchrytudine
siue claritate. Nam vt̄ scribitur sap. v. ipsum dicitur re
gnum decoris. Hinc est qđ psal. dicit. Dñe dilexi decorē dom⁹
tue. Dñ thobie. xiii. Beatus ero si fuerit reliquie seminis mei.

ad vidēdū claritatē hierl'm. porte eius ex 'saphyro z smaragdo
 edificabunt et ex lapide p̄cioso oīs circuitus muroꝝ eius ex la
 pide candido et auro mundo oēs platee eius struentur. Item
 apoc. xxi. Ipsa ciuitas aurū mundū simile vitro mūdo. funda
 menta muri ciuitatis oī lapide p̄cioso ornata. duodecim porte
 duodecim margarite sunt p̄ singulas. et singule porte erūt ex
 singulis margaritis. et platea ciuitatis aurū mundū tanquā
 vitrum plucidum. z templū nō vidi in ea. d̄ns enī op̄s templū
 illius ē et agnus. et ciuitas nō eget sole neqz luna vt luceant
 in ea. nā claritas dei illuminabit eā. et lucerna eius est agnus
 et ambulant gentes in lumine eius. Itē apoc. xxi. Mor vltra
 nō erit et nō indigebūt luīe lucerne neqz solis qm̄ deus illuīa
 bit illos et regnabūt in secula seculoz. Cū quō videt q̄cordare
 illud isa. Nō erit āplius ibi sol ad lucendū p̄ dies: nec splendor
 lune illuīabit te. s̄z erit tibi d̄ns in lucē sempiternā. Ipse enīz
 est speculū sine macula: et cādor lucis eterne sicut scribit̄ sap.
 vii. Itē splēdor gl̄e. vt habet̄ ad hebre. i. nā splēdor eius vt lux
 erit. Abacuc. iii. Ab hoc enī splēdore oēs sancti in regno celoꝝ
 recipiūt lucē et splendorē sempiternū quo assidue felices letā
 tur. Dñ iudiciū. v. Qui diligunt te: sicut sol in ortu suo splen
 det: ita rutilent. Et ergo d̄r sap. iii. Fulgebūt iusti et tanquaz
 scintille in arundineto discurrēt. Item math. xiii. Iusti fulge
 bunt sicut sol in regno patris eoz. Quā glorioſū est hoc re
 gnū z quā dilecta tabernacula tua dñe vir tutū quā magnus
 decoz: quā ingens splendor in ciuitate dñi. quā mira claritas/
 quā summa amenitas ī patria celesti. Dñ aug. in li. de libero ar
 bitrio sic iquit. Tāta est pulchritudo iustitie: tāta est iocundi
 tas lucis eterne: vt etiā si nō liceret āplius in ea delectari quā
 vnius diei hora p̄pter hoc solū innumerabiles huius vite ple
 ni deliciis et affluentia bonoz t̄paliū recte et merito despice
 rent. Nō enī falso aut paruo affectu dictū est. Qm̄ melior est
 dies vna in atriis tuis sup milia. Quare idē aug. in li. de amo
 re dei exclamans dicit. O celestis hierl'm dom' luminosa ad te
 suspiret pegrinatio mea. et possideat me in te: qui fecit et te et
 me. Vnde bernar. in omel. super. Nilus ē. Quā glorioſum

est illud regnū in quo reges cōgregati ouenerūt ī vnū ad lau
dandū scz z glificandū eū qui sup oēs est rex regū z dñs dñan
tiū de cui⁹ splendidissima oteplatiōe fulgebūt iusti sicut sol ī
regno patris eoz. Hinc propheta dicit. Adimplebis me letitia
cū vultu tuo. Dñs iob. xxxiii. Videbūt faciē eius in iubilatione.
Hāc faciē oēs respiciēt q̄ dño fideliter seruiēt in hūilitate cor
dis in laboribus plurimis ac opibus ptuosis. Vnde apoc. vlt.
Serui eius seruiēt illi z videbūt faciē eius. Nā dī isa. xxxiii. Re
gem in decore suo videbūt. D q̄ piū z q̄ gratū q̄ suauē q̄ bea
tum erit iesum tūc videre: his qui eū dilexere. Tūc ho exclamā
do dices illud Abacuc. iiii. Ego autē in dño gaudebo in deo iesu
meo. D q̄ tum gaudebunt quos gaudia summa replebunt.
Quos illustrabit quos semp letificabit. Visio sancta dei splē
dorqz sue faciē.

De multiplici bonorum copia regni celestis.

r Egnū celeste scdo cōmendat a bonoz oīm copiositate.
Dñs aug. de ciui. dei. Quod deus pparauit diligētibus
se: spe non attingit. charitate nō cōprehendit. desideria z vota
transgredit. adquiri pōt: estimari nō. Itē ber. Merces scōroz
tā magna est q̄ nō pōt mensurari. tā multa ē: q̄ nō pōt nume
rari. tā copiosa: q̄ nō pōt finiri. tā p̄ciosa: q̄ nō potest estimari.
De his supabundātibz bonis z diuitiis ipsius regni celestis
scribit deut. viii. Dñs deus tuus introducet te in terram bo
nā terram riuoz aquarū z fontiuū cuius cāpis z montibus
erumpent fluuiorum abyssi. terram frumenti z ordeī z vinea
rum in qua ficus z malagranata z oliueta nascuntur. terraz
olei z mellis. vbi absqz vlla penuria comedes panem tuum z
rerū oīm abundātia pfrueris. Certe hec est terra fertilis copi
osissime lacte fluēs ac dulcedine mellis. Hec est terra ad quaz
explorandū missi sūt filii dan. sicut scribit iudicū. xviii. qui re
deuntes dixerūt. vidim⁹ terrā valde opulentā z vberēz nolite
negligere. nolite cessare. eamus z possideam⁹ eaz. nullus erit
labor: tradetqz dñs nobis locū in quo nulli⁹ rei ē penuria eoz
q̄ gignunt in terra. Naz oē qd̄ molestat ibi deest: z omne quod

delectat adest. Unde aug. Eterna beatitudo consistit in duobus scz i necessaria absentia omnis mali: z necessaria p̄sentia ois boni. Si eni quis quid ibi est aliter nō pōt r̄nderi nisi quicquid boni est ibi est: z quicquid mali est: ibi nūq̄ est. Et ergo dicit greg. Nihil exterius qd̄ ibi appetat: z nihil iterius qd̄ ibi fatidiat. Ideo scribit apoc. vii. Nō esurient neqz sitient amph⁹ et nō cadet sup illos sol neqz vllus estus. qm̄ agnus dei qui in medio throni est reget eos z deducet illos ad fontes vite aquarum z ibidem oūdit mihi flumē aque vite. qui sitit veniat. qui vult accipiat aquam vite gratis. qui autē biberit ex hac aqua nō sitiet iterum sed fiet in eo fons aque salientis in vitam eternā. vt habet ioh̄s. iiii. Q̄ q̄ felix patria. q̄ beata terra vbi deus erit omnia in oibus. z nullus rei est penuria seu aliquis defectus. Certe hec patria locus est pascue celestis vbi nihil deerit in quo dominus suos fideles reficiet suauiter ac perpetue collocabit. Unde ezechiel. xxxiii. dicit dñs. Inducā eos i terrā suam z pascā eos in montibus israel in riuis z in cunctis sedibus terre. i pascuis vberimis pascā eos et montibus excelsis erunt pascua eoz. ibi requiescent in herbis virentibus z in pascuis pinguib⁹ pascēnt sup montes isrl. Ipsi eni sancti pascētur in cognitione summe veritatis. z illa erunt pascua vberima. siue ingrediantur ad oteplationis diuinitatē siue egrediantur ad osiderandū humanitatē. vtrobiqz inuenient plena saccietatem. iohannis. x. Egrediet z ingrediet z pascua inueniet. Itē die pascēnt in delectatione z fruitione sume suauitatis. z illa erūt pascua pinguis. Dñi dicit in psal. Ex adipe frumenti sacciet te. Adeps hui⁹ frumenti est delectatio z suauitas q̄ causatur ex amore dei. hoc ergo amore sicut adipe z pinguedine repleatur anima mea. Pascēnt etiam in eternitate perpetue securitatis et illa erunt pascua virentia. nunq̄ enim arelescent: s̄ semp virescēt z in pulchritudine perpetua durabūt. ecce qualis patria z q̄ bona terra vbi tam vberima pinguis z virentia erunt pascua bonorum. vere hec est terra viuētium: in qua credimus tot z tāta videre bona dñi. Dñi dicit in psal. Replebimur in bonis domus tue. Et que sunt illa bona quib⁹ sancti replebunt nisi illa icōphēsbil' gl'a b̄toꝝ. Nā vt dicit ber. i sermone

dedicationis. Ad imaginem dei facta est aia rōnalis. ceteris oī
bus occupari potest: repleti omnino nō potest. Capacitatē ei
eius quicquid deo minus est non implebit. Hac ineffabili glo
ria nō solū implebitur: verū etiā vsq; ad sūmū inebriabimur.
Dñ hierē. xxxi. Inebriabo aīam sacerdotum cū pinguedine: et
populus meus bonis meis adimplebit: ait dñs. Hoc faciet in
cena magna fidelibus pparata. Tūc enī pcinget se et faciet il
los discūbere. et transiens mi nistrabit eis fercula sue glorie. vī
num mire suauitatis et leticie ipsīs exhibendo. tunc dicet illīs
discūbentibus illud canti. v. Comedite amici et bibite: et tēbri
amini charissimi. Hinc scribit isa. xxix. Inebriamini et nō a vī
no. mouebimini et non ebrietate. Et vñ tunc inebriabunt illi.
Certe a gaudio multiplici et gloria celesti. O deus eterne q̄
dulciter et plene tūc fideles tui inebriabunt abbertate dom⁹
tue: et a torrente voluptatis tue. Qm̄ apud te est fōs vite fōs
indeficiens beatitudinis et glorie. Utiq; hāc domū tuā decet
sanctitudo dñe in longitudinē dierū. Ipsa enī est domus dñi
diuitiis referta. et ciuitas dei nostri bonis oīb⁹ adimpleta. Qua
ppter scribit isa. xxxiii. Oculi tui videbūt hierl̄m: ciuitatem op
ulentam. Hec ciuitatis opulentia seu bonorū copiositas et
maxime abundantia nō solū patet ex p̄dictis: s; etiā sp̄ali
te rex multitudine eius pacis. in qua delectabunt mansueti q̄
hereditabunt illā terrā supius exp̄llam: vñ isa. lv. In leticia e
grediemini: et in pace deducemini. O q̄ta ip̄ius hierl̄z abundā
tia pacis cui⁹ imppetuū nō erit finis. sicut scribit isa. ix. Item
eufoē. xxxii. Sedebit pplus me⁹ in pulchritudine pacis. in ta
bernaculis fiducie et requie opulenta. Et g⁹ vñ d; thobie. xiiij.
Hierl̄m ciuitas dei beati oēs q̄ diligunt te: et qui gaudent sup
pacē tuā. Nā sicut habet ezechiel. xiiij. In te vident sancti visi
ones pacis. ubi pax summa que erupat omnem sensum necnō
antecedit humanum intellectum. Qui tāte pacis voluerit es
se particeps eternaliter in celis: discat nūc humiliter pati hic
in terris. Nam vt scribitur in auroa ad taz preclaram requi
em patiēdo venit. nec nisi per penas sapiens hac pace pos
titur.

De maxima et stabili leticia regni celestis.

p **D**ixero regnum dei comendat a maxima leticia iugiter durante in eternitate. **Dñ** grego. in omelia. Que liqua dicere: aut quis intellectus capere sufficit illa superne ciuitatis quanta sint gaudia angelorum choris et beatissimis spiritibus glorie conditoris assistere presentem dei vultum cerne re in circumscriptum lumen videre nullo mortis metu affici: in corruptiois munere perpetuo letari? Certe hec est ciuitas dei nostri hierusalem. vrbis beata hierlm in q̄: que vt ciuitas edificatur. **D** ciuitas ciuitatum in qua sunt tanta gaudia et leticie beatorum. **Dñ** isa. vlt. Letamini cum hierlm et exultate in ea omnes qui diligitis eam. gaudete cum ea gaudio vniuersi q̄ lugebatis sup eam vt suggatis et repleamini ab ubere consolationis eius vt mulgeatis et deliciis affluat ab omni moda gloria eius. **D**e immensa huius ciuitatis felicitate et gloria sic dicit aug. i. li. de ci. dei. Quanta erit illa felicitas vbi nullus erit malum nullum latebit bonum vacabitur dei laudibus qui erit oia in oibus. isa. lxxiii. **D**culus non vidit deus abs te que p̄parasti expectantibus te: q̄ sc̄tis donaturus es in maxima leticia p̄petue possidenda. **Dñ** eiusdē. xxxv. Venient in syon cum laude et leticia sempiterna sup capita eorum. **H**ic est q̄ psal. dicit. Mouit deus dies immaculatoꝝ et hereditas eorum in eternum erit. Vere sic aut scribit thobie. xiiii. **M**agnus es dñe ieternum et in oia secula regnum tuum. **Dñ** aug. de ci. dei. **V**acabimus et videbimus et amabimus et laudabim⁹. **E**cce qd erit i fine sine fine. **N**am quis nosset finis nisi puenire ad regnum cui⁹ nullius erit finis: verissime regnum tuum dñe regnum omnium seculorum et dñatio tua in omni generatione et generatione. **E**t ideo scribit thobie. xiiii. **B**enedictus dñs qui exaltabit hierlm vt sit regnum eius in secula seculorum sup ea. **D** q̄ gloriosum est hoc regnum in quo cum xpo gaudent omnes sancti amictiqz stolis albis sequunt agnum quocumqz ierit. **D**e quo regno seu futuro seculo sic dicit btus augu. de confuisione vicioꝝ et vtutu. **R**ecedat amor p̄ntis seculi in quo nullus ita nascit vt non moriat. succedat amor futuri seculi in quo oēs ita diuificant vt deiceps non moriant. vbi nlla

aduersitas turbat. nulla molestia inquietat : s; penitus leticia
ibi regnat. Hinc est q; scribitur in psal. Iusti epulent; & exultent
in conspectu dei: & delectentur in leticia. Itē isa. xxxv. Gaudiū
& leticiam obtinebunt & fugiet dolor: & gemitus. Vnde apoca.
xvi. Absterget deus oēm lachrymam ab oculis eorū: & mors ul-
tra nō erit neq; luctus neq; clamor: neq; dolor erit ultra. quia
piora abierunt. Itē isa. xxxv. Auferet deus oēs lachrymā ab oī
facie et opprobrium ppli sui auferet de vniuersa terra. & dicēt
in die illa: ecce deus noster. expectabimus eū: & saluabit nos. ipse
dñs sustinuiimus & letabimur in salutare eius. **D** q̄ta leticia.
qñ nō solū in aīa: s; etiā in corpore fuerit glorificandū. Vnde
isa. lxi. In terra sua duplicia possidebunt. Et puer. vlti. Dēs
domestici eius vestiti duplicibus. i. stolis duabus quaz vnam
sez aīe iam possident beati & reliquā videlz corporis expectant
accepturi. Itē qñ nō solū erit gaudiū de bonis opibus ppriis.
s; etiā de meritis oībusz singulis oīm btōrū. Dñ dicit dñs
hie. xxxii. Habitare eos faciā oīdēte r. & erunt mihi in pplm: et
ego ero eis in deum. & dabo eis corvñū et aīam. nō vnitāte sub-
stantie: s; vinculo charitatis. Ecce charissime si aīa martiris/
confessoris vel virginis & aīa tua tunc erunt vna: consequens
videt q; illoz gaudium etiam erit & tuum. Simile est de aīa
apli seu cuiuslibet alterius sancti. Hinc gre. dicit. Tanta via
charitatis oīs sociat vt bonū qd quis i se nō suscipit: in alio
se gaudeat accepisse. Certe istud admirandū & multiplex gau-
dium in cor: hoīs non ascendit. Et ergo quilibet totus ipsum
gaudium introibit & sic gaudiū suum plenum erit. Nam int⁹
et extra subtus et supra imo circunquaq; mirabiliter gaude-
bit. Intus de puritate conscientie. extra de corporis glorifica-
tione. subtus de celi visione et aliaz creaturarum pulchritu-
dine et inuocatione. supra de visione dei et circūcirca de ange-
lorum et oīm sanctorum iocunda et delectabili associatione.
Vere vere nemo posset cogitare q̄tum erit exultare tunc in ce-
lis habitare et cum angelis regnare. Et ergo bñ dicit math.
xxv. Intra in gaudium dñi tui. Nam ipm nō poterit intrare
cor tuum. De immensitate gaudioz sic inquit btūs ber. in li.

suarū meditationum. Ibi totū leticia totum exultatio possi-
 det. hoiesq; angelis sociati sine ulla carnis infirmitate imper-
 petuum manebunt. ibi iocunditas infinita. beatitudo sempit-
 na in qua qui semel suscipit semp tenetur. ibi requies a labori-
 bus. par ab hostibus. amenitas de nouitate. securitas de eter-
 nitate. dulcedo et suauitas de deivisione. Et quis illic habita-
 re behementer nō desiderat et ppter pacem et ppter amenita-
 tem et ppter eternitatē et ppter dei visionem. Item dicit ali-
 bi ad hoc idē bern. Tanta est iocunditas et suauitas illius pa-
 trie celestis q; si nō liceret ibi esse nisi per vnius hore spacium:
 omnes dies huius vite pleni deliciis merito contemnerentur
 cui comparata omnis aliunde suauitas dolor est/ omnis iocū-
 ditas meror/ omne dulce amarum/ omne decorum fetidum et
 omne aliud quicquid delectari possit molestū: cū dei bonitas ī
 infinitum excedit oēm aliam bonitatē. **D** bone deus quid mi-
 hi est in celo et a te quid volui sup terrā cum hec omnia sint de-
 siderabilia super aurū et lapidē p̄ciosum multū z dulciora bal-
 de sup mel et fauum. **D** quid dicemus de hac patria quid de
 hierusalem urbe tam beata per cuius vicos (sicut scribitur tho-
 bie. xiii.) incessanter iocunde z dulciter cantat alleluia. **D**ñ isa-
 li. Gaudium et leticia inuenietur in ea/ gratiarū actio et vox
 laudis. in templo enī eius omnes dicent gloriam z vere meri-
 to vox exultationis z salutis resonet in tabernaculis iustorū.
 Nam in ciuitate domini ibi sonant iugiter organa sanctorū
 qui tribulationū et penarū laborūq; z oīm miseriarū peni-
 tus iam obliti p̄fruuntur iubilo celesti. **D** q̄ letabunde q̄ sua-
 uiter et preclare tūc canet in g. la. fol. in gamant fa. vt et are.
De hac ciuitate loquit̄ adhuc bern. in li. suarū meditationū.
D ciuitas celestis mansio segura patria totū otinēs quod des-
 lectat. ibi incole quieti. popul⁹ sine murmure q̄ gloriosa dicta
 sunt de te ciuitas dei. sicut letantiū oīm habitatio est in te. ibi
 par pietas benignitas lux/ v̄tus honestas/ splendor/ gl̄a/ laus/
 requies amor z ocordia dulcis/ gaudia leticie/ dulcedo/ vita p-
 ennis. **D**e hac aut̄ penni vita v̄ti erūt certi z securi: q; nūq̄ in-
 petuū erit amittēda. **D**ñ isa. xxxii. Securitas erit d̄sq; ī tem-

piternū. Itē ezechiel. xxxiiii. Habitabunt confidenter absqz vl
lo timore. Et puer. i. Qui me audierit absqz timore requiescet
z abundantia pfruct: maloz timore sublato. Dñ aug. Beati
tudinem oim bonoz celestiu pficit securitas eterna. que si so
la deesset: oia bona celestia q̄tūcungz dulcia banescerent z vi
lescerent ex timore amittendi. Et ideo assicurando dicit bt̄s
iohānes. xviii. Gaudiū vestrū nemo tollet a vobis. D̄ domus
dei ciuitas regis magni. q̄ innumerabilia q̄ grandia z etna
lia sunt cūcta gaudia tua. q̄ multe leticie q̄ felices tui incole.
veredere beati qui habitant in domo tua dñe. nā in secula se
culoz laudabunt te. Quis enī ignorat cōpos sue mēt̄is q̄ ces
tus in excelsis te laudat celitus ois. Huius aut̄ leticie seu cele
stis glorie ppetuitas indeficiēs ex hoc ppendit. qz oliue compa
rat. bñ osee. xiiii. Erit quasi oliua gl̄a eius. Oliua enī inde
ficienter tā in hieme q̄ in estate semp̄ virescit. z ideo indefecti
bilē et eternā ist̄ gle pmanentiā designat: q̄ ex diuturnitate
nō deficit sed magis innouatur. De hac eterna gloria sic dicit
crisost. in libro de reparatione lapsi. Que erit voluptas que le
ticia esse cum x̄po cum aīa ad ppriam generositatem regressa
cū iam fiducia ceperit diuum suū videre: explicari nō potest il
lius leticie magnitudo. Nō enī quis solū p̄ his exultat quibus
fruitur tunc in p̄nti: s̄z multo magis p̄ eo gaudet: qz bonorum
suoz scit nullum finē futurū. Et quis erit particeps tāte glo
rie sue sine fine pmanere. Certe gloria hec est oibus sanctis
suis. Nam sancti ipsius exultabunt in gloria letabunt in cu
bilibus suis. Dñ qui pp̄isti vestigia fuerint secuti in terris cuz
x̄po regnabunt gloria z honore coronati eternaliter in celis.
D̄ dilecte mi q̄ ineffabiliter tunc gaudebis: si ad illa gaudia
in eterna gloria fueris transiatus. tunc vt̄iqz dices exclaman
do illud isa. lxi. Gaudens gaudebo in domino meo et exulta
bit anima mea in dño meo quia induit me vestimēt̄is salutis
Verissime sicut scribitur iob. xxi. Tunc super omnipotentem
delicias afflues et eleuabis ad deum faciam tuam z in vīs ro
gabis eum z exaudiet te z vota tua reddes: discernes rem z ve
niet tibi. z in vīs tuis splendet lumē. De quo habetur eccl.

xi. Dulce lumen et delectabile est videre solē. i. xpm quē cognos-
 scere et iugiter intueri excellit omne gadium huius mundi. nec
 mirum. Nam eius visio et noticia est sanctorum gloria et vita
 sempiterna. Unde iohannis. xviii. Hec est vita eterna ut cogno-
 scant te verum deum et quē misisti iesum xpm. qui ad hanc co-
 gnitionem peruenierit ipm deum facie ad faciem videbit et co-
 gnoscet eum sicut est scdm esse diuinum quod erit gaudium
 excellentissimum fons et origo omni gaudiorum. Hinc est qd ber.
 dicit. in sermone. Reuera illud est verum et summum gaudium
 quod nō est de creatura sed de creatore cōcipitur. quod vtiqz fit
 et cum ostendet tibi faciem suam. Et ergo propheta exoptan-
 do dicit. Faciem tuam domine requiram. facie in q̄ gloriofanti-
 oibus gaudiis et deliciis plenam. Heu mihi quia incolat⁹ me
 us plongat⁹ est. quā diu carebo tanto bono. et vsquequo sic sub-
 strahor a deo salutari meo? Fuerunt mihi lachryme mee pa-
 nes die ac nocte dum dicitur mihi quotidie vbi est deus tuus.
 quando videbo gloriam domini? quando veniam et apparebo
 ante faciem dei mei? Qui letificat me in gaudio cū vultu suo?
 Vere charissime hec est illa visio qua dñs noster iesus xpus fa-
 cie ad facie sic videt. Tertium celū est et dici potest paradisi:
 vbi ex fonte lipidissimo et ex aqua sic vīna sic vita labit beata
 Hinc est quod scribitur isa. lx. Tunc videbis supple faciem dei:
 et afflues deliciis et gaudiis sempiternis. et mirabitur et dilata-
 bitur cor tuum. Qd q̄ bonus israel deus his qui recto sunt cor-
 de. qui tot et tanta gaudia quasi gratis vult conferre. Qd ami-
 ce predilectissime ista tu libēs audis: et ad hec pia gaudia plan-
 dis. Non tñ ignores per magnos ista labores sanctis adquiri:
 nec fortuito reperiri. Dñs beatus gre. in omelia. Delectat mē
 tem magnitudo p̄mior. s; non deterreat certamē labor. Ad
 magna enī p̄mia pueniri nō pōt nisi p magnos labores. Dñs
 paulus egregius p̄dicator dicit. Nō coronabit: nisi qui legiti-
 me certauerit. vnusquisqz enī p̄p̄riā mercedē accipiat scdm su-
 um laborem. Sed pleriqz sunt qui nolētes bñ viuere: tñ desi-
 derant bñ mori. Sciūt ei qd p̄ciosa est in ōspectu dñi mors san-
 c. ii

ctorum eius. etiā q; cognoscūt q; cū dederit dilectis suis som-
num: ecce hereditas domini. Similiter z ipsi sciunt q; bñ mor-
tui qui in dño moriunt. volunt esse p̄cipēs cuz eis quib⁹ dñs
dicit. Vos estis qui mansistis mecū in tentationibus meis. vo-
lunt coregnare xp̄o: s; nolunt secuz pati. Talis erat balaam
ariolus. qui q̄siderās castra filioꝝ isrl' z intelligens eterne be-
atitudinis repromissionē eis a dño factā dicebat. Moriat aīa
mea morte iustoz z fiant nouissima mea hoz filia. finē eozuz
appetens gloriosum / s; labores abhorebat quibus glam me-
rebant. **Q**uone iesu volumus tibi omnes coregnare. nolun⁹
tamen cōpati et tecuz laborare. tu elegisti paupertates z miseri-
as nos vero voluptates et delicias. tu quod carni asperuz nos
autē quod cōmodius. vt dicit bern. Nascitur dei filius in cuius
arbitrio erat quodcūq; pellet eligere tempus elegit quod mo-
lestius est p̄sertim paruulus et paupis matris filius q; vir pā-
nos haberet ad inuoluendum / p̄sepe ad reclinandū. z cuz tan-
ta esset necessitas nullam audio fieri pellium mentionē. xp̄us
vtiq; qui nō fallit elegit carni quod molestius ē. Id ergo me-
lius id vtilius id potius eligendū. et q̄squis aliud suaserit aut
docuerit ab eo tanq̄ seductore cauendum est: ipse enī sciens ē
p̄missus olim per isayā. Paruulus sciens reprobare maluz et
eligere bonum. malum ergo voluptas corporis. bonuz vero af-
fliccio est eiusdem. Si siquidem et hanc elegit z illam reproba-
uit puer sapiens rerum infans. Hec omnia ber. **Q** dilecte pu-
er tu elegisti corporales afflictiones Et patiēdo voluisti intra-
re gloriam tibi ppriam sed nos in deliciis viuendo volumus in-
trare gloriā alienam. Contra quos loquitur bñs hīero. sic di-
cens. Si xp̄m dominum et regem cui est nomen sup omne no-
men oportuit pati et ita intrare in gloriam suam quā fiduciā
habemus nos intrare sine labore gloriam alienam. **Q** q̄ sul-
ti sumus et tardi corde ad credendum. Volumus hīc gaudere
cum seculo et postea regnare cum xp̄isto. dominus nudus e-
greditur seruus superfluitate vestium auri et gemmarum o-
nustus introibit ille ieiunus. iste crapula et luxuria plenus il-
le in cruce pro isto moriens iste in lecto delicate dormiēs. quod

dñs nō fecit faciet hoc seruus? Certe nō. nec etiam videtur cō
 sonum rationi. Nam sicut dicit hiero. in epla ad iulianus / dif
 ficile imo impossibile est vt p̄sentibus quis fruatur bonis z fu
 turis. vt z hic ventrem / ibi mentē repleat: vt de deliciis ad de
 licias transeat / z in vtroq; seculo primus sit. vt in terra z in ce
 lo appareat gloriosus. Itē dicit hiero. sic in alio libro. Impo
 sibile est diuitiis affluere et xpm sequi. Natura denegat vt cō
 traria misceantur. non possumus deo seruire z mānōne. aut
 ego fallo: aut ipsi in fine decipiantur qui mihi non credūt cū
 diuitie sue transierint in egestatem. diues epulabatur quoti
 die hic splendide indutus purpura z byllo sed mortuus quod
 noluit credere postmodum sentit in tormentis positus. Istud
 etiam videtur innuere ber. in colloquio simonis petri z iesu. v
 bi taliter inquit. Abraham ait diuiti epulanti. tu recepisti bo
 na in vita tua z lazarus similiter mala. nunc hic cōsolatur: tu
 vero cruciaris. Quid dicemus ad hec? Si talis est finis z tale
 iudicium vbi extrema gaudii luctus occupat: nunq̄ preferen
 da sunt in hoc seculo mala bonis. Quippe nec illa vera bona
 nec ista vera mala esse manifestum est. vera potius sententia
 salomonis. Melius enim est ire ad domuz luctus quā ad do
 mū conuiuii. Ceteruz si sic cruciandi sunt qui in vita sua bo
 na receperunt z habentibus consolationem presentem ve re
 positum est sempiternum / quisnam eorum poterit esse finis
 si scdm multitudinē cōsolationum suaz dolores apphenderit
 aīas miserorū. Consequens est videt vt bona oīa et oēm huius
 seculi recipientes cōsolationē nihilominus vniuersū de z vni
 uersi maneant cruciatus. At vero z illud eque abrahe z eadem
 snia coincitandū videt oēs q̄ otrario ducti spū vite p̄ntis oīa
 bona dñi habituros cōsolationē. Hec oīa ber. vbi supra. Renu
 at igit cōsolari aīa tua in hac lachrymarū valle in terra laboris
 et miserie. Nā de oībus q̄ recipiūt hic cōsolationē suā. Contem
 ne transitoria fugegz delicias z gaudia mundana. Tibi enim
 absit gloriari nisi in cruce dñi nr̄i iesu xp̄isti. Dñ pe. bleseñ. su
 per iob ad regem anglie ita dicit. Putas ne q̄ aliquis in p̄nti
 vita gaudeat z futura? si tū gaudiuz debeat dici quod turbat

assidue ⁊ respergit amaritudine pñti. Nimis dlicatus es sibi
trūq; presumis. vti seculo: frui xp̄sto. pñtis mūdi delicias ca
pere: ⁊ nihilomin⁹ celestis glorie diuitias obtinere. Audi quid
dictum sit illi diuiti in euangelio qui cruciabat in stāma ⁊ lin
gue ardentis refrigerium postulabat. Fili recordare quia rece
pisti bona in vita tua ⁊ lazarus similiter mala. ideo hic q̄solat
tubero cruciaris. **D** q̄ dissimile premium. merito possumus
reputare insanos sanctissimos reges ⁊ pphetas/ aplos/ mar
tyres ⁊ ofensores/ teneras ac delicatas virgines/ qui om̄s sp̄itē
diuitiis ⁊ conculcatis deliciis huius mundi seip̄os pro xp̄sto
tribulationi ⁊ morti obtulerunt: si gl̄am quā adepti sunt i an
gustia ⁊ dolore potuissent in voluptatib⁹ obtinere. Hec ille pe
trus. Vere frater vere quicquid dicatur: firmiter hoc tene q̄ ce
lū nō aliter scādes: nisi qd̄ docuere discipuli teneas. moribus/
ore fide. Et quid docuerunt illi? Nonne sobrie ⁊ iuste viuere?
humilitatē ⁊ patientiā ⁊ charitatē ⁊ q̄stantiā ac p̄tutes cete
ras totis virib⁹ retinere/ mundū ⁊ q̄ mundi sūt despiciere/ diui
tias ⁊ delicias fugere/ pñiam agere/ in tribulationibus ⁊ mise
riis letari ⁊ gaudere? Tu quoq; fac sicut et viues. estq; for
ti animo in oībus laboribus angustis et penis. In primo eī
est q̄ a domino cureris. labora fortiter sicut bonus miles iesu
xp̄sti. ⁊ ne cogita intra temetip̄m aliquando sic dicens. mul
tus ⁊ immensus est labor meus. Ego aut̄ sum minimus et in
firmus valde: nec valeo in hoc pposito finaliter p̄seuerare. Au
di verba hiero. in apla sic dicentis. Nullus labor durus/ nullū
tempus longum videri debebat: quo gloria eternitatis adqui
ritur. Dñ cris. sup math. Si q̄s viā laboriosus estimat sue de
sidie est accusator. si enī minaces pelagi fluctus nautis/ si tē
pestates atq; hyemes agricolis/ si vulnera cedeq; militibus/
si grauissimi ictus plageq; pugilibus leues videntur: ⁊ tolera
biles sunt ppter spem t̄paliū ac peuntiiū cōmodorum: multo
magis cuz celū p̄parat i p̄miū: nihil ex pñtib⁹ aspiratib⁹ est
qd̄ debeat sentiri maxime labores mitigant in benignū venie
finē ne aspiciamus q̄ via est aspera: s; quo ducit. nec aliam q̄
lata est sed vbi desinit. Certe iam video q̄ dormientibus non

36
puenit regnū celoz. nec ocio nec desidia torpentibus beatitu-
do eternitatis ingeritur. vt dicit leo papa in sermone. Sed si-
cut dicitur mat. xi. Regnū celoz vim patitur ⁊ violenti rapiūt
illud. Dñ quidam. De regno celī non credit mente fideli. In-
sapiens ⁊ hebes: sed tu bene credere debes. xpīsto dicenti: rapi-
unt illud violenti. Sed austeri se castigādo seueri. Molia sper-
nentes ⁊ carnidim facientes. Item dicit alius poeta. Asper e-
rit victus/asper labor/asper amictus. Aspera cuncta tibi: si vis
super ethera scribi. Ecce iam patet manifeste ꝑ sicut scribitur
act. xiiii. Per multas tribulationes oportet nos intrare in re-
gnum celozum. D ꝑ bene attendebat beatus aug. ꝑ non nisi
tormentis itur ad astra dei. Vnde dicit. D anima mea si quo-
tidie oportet nos tormenta perferre si ipsam gehennaz lōgo
tpe tolerare vt xpīstū in sua gloria videre possim⁹ ⁊ sanctis e-
ius sociari nonne ergo modo dignum est pati omne triste vt
tanti boni tanteqz glorie participes habeamur? Insidientur
ergo demones ⁊ parent suas tentationes/frangant corpus ie-
iunia/premant defimenta cilicina/labores grauent ⁊ vigilie/
clamet me iste inquietet me ille/frigus contrahat/ calor adu-
rat/caput doleat/pectus areat/inflet stomachus/palescat bul-
tus/infirmetur homo totus/deficiat in dolore/vita mea ⁊ an-
ni mei in gemitibus. Ingrediatr putredo in ossibus meis et
subter me scateat: ⁊ requiescam in die tribulationis ⁊ ascendā
ad populum accinctū nostrū. Item petrus bleseñ. Fatiscant
mēbra mea vigiliis/ extēnuentur ieiuniis/labore frangantur/
liquecant in lachrymis oculi/ imo si totum corpus ⁊ medulle
corporis in fletum affluant: non sunt tñ condigne passionēs
huius temporis ad futuram gloriam q̄ reuelabit in nobis. D
si sciret homo quid ⁊ ip̄e quid ⁊ deus eēt: mille pati mortes cre-
deret esse nihil. Ecce q̄ ⁊ ꝑta sunt hilariter pro deo sustinenda
libenter ergo sustine et gaudenter patiare. Exemplum acci-
pe in latronibus maleficis in mortem diudicatis qui gauder-
ent behementer si pro auricula abscondenda possent euadere
mortē corporalē. Tu quoqz gaude sicut letare. nam cū par

na penitencia potes euadere mortē anime z acquirere gloriā
eternalem. Dñi eccl. vi. Erigui laborabis. ecce pnie paritas.
z cito de generationibus illius id est de fructibus glorie q̄ ge-
nerantur ex labore pnie. Itē sap. iii. In paucis verati. ecce la-
boris eriguitas. i multis bene disponēt. Ecce magna remu-
neratio z pmiū que ex inde cōsequunt. Dñi beatus effrem sic i-
quit. Modicus est labor institutiōis nostre fratres charissimi:
et magna est requies. parui temporis ē afflictio. s̄ retributio
eius videlicet delicia paradisi z exultatio et leticie in seculuz se-
culi permanebunt. Igitur dicit sap. eccl. vlt. Videte oculis ves-
tris quia modicum laboraui et inueni mihi multam requiē.
et sic clare patet q̄ brevis est labor z pnia multa laboris. Fac
ergo libenter et voluntarie immortalis futura probita perpe-
tue duratura: que grauanter faceret homo moriturus p̄ vita
temporali ad modicum differenda. et ideo finaliter concluden-
do patet aliquantulum ex superius allegatis q̄ hec nouissima vi-
delicet mors iudicium gehenna z gloria. omnes qui continu-
am et iugem habent memoriā valde et multipliciter reuocāt
a peccatis. sed pauci ista ponderant et rarissime ea cogitant
seu considerant. omnes putant diu viuere et in senecta vberē
penitere. iudicem placare: infernum fugere. Et sic celestē glori-
am in deliciis viuendo et ocis tandē acquirere z eternaliter
possidere. Nō sic impij nō sic. Hoc argumentū nō ocludit: imo
fallit et illud it̄ prout satis lucide patet p̄ predicta. Et igit̄ om-
nes seducim̄. z nisi pniā egeritis: imul peribitis z moriemini
in peccatis vestris. Dñi scribitur eccl. ii. Si pniā nō egeri-
mus: incidemus in man⁹ dei et nō in man⁹ hoim. Sed proth⁹
dolor: quis penitet? quis peccata deflet? q̄s subuenit paup̄?
quis miseretur iopi? quis cōpatit̄ miseris? quis cogitat de fu-
turis? nemo penitus. Naz vere tota generatio praua est atqz
peruersa que non direxit cor suū in bonum: imo potius in ma-
lum. om̄s terrena sapiūt et q̄ sua sūt q̄rūt nō que iesu xp̄isti.
munera diligūt: vtutes fugiūt. z sicut iumēta in stercorebus:
sic z ip̄i in peccis multiplicibus miserabiliter cōputrescūt. cor

34

rupti sunt et abominabiles facti sunt in iniquitatibus suis.
 Nam dñs de celo p̄perit sup filios hominum vt videat si est
 intelligens aut requirens deum. Sed oēs declinauerūt simul
 inutiles facti sunt. nec est qui faciat bonū vir etiā vsqz adbnū
 Ecce iam impletum est tempus iam aduenit ille mudi mise-
 rabilis status. De quo michee. vii. ita p̄phetaē. Perit sanct⁹
 de terra et rectus in oibus nō est. oīs enī in sanguine insidi-
 antur. vir fratrem suum venatur ad mortem. malum manuum
 suarum dicunt bonuz. qui optimus est in eis quasi palyurus.
 et qui rectus quasi spina de sepe. Quid plura? Nolunt scire z
 intelligere vt bene agant. nec oculos aperire vt clare videant.
 sic execrauit eos malicia ipsorū. **D** stulta malicia o mala stul-
 ticia. voluntarie vitam fugere mortem diligere spernere bo-
 num. agere malum. deūqz contemnere. demoni obedire. Cha-
 rissime cur p̄prio caput ense secas? Cur ipōte cathenas demo-
 nis incurris? Cur sua iusta facis? Erurge erurge euigila z vi-
 de. relinque diabolū. fuge demoniuz. ne postea cum ipsis e-
 ternaliter condemneris. **H**iro: z amiro: q̄ homo qui pre cete-
 ris est creatura rationalis: in nullo quasi sequitur iudiciuz ra-
 tionis spernens salubria. affectans nocia. querens et deside-
 rans nocia z mortifera. **D** deus eterne q̄ causa talis demen-
 tie. que ratio tante fatuitatis et insanie? **C**ur anime mortez
 tam prono corde requirunt? **C**ur sibi quod tollit viuere captat
 homo? **V**ere vere absqz consilio est z absqz prudentia. Heu v-
 tinam saperent et intelligerent ac nouissima prouiderent.

Hic postremo annectunt tituli quattuor nouissimorum.

Primum nouissimorum est de morte corporali.
 Quod mors facit hoīem se humiliare.
 Quod mors facit omnia contemnere.
 Quos mors facit hoīem p̄niam acceptare.

ca. i.
 ca. ii.
 ca. iii.
 ca. iiii.

Secūm nouissimorū est de extremo iudicio.	ca. i.
Qd iudiciū timendū est ppter mltiplicē accusatiōem.	ca. ii.
Qd iudiciū timendū est ppter reddendā rōem.	ca. iii.
Qd iudiciū timendū est ppter sine plationem.	ca. iiii.

Tertiū nouissimorū est de inferno.	ca. i.
Qd multimoda est noiatio locor infernalium.	ca. ii.
Qd multimoda est afflictio sodaliū infernoꝝ.	ca. iii.
Qd varia est conditio infernaliiū tormentorū.	ca. iiii.

Quartū nouissimorū est de celesti gloria.	ca. i.
De summa claritate regni celestis.	ca. ii.
De multiplici bonorū copia regni celestis.	ca. iii.
De maxima z stabili leticia regni celestis.	ca. iiii.

Finis & Libellus quattuor nouissimorum finit feliciter.

Libellus quattuor nouissimorum finit feliciter.

*Non omniū hereticū credendum est. Et ad plandū
 Non omniū hereticū credendum est. Et ad
 plandū hūc deo spirit*

*2000
 Logica
 est dicitur
 Plandū*

Handwritten scribbles and signatures, including a large stylized initial 'D'.

labor improbus dia. vni sit

Non facit in Mollis vincenda stentia Vito
Jeca ad xidno parta labor vni sit

4347

